

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
 ORGAAN VOOR DE MEDEDELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART
 UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

17^E JAARGANG

WOENSDAG 13 JANUARI 1932

No. 837

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN.
 Algemeen Secretaris: Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart.
 ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN.
 COMMISSIE VAN ADVIES:

Prof. Mr. D. van Blom; J. van Hasselt; Jhr. Mr. L. H. van Lennep; Mr. K. P. van der Mandele; Prof. Dr. N. J. Polak; Mr. Dr. L. F. H. Regout; Dr. E. van Welderen Baron Rengers; Prof. Mr. H. R. Ribbius; Jan Schilthuis; Mr. Q. J. Terpstra; Prof. Mr. F. de Vries.
 Gedelegeerd lid: Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart.
 Redacteur-Secretaris: H. M. H. A. van der Valk.
 Secretariaat: Pieter de Hoochweg 122, Rotterdam.
 Telefoon Nr. 35000. Postrekening 8408.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 23,— per jaar. Losse nummers 50 cents. Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

De verdere publicaties van het Instituut uitgaande ontvangen de abonnés, leden en donateurs kosteloos, voor zover daaromtrent niet anders wordt beslist.

Aangeteekende stukken: Bijkantoor Ruigeplaatsweg.

Advertenties f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: Nijgh & van Ditmar N.V., Uitgevers, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage. Postchèque- en giro-rekening No. 145192.

12 JANUARI 1932.

De geldmarkt was weder vrij ruim; vooral in het begin der week bleef het aanbod van geld toenemen, zoodat de prolongatierente tot 2 pCt. kon terugloopen en particulier disconto tot 1⁷/₈ pCt. inzakte. Woensdag konden enkele posten zelfs tot 1³/₄ pCt. plaatsing vinden en werden driemaands schatkistpromessen tot 1⁵/₈ pCt. gezocht. Toen er daarna wat meer aanbod van wissels loskwam, bleek echter, dat het aanbod van geld toch niet zoo overweldigend groot was en trok de rente weder vrij snel aan, zoodat gisteren weder grif 2¹/₄ pCt. betaald werd. Callgeld bleef evenals de vorige week flink gezocht en voor 1³/₄ à 1¹/₂ pCt. gevraagd.

* *

Op den weekstaat van De Nederlandsche Bank blijken de binnenlandsche uitzettingen met f 29,8 miljoen te zijn ingekrompen; de post binnenlandsche wissels daalde met f 5 miljoen en de post beleeningen met f 24,8 miljoen. De diverse rekeningen onder de activa der Bank vertoonen een toeneming van f 628.000, terwijl de post papier op het buitenland met f 432.000 is teruggelopen.

De goudvoorraad daalde met f 456.000. De zilvervoorraad is met een bijna even groot bedrag gestegen, zoodat per saldo de post munt- en muntmateriaal een slechts kleine vermindering onderging.

De biljettencirculatie is verminderd met f 32,4 miljoen. De saldi in rekening-courant vertoonen slechts kleine verschuivingen; de daling bedraagt per saldo

f 2,5 miljoen. Hoewel f 2,5 miljoen lager dan de vorige week, bleef het saldo van 's Rijks Schatkist met f 47,5 miljoen zeer aanzienlijk. De saldi van anderen namen met f 5 miljoen toe. Het beschikbaar metaal-saldo is met f 12 miljoen gestegen; het dekkingspercentage bedroeg nagenoeg 76 pCt. tegenover 74 pCt. op 4 Januari.

* *

Op de wisselmarkt was het tamelijk rustig. Aanvankelijk trokken de koersen geleidelijk wat aan; gisteren viel er echter een daling over de geheele linie te constateeren. Ponden noteerden 8.40—8.50—8.40—8.44. Dollars 2.4885—2.4955—2.4920. Dollars tegen Ponden 3.37¹/₂—3.41—3.37¹/₂. Marken kwamen — bij geringe omzetten — van 58.90 op 59.20 om op 58.65 te sluiten. Fransche Francs konden zich handhaven en schommelden de geheele week rond de 9.77¹/₂; slot 9.77. Belga's 34.61—34.58. Zwitsersche Francs eerder iets lager op 48.55. Ook de Italiaansche Lire noteerde wat zwakker 12.62¹/₂. In de Scandinavische wissels gaat nog steeds heel weinig om; de koersen veranderen weinig. Finsche Marken 3.65. Peseta's ca. 21.10. Canadeesche Dollars 2.11. Voor de Zuid-Amerikaansche waarden bestaat nog weinig belangstelling; Argentijnsche Pesos noteeren ca. 62—64.

Eén- en driemaands Ponden noteerden tenslotte ¹/₂ en 2 c. agio; Dollars op deze termijnen resp. 25 en 55 punten boven den kassa-koers. Fransche Francs op één maand deden 2¹/₂ c. agio, op drie maanden is de notering ca. 10 c. boven den contanten prijs.

LONDEN, 11 JANUARI 1932.

Verleden week betaalde de geldmarkt de Bank van Engeland geheel af. Geld bleef echter vrij gemakkelijk, niettegenstaande de groote betalingen aan inkomstenbelasting. Deze betalingen stellen het Gouvernement in staat meer schatkistpromessen af te betalen, zoodat de markt uit dien hoofde gemakkelijk zal blijven, waartegenover dan weer verdere betalingen van het publiek aan den fiscus zullen staan. De regering heeft namelijk speciaal aangedrongen op vroege voldoening van de belastingbetalingen, waaraan het publiek blijkbaar gehoor geeft.

Disconto verzwakte onder den invloed hiervan en noteerde tenslotte 5¹/₂—³/₄ voor bankaccepten en 5³/₁₆—⁵/₁₆ voor schatkistpromessen. De nieuwe promessen werden toegewezen à 5¹/₂.

Deviezen kalm en vrij steady in notering; Dollars zijn heden 3.38 en Guldens 8.40.

De mededeeling uit Berlijn, dat Duitschland geen kans zag met de herstelbetalingen door te gaan, had geen invloed van eenig belang, daar deze mededeeling zoo algemeen verwacht werd, dat zij blijkbaar geen nieuws bevatte.

GRONDSTOFFENVALUTA?

In de nummers van dit weekblad van 21 en 28 October jl. heeft Prof. Goudriaan een plan ontwikkeld om de enorme en synchrone prijsdaling, die de grondstoffenmarkten in de huidige depressie hebben getoond, uit te schakelen door een hervorming van het geldwezen. De belangrijke grondstoffen zouden, volgens een zekere onderlinge verhouding gecombineerd tot eenheden van bepaalde samenstelling, op dezelfde wijze tot basis van het geldwezen moeten worden gebruikt, als zulks thans reeds met het goud geschiedt, en naast het goud een plaats moeten krijgen in de dekking van de centrale banken. Dit zou het voordeel hebben, dat de prijzen van de gezamenlijke, in dergelijke „pakketten” vereenigde en vermoedelijk door verzamelceelen te representeren grondstoffen een vasten geldprijs zouden hebben. Onderlinge prijsverschuivingen tusschen de afzonderlijke grondstoffen zouden mogelijk blijven en onder omstandigheden haar nuttige uitwerking hebben, maar de voor het economisch leven zoo bedenkelijke *gelijktijdige* prijsdaling zou niet langer mogelijk zijn. Ieder, die grondstoffen in bepaalde combinatie bij de circulatiebank brengt, krijgt een vast bedrag aan geld in handen; en ieder, die een zeker bedrag aan geld heeft, zal dit desgewenscht tegen een pakket grondstoffen kunnen inwisselen.

Dit plan ontmoet enkele principiële bezwaren, die het, zoolang de auteur ons niet van de onjuistheid daarvan overtuigt, in onze oogen onaannemelijk maken.

Wij willen vooropstellen, dat wij daarbij niet in de eerste plaats denken aan de technische moeilijkheden, die het plan met zich zou brengen. In principe bestaat de mogelijkheid om de techniek van den internationalen handel zoo te verbeteren, dat het doenlijk zal zijn om grondstoffen tot „pakketten” voor de circulatiebank te vereenigen; mogelijk moet het ook zijn om den opslag en eventuele vervanging van op den duur bederfelijke waar op een voor de centrale banken aannemelijke wijze te regelen; wel heeft men bij dit alles te maken met enorme praktische moeilijkheden, maar onoplosbaar schijnen deze a priori niet. Ook zou het tenslotte niet onmogelijk zijn om over de samenstelling van de „pakketten” van grondstoffen eenstemmigheid te bereiken, al zouden ook daarbij de meningsverschillen wel zeer groot blijken in verband met de tegenstrijdigheid van de belangen van producenten en consumenten. Dit laatste klemt te meer, wanneer men bedenkt, dat het plan zich eigenlijk alleen op internationalen grondslag laat verwezenlijken; Prof. G. meent weliswaar, dat ook één enkel groot land, bijv. de Ver. Staten, zijn plan zou kunnen volgen, maar het is duidelijk, dat in eene periode van overproductie van een aantal grondstoffen, zulk een land de rol zou moeten spelen van algemeene vergaarbak, een weinig aantrekkelijk vooruitzicht.

Intusschen, wij willen aannemen, dat dit alles zich op den duur zal laten oplossen. Hoe lang het wel zou moeten duren, voordat al deze technische bijzonderheden behoorlijk geregeld zouden zijn, is een vraag, waarin wij ons maar liever niet verdiepen. Niet al te boud lijkt ons echter de bewering, dat het plan-Goudriaan voor deze en vermoedelijk ook voor de volgende depressie alle actualiteit mist. Edooh, het zou niet de eerste maal zijn dat een op zichzelf rationeel geldplan aanvankelijk op technische bezwaren afstuit en eerst na jaren weer voor den dag wordt gehaald. Het is dus noodig om de vraag onder oogen te zien, of het plan, ook afgezien van de zoo even vermelde, niet principiële moeilijkheden al dan niet bezwaar ontmoet. Naar onze meening is dat inderdaad het geval.

Prof. Goudriaan is de meening toegedaan, dat thans in de landen, die den gouden standaard toepassen,

de geldeenheden *gelijk* is aan een zeker quantum goud, en dat in zijn stelsel de geldeenheden gelijk zal zijn, zoolang aan een zeker quantum goud, als aan een pakket grondstoffen.

Deze stelling is in het licht van de bijzonderheden, die de schr. omtrent zijn plan meedeelt, niet houdbaar. Het geld is in zijn totaliteit thans in geen enkel land *gelijk aan* een zeker quantum goud. Dat het goud in de dagelijksche circulatie is uitgeschakeld, is in dit opzicht onverschillig. Wel echter dient er op gewezen te worden, dat van de feitelijke geldcirculatie slechts een zeer klein deel wordt gedekt door goud, terwijl de rest bestaat uit niet door goud gedekt staatsgeld, bankpapier en giraalgeld van centrale en andere banken. Dank zij de inwisselbaarheid in de landen met gouden standaard heeft het goud als zoodanig een vasten geldprijs; maar het is volkomen onjuist om te zeggen, dat de geldeenheden identiek met een zeker goudquantum is. Evenzeer is het onjuist om te beweren, dat het goud, al moge het dan ook niet identiek met het geld in zijn geheel zijn, dit laatste volkomen zou reguleeren. Immers ook binnen de grenzen van den gouden standaard is een zeer groote schommeling mogelijk in den omvang van den bovenbouw van credietgeld, die op een bepaalde goudbasis is gefundeerd, een speling, die voldoende is om hevige schokken in het economisch leven te veroorzaken. Op één en dezelfde goudbasis en bij gelijke wettelijke bepalingen omtrent de minimumdekking, kan immers een zeer verschillende bovenbouw van crediet worden opgetrokken, al naar gelang er een meer of minder vrijgeevige bankpolitiek wordt gevolgd.

Nu blijft ook in het stelsel van Prof. G. het credietgeld bestaan; alleen zal de omvang van de credietverleening der centrale banken wat minder groot worden, omdat een deel van de thans door credieten gedekte biljetten-circulatie voortaan door grondstoffen zal worden gedekt. Groot zal dit deel overigens volgens den schrijver zelf niet zijn; wel zegt hij op blz. 945 2e kolom, dat de dekking van het bankpapier zeer hoog zal moeten zijn, maar op blz. 948, 1e kolom, onderaan, merkt hij op, dat de grondstoffen, die naar de circulatiebanken zullen worden gebracht, niet meer dan een fractie (10 tot 25 pCt.) van den huidige goudvoorraad zullen bedragen. Het credietgeld der centrale banken wordt dus in zijn verhouding tot het op andere wijze gedekte bankpapier niet belangrijk ingeperkt, en het giraalgeld van de particuliere banken — verreweg het belangrijkste deel der geldcirculatie in onze huidige maatschappij — blijft precies, zoals het was.

Niet het wezen van het geld, doch slechts een onderdeel van het bankpapier zal dus bij toepassing van het stelsel van Prof. Goudriaan veranderen.¹⁾ De stelling „geld is zoolang een vast quantum goud als een vast grondstoffenpakket”, zal moeten luiden: „niet slechts het goud, maar ook de gezamenlijke grondstoffen krijgen een vasten geldprijs, doch welken omvang het credietgeld zal aannemen, zal, evenals tot dusverre, in belangrijke mate afhangen van de door centrale en particuliere banken gevolgde politiek”.

Alle vragen van bankpolitiek, die thans in verband met de conjunctuur rijzen, zullen dat ook doen onder de werking van het stelsel van Prof. G. Een essentiële verandering van het geldwezen brengt het plan niet; wél een feitelijke verandering. Daarbij is het

¹⁾ Tot deze conclusie komt ook de Heer A. A. van Sandick, die het plan-G. in een artikel in „De Economist” van 15 dezer zal bespreken en die in dit opzicht geheel op hetzelfde standpunt blijkt te staan als wij; in andere hoedanigheden konden wij van het stuk van den Heer v. S. vóór de publicatie kennis nemen.

niet van belang, dat nu de bankbiljetten in andere realia, te weten in grondstoffen, inwisselbaar zullen zijn; de inwisseling toch is voor de waarde der geld-eenheid van volkomen ondergeschikte beteekenis, zolang er slechts een behoorlijk, op waardevastheid gerichte credietpolitiek wordt gevoerd. Het is niet anders dan wat ik zou willen noemen een metallistisch atavisme, hetwelk Prof. G. blijkbaar nog zoo zeer aan de inwisseling doet hechten.

Wèl van belang is het daarentegen, dat de gezamenlijke grondstoffen in prijs gestabiliseerd zullen zijn. Dat is het belangrijkste punt in het plan van Prof. G., wanneer men het ontdoet van de geldtheoretische omkleeding, die tegen kritiek kwalijk bestand lijkt.

Nu zou zulk eene stabilisatie van de grondstoffen-prijzen zeer zeker een kalmeerenden invloed op de conjunctuurgolven kunnen uitoefenen en als zoodanig nut kunnen stichten. Wij willen niet loochenen, dat een uitschakeling van de geweldige prijsdaling van de laatste jaren een zege voor het menschdom geweest zou zijn. Men moet zich dan echter goed realiseeren, dat het door Prof. G. aanbevolen middel, dat in tijden van depressie zijn nut kan hebben, in tijden van betrekkelijk evenwicht of van hausse tot de meest bedenkelijke uitwassen kan leiden. Wanneer toch de schr. beweert, dat zijn stelsel leidt tot waardevastheid van het geld, zoo moet dit laatste op de meest pertinente wijze worden tegengesproken. Het stelsel-Goudriaan is in wezen inflatorisch.

Wat toch is het geval? In het stelsel van Prof. G. krijgen de gezamenlijke grondstoffenproducenten, resp. de handelaren in grondstoffen, feitelijk de gelegenheid om zich op deze grondstoffen in een bepaalde combinatie een *onbeperkt en niet opzegbaar renteloos* voorschot te verschaffen bij de centrale banken. Nu behoeft men, dunkt ons, weinig fantasie te hebben en weinig te weten van de leer van Wick-sell, Hayek, Mises en zoovele anderen (waaronder ook schrijver dezes) over de gevolgen van een onnatuurlijk lage bankrente, om het gevaar te beseffen, dat zulk een renteloos voorschot met zich zou brengen. Renteloos crediet op de gezamenlijke grondstoffen moet de productie daarvan bij voortduring stimuleeren; de producten zullen in toenemende mate naar de circulatiebanken worden gebracht en daar in *nieuw* geld worden omgezet; dit zal zijn weg in de circulatie vinden en de prijzen van andere goederen dan grondstoffen (welker prijzen immers gefixeerd zijn) opdrijven. Zoo ontstaat er een hausseroes, groote effectenspeculatie, speculatie in onroerende goederen, enz. enz. Dat dit na verloop van tijd tot een omslag moet voeren, behoeft geen betoog. Deze omslag zal — dit zij den schrijver volmondig toegegeven — minder ernstig zijn dan die, welken wij thans beleven, maar zij zal er zeker komen op analoge wijze, als in de Vereenigde Staten in 1929 een omslag kwam bij stabiele groothandelsprijzen en sterk opgelopen effectenkoersen.

Is de omslag op de gebruikelijke wijze tot een einde gekomen, dan kan het spel opnieuw beginnen, waarbij intusschen het prijsniveau voortdurend zal worden opgeschroefd, omdat immers een prijsval, zooals deze thans voorkomt, onder het stelsel-G. niet meer mogelijk zal zijn. Welke consequenties dit moet hebben voor degenen, die op vaste inkomsten zijn aangewezen, resp. vorderingen in een vast geldbedrag hebben, laat zich bevroeden.

Inderdaad, het geld van Prof. G. is niet waardevast, d.w.z. een neutraal bemiddelaar van het ruilverkeer. Het is inflatorisch, en het is een ironie van het lot, dat wij juist tot den schrijver dit verwijt moeten richten, die immers een loopje neemt met

INHOUD.

Blz.

GRONDSTOFFENVALUTA? door Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart	22
Katalyse II door Prof. Dr. N. J. Polak	24
De Vrachtenmarkt gedurende het tweede halfjaar 1931 door C. Vermey	26
BUITENLANDSCHE MEDEWERKING:	
Steen aan de graanteelt in Italië door Ir. J. P. van Aartsen	27
AANTEKENINGEN:	
De Koffiemarkt in 1931	29
MAANDOLJFERS:	
Emissies in December 1931	31
Rijkspostspaarbank	32
Giro-kantoor der Gemeente Amsterdam	32
Giro-omzet bij De Nederlandsche Bank	32
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	
Geldkoersen. — Wisselkoersen. — Bankstaten. — Goederenhandel.	32—36

hen, die de huidige deflatie willen keeren met een antideflationistische geldpolitiek.¹⁾ Zijn eigen middel zal niet tot „een beetje inflatie” leiden, maar dit proces steeds opnieuw en veel heviger dan nu doen plaats vinden.²⁾

Maar, zoo zal de schr. ons wellicht tegemoetvoeren, wat ik met de gezamenlijke grondstoffen wil doen, dat geschiedt reeds thans met het goud, en daar leidt zulks toch ook niet tot inflatorische uitwassen. Inderdaad, maar het goud is slechts in beperkte mate voor willekeurige vermeerdering vatbaar, in tegenstelling tot tarwe, ijzer, petroleum en de andere door Prof. G. genoemde grondstoffen, die praktisch voor onbegrensde uitbreiding vatbaar zijn.

Zoo komt het plan-Goudriaan ons dus voorshands rijkelijk gevaarlijk voor. Het is een typisch depressieplan. In een flinke baisse, zooals wij die thans beleven, zou het heelemaal geen kwaad kunnen om voor werkelijk solide credieten de rente tot 0 te laten dalen, om de eenvoudige reden, dat de credietvraag zoo gering is geworden wegens gebrek aan vertrouwen, dat de natuurlijke rentestand zich voor een aantal zaken om en bij het nulpunt beweegt. Maar het ware een grove fout om deze tot nul gereduceerde rente te maken tot een grondbeginsel voor de geldcreatie, dat niet alleen thans, doch ook in de toekomst in toepassing te brengen ware. Daarmede zou inderdaad het paard van Troje zijn binnengehaald en het kon dengenen, die het stelsel-G. zouden moeten toepassen, wel eens vergaan, als den „Zauberlehrling” van Goethe, wanneer zij de door hen ontketende vloedgolf van inflatie zouden aanschouwen:

„Die ich rief, die Geister,
Werde ich nun nicht los.”

G. M. V. S.

¹⁾ Zie blz. 948, 1e kolom.

²⁾ In dit verband willen wij er ook nog even op wijzen, dat Prof. Goudriaan's standpunt een treffende gelijkenis toont met dat, hetwelk vóór en in den oorlog in Duitschland werd ingenomen door Friedrich Bendixen; deze verkondigde de leer, dat de geldcreatie in orde was, wanneer maar de circulatiebank steeds zorgde voor een goed onderpand in den vorm van prima „Warenwechel”; Bendixen noemde dit de „klassische Geldschöpfung”, maar vergat, dat een circulatiebank, die vanzelfsprekend alleen maar prima papier in disconto moet nemen, tevens heeft te zorgen, dat er niet door *te laag disconto* te veel verdisconteerd wordt en daardoor het prijsniveau wordt opgedreven; Bendixen werd door schrijver dezes bestreden in Inleiding tot de Leer der Waardevastheid van het Geld, 's Hage 1919.

KATALYSE.

II, (Slot.)

In het eerste gedeelte van dit artikel heb ik in het licht gesteld, hoe de onvermijdelijke verlaging van het prijsniveau hier te lande zich zal voltrekken, indien men haar slechts aan de natuur overlaat. De bedrijven, die voor de internationale markt werken, ondervinden den druk van het niveauverschil, zij trachten hun productiekosten te verlagen of blijven zonder orders, in beide gevallen daalt de koopkracht der bij die bedrijven betrokkenen. De bedrijven, die slechts voor de binnenlandsche markt werken, trachten nog geruimen tijd, ten koste van de nijveren uit de exportbedrijven, hun prijzen en inkomens te handhaven. De verminderde koopkracht van de exportgroepen doet nu eens in dit, dan weer in dat beschut bedrijf de organisatie verzwakken en de prijzen en inkomens zich aan het verlaagde niveau aanpassen. Langzamerhand verplaatst zich de druk van het niveauverschil binnenwaarts, totdat eindelijk, maar na zeer geruimen tijd, de aanpassing zich heeft voltrokken.

Dit aanpassingsproces is reeds geruimen tijd aan den gang. Betuigden aanvankelijk de verschillende groepen elkander de beleefdheid, anderen te willen laten vóórgaan bij de verlaging van prijzen of belooningen, bevond men zich in den vicieusen cirkel: wij willen wel onze belooning verlagen als de prijzen der levensbehoeften verlaagd worden en wij willen de prijzen der levensbehoeften wel verlagen als de belooningen, die tot de productiekosten daarvan behooren, worden vermindert, thans beginnen ook prijzen en belooningen in beschutte bedrijven omlaag te gaan. Niet slechts de grondstoffactor van de prijzen der levensmiddelen, ook de factor bewerkings- en distributiekosten, daalt, bijvoorbeeld bij brood, melk, groenten, kruidenierswaren, kleeding, schoenen enzovoort. Toch blijven nog tal van prijzen hoog, waaronder zich prijzen voor goederen of diensten bevinden, die tot de noodzakelijke levensbehoeften kunnen worden gerekend.

Volgens de bekende budgetstatistieken zijn de meeste posten omlaag gegaan, echter zijn de diensten, die de overheidsbedrijven bewijzen, op prijs gebleven, een enkele zelfs verhoogd, bleven contributies, vermakelijkheden, dagbladen en periodieken onveranderd in prijs, en werden de huren zelfs geleidelijk hoger. Al deze posten van het budget hangen nauw samen met het kosten- en prijenniveau van beschutte bedrijven.

Zoolang al deze posten zoo hoog blijven, wordt de aanpassing van het prijsniveau van ons land aan het internationale terdege belemmerd. Zoolang, om enkele grepen te doen, men voor een tramrit hier 10 of 11 cent betaalt tegen 65 centimes of 5 cent in de Belgische groote steden, zoolang een spoorreis 3e klasse hier 2½ cent per KM. kost tegen 24½ centime of 1½ cent in België, zoolang een courant hier met 9 cent, ginds met 50 centimes of 3½ cent moet worden betaald, kan er geen sprake van zijn, de productiekosten van exportbedrijven ook maar ten naaste bij te nivelleeren.

Toch maken al deze posten, bij welke de vergelijking wel zeer frappeert, weinig uit vergeleken bij de huishuur. Deze post, die wel 15 à 20 pCt. van een arbeidersbudget uitmaakt, is blijkens de bekende Haagsche kwartaalcijfers gestadig omhooggegaan. Het laatstbekende cijfer is dat van September 1931: een verhooging van de huren met 11,2 pCt. sedert 1927. Niet slechts op het huishoudbudget rechtstreeks drukken de hoge huren, ook de kosten van het winkelbedrijf en de kleine nijverheid worden erdoor verhoogd, hetgeen de prijsdaling van tal van artikelen tegenhoudt.

Dat vele huren zoo hoog blijven wordt, behalve door het feit, dat in verschillende woningklassen geen

of weinig overschot van woonruimte bestaat, veroorzaakt door de hoge kosten van nieuwen bouw, de hoge onderhoudskosten en de op de hoge stichtingskosten gebaseerde lasten voor rente en afschrijving. Gingen de bouwkosten van nieuwe woningen omlaag, dan zou het aanbod van goedkope en aan hogere eischen voldoende woonruimte spoedig toenemen, hetgeen huurddaling tengevolge zou hebben, temeer waar op die goedkoopere gebouwde woningen uiteraard minder hypotheekschuld en dus minder rente en aflossing zou drukken. Verlaging van de onderhoudskosten zou in gelijke richting wijzen. De bij de bouwvakken betrokkenen, die hun offer brachten door de verlaging der bouwkosten mogelijk te maken, zouden op hun beurt weer genieten van de huurverlaging en van de daling van de kosten van allerlei artikelen, die door die huurverlaging mogelijk gemaakt zoude worden.

Maar ook hier put men zich weer uit in beleefdheid. De werkers in de bouwvakken laten den voorrang aan de huiseigenaars en aangezien verlaging van bouwvakloonen niet onmiddellijk, doch eerst na een aantal maanden huurverlaging tengevolge zou hebben, terwijl de huiseigenaars de verlaging der onderhoudskosten-willen laten voorgaan, gebeurt er niets. De patroons in de onderhoudsvakken gevoelen geen behoefte om de kosten hunner diensten omlaag te brengen, zoolang alle verdere kosten in deze branche hoog blijven. Een ieder zegt: na u, en niemand verzet een stap.

Toch gaat men ook hier den druk voelen. Vermindering van de vraag naar woning- en winkelruimte kan niet uitblijven. Dat zal nu eens dezen, dan genen huiseigenaar treffen. Het blinde toeval zal bepalen, wiens huis leeg zal staan, wie spoedig tot huurverlaging zal zijn gedwongen of wie, gezien de gehechtheid der huurders aan het betrokken perceel, nog geruimen tijd zijn huurwaarde kan handhaven. De huurverlagingen leiden tot daling van de prijzen der panden en tot spaarzamer uitgaven voor onderhoud, beide gevolgen veroorzaken of werkloosheid, of noodzakelijkheid van kostenverlaging in de bouwvakken. Tegelijkertijd vergrooten en huurddaling en daling van de verkoopwaarden der panden het risico voor den hypotheekhouder. Ook hier bepaalt alweer het blinde toeval, wiens hypotheek al dan niet volwaardig is; bovendien wordt door de langzaamheid, waarmee de natuurlijke aanpassing zich voltrekt, het inflatiegevaar, dat den hypotheekhouder bedreigt, vergroot. Onafwendbaar zijn al deze gevolgen over de geheele linie, hetgeen o.a. blijkt uit de daling van de koersen van pandbrieven, in welke koersen de zoeven vermelde risico's voor de hypotheekhouders zijn verdisconteerd.

Laat men dit alles aan de vrije ontwikkeling over, dan werkt het blinde toeval sterker dan noodig is, dan blijft het wantrouwen van hen, die voor den nieuwen bouw het kapitaal zouden moeten verschaffen, bestaan, dan wordt de saneering langen tijd vertraagd, mede door de nog geruimen tijd voortdurende collectieve arbeidscontracten in de bouwbedrijven.

Er zijn stemmen vernomen om deze collectieve arbeidscontracten bij noodwet ontbonden te verklaren. Dit zou, zoo meende men, onmiddellijk leiden tot concurrentie onder de arbeiders en dientengevolge tot loonsverlaging. Dan zou er goedkoop gebouwd en onderhouden kunnen worden en de huren zouden dan vanzelf omlaag gaan. Afgezien van den tijd, dien deze doorwerking zou in beslag nemen, zoude ik het betreuren, indien het moeizaam opgebouwde, waardevolle en verdere perspectieven openende instituut van de collectieve arbeidsovereenkomst en daarmee ook het vakvereenigingswezen, dat op het oogenblik in zijn politiek van groepsegoïsme zich wel niet van zijn

schoonste zijde laat zien, maar dat toch zeer veel nuttigs en wenschelijks op zijn credit heeft en nog kan krijgen, zouden worden vernietigd.

Veel aantrekkelijker lijkt mij de gedachte, die ik reeds aanroerde in mijn Diesrede Oude Waarheden, nl. om op een bepaald oogenblik alle betrokkenen te doen samenwerken en alle verhoudingen op den grondslag van den nieuwen toestand tegelijkertijd te herzien. Er is hier eenige analogie met de reorganisatie van een in moeilijkheden verkeerende naamlooze vennootschap. Doet men daar niets, dan gaat het vertrouwen verloren, kwijnt het bedrijf weg en lijden alle betrokkenen groote verliezen. Brengen de gewone aandeelhouders een offer en worden daardoor vertrouwen en levensvatbaarheid van het bedrijf hersteld, dan zijn daarmee ook de preferente aandeelhouders ter dege gebaat. Derhalve vraagt men van hen evenzeer eenig offer, geringer dan het door hen bij liquidatie of uitdroging te lijden verlies, geringer ook dan de vermoedelijke baat, die het herstel van vertrouwen door het offer der gewone aandeelhouders hun bezorgt. Loopen de obligatiehouders risico, verliezen te lijden, wanneer men de zaak aan haar natuurlijke achteruitgang prijs geeft, dan hebben ook zij baat van de door beide categorieën van aandeelhouders te brengen offers en wordt ook van hen eenige tegemoetkoming verlangd. Hoe steviger men zich tegen risico heeft gedekt, des te minder offer wordt gevraagd, maar allen, die door de reorganisatie in betere conditie komen dan onder de oogenblikkelijke slechte omstandigheden, werken daartoe mede door eenig offer te brengen.

Zoo kan het ook hier. De huurverlaging, die toch moet komen, en de verlaging van de inkomens in de bouwvakken, die met deze huurverlaging correspondeert, kunnen tegelijkertijd, ineens of in eenige tempo's, door maatregelen worden bewerkstelligd. Daarvan zullen profiteren de talrijke huurders, die òf reeds gedwongen waren geweest tot zware offers — bijv. de werklozen, en ook de werkers in onbeschutte bedrijven, wier inkomsten reeds aanzienlijke verlaging hebben ondergaan, — en wier offers nu worden verlicht, òf op hun beurt aan de verlaging van het prijsniveau kunnen gaan medewerken, al dan niet tengevolge van maatregelen, andere takken van bedrijf betreffende. Voorts zullen daarvan profiteren de geldschieters op hypotheek, aangezien koopkracht en vertrouwen weerkeert, het inflatiespook wordt bezworen, de kans op onverhuurd raken van het verbonden pand geringer wordt. Daar echter de huiseigenaar bewust het grootste risico van het huizenbezit op zich nam, terwijl de hypotheekhouder bewust dit risico beperkte, dient het offer van den laatste kleiner te zijn dan dat van eerstgenoemde. Een dergelijke verhouding bestaat er tusschen hypotheekhouder en pandbriefhouder.

Ter beoordeeling der noodige huurverlagingen zou men de huurcommissies kunnen doen herleven. Maar om geen tijd te verliezen zoude men, behoudens beroep op die huurcommissies, reeds dadelijk een algemeene verlaging moeten invoeren. Om de humane en lankmoedige huiseigenaren niet te dupeeren ten bate van die, welke er uit haalden wat eruit te krijgen was, zou men die uniforme voorloopige verlaging moeten in verband brengen met de huurwaarde van het perceel vóór den aanvang der crisis. Evenzoo zou men, met het oog op mogelijk plaats gevonden conversies, de verhouding ten opzichte van hypotheek- en pandbriefhouders moeten regelen naar den vóór het optreden der crisisverschijnselen geldende toestand.

Een huiseigenaar, die de huur sinds den aanvang

der crisis met 5 pCt. had verhoogd, zou bij een algemeene verlaging met 5 pCt. derhalve van 105 pCt. tot 95 pCt. van de antecrisishuur of met 9 1/4 pCt. worden verminderd.

De maatregelen zullen slechts de bestaande objecten en leeningen moeten betreffen en het tot stand brengen van nieuwe panden en geldleeningen moeten vrijlaten. Alleen moet gezorgd worden, dat de kosten van het tot stand brengen van nieuwe panden in overeenstemming zijn met de verlaagde huren. Waar de prijzen van bouwmaterialen reeds zijn gedaald, zal hier op de bouwvakloonen verlaging moeten worden verkregen. Waar het loon op ongeveer 40 pCt. van de bouwkosten kan worden aangenomen, rekent men matig door de verlaging der loonen te stellen op het tweevoud van de verlaging der huren. De loonsverlaging geldt dan alleen de nieuw te bouwen woningen, maar houdt ook voor de toekomst de huur van alle, veel talrijkere bestaande woningen laag.

De maatregelen zouden slechts daar, waar geen organisatie bestaat of de organisatie onwil toonde, door wettelijken dwang moeten worden tot stand gebracht.

Tegenover de slechts zwak en tén deele georganiseerde huiseigenaren, hypotheeknemers en pandbriefhouders zou een wettelijke regeling noodig zijn, die zou kunnen bepalen, dat alle huurschulden, behoudens afwijkende beslissing van een administratieven rechter, volledig zouden zijn gekweten door betaling van 95 pCt. van het huurbedrag, dat voor het onderhavige perceel gold op 1 October 1929 (vóór den aanvang der crisis), dat alle schulden wegens hypotheekrenten, voor zoover betreffend hypotheekrenten vóór 1 October 1929 gesloten, volledig zouden zijn gekweten door betaling van 97 pCt. dier rente, berekend tegen den op 1 October 1929 voor die hypotheek geldenden rentevoet, dat alle pandbriefrente op dezelfde wijze tot 97 1/2 pCt. zou worden gereduceerd. Den gemeenten, hypotheekhouders op grooten schaal, zoude eveneens een reductie van de renteverplichtingen tot 97 1/2 pCt. kunnen worden toegestaan. Het zou mij verwonderen, indien de organisaties van metselaars, timmerlieden, schilders, stucadoors, loodgieters, behangers, enz. bij het tot stand komen van een dergelijke wet niet bereid zouden zijn, zelfs vóór het afloopen van hun collectieve contracten, toe te stemmen in een loonsverlaging van 10 pCt., een vermindering, die bij de berekening der bouw- en onderhoudskosten ongeveer overeenstemt met huurverlaging van 5 pCt. Beschaamden zij het in hen gestelde vertrouwen, dan zou ook te hunnen opzichte wettelijke dwang noodig zijn.

Dergelijke schema's zouden natuurlijk ook voor andere bedrijfstakken kunnen worden samengesteld en uitgevoerd.

Nadat bijv. na een jaar alle verlagingpercentages zouden zijn verdubbeld, zou men den dwangtoestand nog eenigen tijd moeten handhaven om alles na vier of vijf jaar weer vrij te laten. Wellicht zouden van die vrijlating de geldleeningen moeten worden uitgezonderd, of zou een wettelijk conversierecht voor de toekomst moeten worden verleend. Na die vrijlating zou zonder twijfel alles zich hebben aangepast, zou de toestand zijn bereikt, die ook zonder overheidsmaatregelen zou worden verkregen en zou de overheid zich kunnen terugtrekken in het zalige besef, dat zij door haar katalyse-veel persoonlijk leed had voorkomen, veel wantrouwen weggenomen, veel gisting bezworen, saamhoorigheid gekweekt, bronnen van onzen volkswelvaart vloeiende gehouden, en den gulden gehandhaafd.

DE VRACHTENMARKT GEDURENDE HET TWEEDE HALFJAAR 1931.

Was het overzicht, dat wij in het nummer van 5 Augustus jl. van E.-S. B. aan den toestand op de vrachtenmarkt gedurende het eerste halfjaar van 1931 wijdden, reeds in mineur gestemd, het tweede halfjaar heeft vooral den reederijen in landen, die den gouden standaard hebben gehandhaafd, dus ook der Nederlandsche reederij, opnieuw ernstige teleurstellingen bereid. De normaliter gebruikelijke herfstopleving bleef ditmaal uit; de vrachten waren allerwegen totaal onvoldoende en de reeders, die den moed en de middelen hadden om, ondanks onvermijdelijke verliezen, te blijven varen, werden voor hun „ondernemingszin” al zeer kwalijk beloond toen Engeland volkomen onverwacht op 19 September — datum die met zwarte letters in de geschiedenis der huidige wereldcrisis zal blijven opgeteekend — besloot den gouden standaard „tijdelijk” te verlaten. De gevolgen van deze voor het economisch bestel zoo zwaarwichtige beslissing zijn te bekend dan dat hierop in het bestek van dit beknopt overzicht nog uitvoerig behoeft te worden ingegaan. Ik moge volstaan met er kortelijks op te wijzen, dat de depreciatie van het Engelsch betaalmiddel voor den Nederlandschen reeder practisch neerkomt op een vrachtverlaging varierend al naar gelang der dagkoersen voor het pond sterling, van 30 tot 40 pCt. Tegenover deze verlaging staan geen besparingen, tenzij in Engelsche havens wordt gelost, wanneer de Nederlandsche reeder het voordeel van den lagere wisselkoers geniet. De besparing uit dezen hoofde valt echter volkomen weg tegenover de vrachtderving, die te gevoeliger treft waar de vrachtcijfers zelve reeds lang op een peil waren aangeland; dat in de meeste gevallen ernstige verliezen opleverde en slechts sporadisch de reisonkosten vermocht te dekken. Ik wijs met opzet allereerst op de gevolgen der depreciatie van het Engelsch betaalmiddel, daar dit gebeuren — van Nederlandsch reeders-standpunt bezien — al het overige in betekenissen en draagwijdte verre overtreft. Was de toestand, waarin het Nederlandsch reederijbedrijf allengs was komen te verkeren eenerzijds tengevolge der geleden exploitatieverliezen, anderzijds door den ongeëvenaarden teruggang in waarde van het schepenbezit, reeds verre van rooskleurig, de maatregel der Engelsche Regeering heeft den Nederlandschen trampreeder practisch uitgeschakeld als serieus concurrent op de internationale vrachtenmarkt. Eenerzijds toch worden de vrachten nog steeds in Engelsch geld uitgedrukt, anderzijds is, de gebruikelijke schommelingen thans helaas vrijwel uitsluitend in dalende richting daargelaten, het peil waarop de vrachten welke op de open markt kunnen worden bedongen in doorsnee vrijwel gelijk aan dat, hetwelk vóór den fatalen datum gold. De landen, die op het voetspoor van Engeland eveneens „tijdelijk” den gouden standaard hebben verlaten — men denke o.a. aan Scandinavië en Japan — vinden althans in het eigen gedeprimeerd betaalmiddel eenigermate een equivalent in lager exploitatiekosten voor de mindere inkomsten uit hoofde der op te varen vrachten, maar het Nederlandsche reederijbedrijf ondervindt de nadeelen in vollen omvang. Het tempo, waarin Nederlandsche tonnages — men behoeft er de statistieken die periodiek door de dagbladen gepubliceerd worden slechts op na te slaan — sedert September uit de vaart werd genomen, toont hoe ernstig het reederijbedrijf hier te lande is getroffen en in het licht van de gebeurtenissen op internationaal monetair gebied verliezen de fluctuaties op de vrachtenmarkt zelve — hoe belangrijk ook onder normale omstandigheden — een groot deel van haar betekenis.

Ondanks de jaarswisseling en n'en déplaise de wel van groot optimisme getuigende jaarrede van den afgetreden Voorzitter der Kamer van Koophandel te Parijs, zijn er voor den nuchteren beoordeelaar nog

geenerlei lichtpunten te ontdekken. Het nieuw aangevangen jaar zet voor onze reederijen veeleer onder aanmerkelijk ongunstiger omstandigheden dan zijn voorganger in. Ongunstiger uit hoofde van de reeds genoemde factoren en waarbij de levendiger vraag naar ruimte van de Laplata-rivier geen rol speelt en door het aanzienlijk geringer weerstandsvermogen van verschillende reederijen.

Men moet zich dan ook afvragen of er voor gemeentelijke overheid en Regeering geen aanleiding bestaat zich ernstig bezig te houden met de voortdurend grooter wordende problemen, waarvoor zich het Nederlandsch Reederijbedrijf geplaatst ziet en welke oplossing eenerzijds door verminderd financieel weerstandsvermogen, anderzijds door de omstandigheid dat het geenerlei invloed kan oefenen op de factoren, welke tot de huidige impasse hebben geleid, boven zijn krachten gaat.

Op enkele lasten, welke der in waarheid noodlijdende reederij in deze tijden van ongekenden economischen nood door beide instanties met schijnbaar volkomen negatie der bestaande moeilijkheden, welke in waarheid het water tot aan de lippen hebben doen stijgen, worden opgelegd, moge de aandacht worden gevestigd. Allereerst de omstandigheid dat het Gemeentebestuur „rücksichtslos” voortgaat de vigeerende tarieven van de door Nederlandsche reederijen noodgedwongen opgelegde tonnages te heffen, is even onbillijk als kortzichtig. Reeds werd elders waar men toonde een juist inzicht te hebben in de nationale beteekenis van een waarlijk niet door Overheidssteun tot kasplant gedegenereerd, maar veeleer uit eigen kracht tot ontwikkeling gebracht bedrijf, besloten de opgelegde schepen, welke de landsvlag voeren van het betalen van havengeld vrij te stellen. Tusschen dit laatste van wijs beleid getuigend régime en dat hetwelk in de Rotterdamsche gemeente gehuldigd wordt waar men zonder eenige scrupule — de jongste „trouvaille” op het stuk van verhooging der straatbelasting, waardoor naast een deel der burgerij óók enkele groote scheepvaartondernemingen, om niet te spreken van de aanverwante bedrijven, getroffen worden, legt hiervan wel een zéér sprekend getuigenis af — de spreekwoordelijke kip die de gouden eieren legt slacht, bestaat wel een zeer schrille tegenstelling! De onveranderde handhaving der bestaande loodsgelden — en deze treffen in het bijzonder die reederijen, welke „mit Mühe und Not” haar bedrijf althans gedeeltelijk trachten gaande te houden — toont op haar beurt hoe weinig besef de Landsregeering heeft van den schier wanhopigen toestand, waarin het Nederlandsch reederijbedrijf dat onder normale omstandigheden uitgeoefend nochtans van niet te onderschatten nationale beteekenis is, verkeert. En zoo zou men kunnen voortgaan.

Van het huidig Dagelijksch Bestuur van Neerland's eerste havenstad, de ervaring der achterliggende jaren heeft zulks helaas maar al te duidelijk gemaakt, is op het stuk van verlichting van te zwaar drukkende lasten niets tastbaars te verwachten. Verstrikt in allerlei egocentrisch politiek gedoe, onmachtig om door een krachtig bestuursbeleid aan de partij-bonzen en hun „following” in College, Raad en daarbuiten het zwijgen op te leggen en gemeentelijke, d.w.z. uitsluitend met het algemeen belang rekening houdende in plaats van partijpolitiek te voeren, is van dit College en dezen Raad geen heil te wachten. En toch dringt de nood!

De Regeering zelve toonde, een enkele uitzondering daargelaten, nimmer groote belangstelling voor dezen toch zoo belangrijken tak van bedrijf en helaas zijn de deskundige woordvoerders in de Volksvertegenwoordiging gering in aantal. Zij zal echter goed doen haar aandacht, naast de al wederom door politieke

pleitbezorgers op den voorgrond geplaatste vraagstukken — het scheepvaartbedrijf wist zich gelukkig tot dusver van „politieke smetten” over het geheel vrij te houden — óók aan den noodtoestand der Nederlandsche reederij te wijden. Verlichting van onderomstandigheden onevenredig zwaar drukkende lasten ware reeds een stap in de goede richting.

Wij zullen den lezer thans niet vermoeien met ingewikkelde en den oningevijde weinig zeggende cijferreeksen. Het afgelopen jaar slaat alle bekende malaise-records en de vooruitzichten voor de naaste toekomst zijn uitgesproken ontmoedigend. Navigare necesse est? Het lijkt wel of de ontwikkeling op eco-

nomisch gebied de juistheid hiervan logenstrafft, maar wie gelooft in uiteindelijk herstel, in terugkeer tot meer geordende toestanden en verlossing uit den huidige baaierd weet dat ook, ja vooral voor ons land, van oudsher zeevarende mogendheid met eervolle traditiën, een eigen handelsvloot zooals Nederland die nog bezit, onmisbaar is voor de vrije en onbelemmerde ontplooiing van onzen handel, van onze nijverheid en industrie. Moge deze waarheid weerklank vinden daar waar tot dusver de oogen willens en wetens werden gesloten. De tijd dringt!

C. VERMEY.

Rotterdam, Januari 1932.

BUITENLANDSCHE MEDEWERKING.

STEUN AAN DE GRAANTEELT IN ITALIË.

Ir. J. P. van Aartsen te Rome schrijft ons:

Zooals bekend is, beschouwt de fascistische Regeering den landbouw als een tak van bestaan, die meer dan eenige andere in staat is de welvaart van het land te verhoogden. Deze opvatting wordt gemotiveerd door het feit, dat in Italië, tengevolge van ligging, vorm, relief en het nagenoeg geheel ontbreken van mineralen, landbouw steeds de eerste rol zal blijven spelen. Bovendien kan de landelijke bevolking, door haar grootere vruchtbaarheid en door het gezonde milieu, waarin zij verkeert, steeds een groot aantal krachtige menschen afleveren zoowel aan de industrie en handel, alsook aan het leger, terwijl zij tevens een element van stabiliteit kan vormen, dat, minder dan de stadsbewoners, open staat voor revolutionaire propaganda.

Van groot belang is natuurlijk ook, dat een aantal landbouwproducten absoluut noodzakelijk is voor het menschelijk bestaan, wat van de nijverheidsvoortbrengselen niet in zoo sterke mate gezegd kan worden. Om een sterke positie in Europa te kunnen innemen, beschouwt het fascisme een sterke bevolkingsvermeerdering als noodig. Ook hierbij moet het steunen op den landbouwenden stand, maar ook kan, tengevolge van de economisch geografische structuur van Italië, slechts door uitbreiding van den landbouw een bestaansmogelijkheid voor dezen toewas gevonden worden, en deze uitbreiding is weer a priori noodig, wil men in staat zijn voedsel aan een grootere bevolking te verschaffen.

In Italië is tarweteelt verreweg de belangrijkste cultuur: in de jaren 1922 tot '24 was nagenoeg 35 pCt. van het bouwland met dit gewas beteeld, wat in de volgende jaren tot 38 pCt. steeg.¹⁾ Een streven, dat er dus op gericht is, de tarwecultuur te bevorderen, helpt een zeer groot deel van den landbouw. De steun op dit gebied heeft ook voor de voedselvoorziening zeer groote waarde: Italië toch behoort tot de landen, die de grootste consumptie ervan per hoofd der bevolking kunnen aanwijzen: 189 KG. per jaar, tegen 124 in Nederland. De beteekenis blijkt ook nog uit een andere vergelijking: van de zetmeelhoudende voedingsmiddelen levert tarwe 72 pCt. van alle voedsel tegen mais 18 pCt. en aardappelen, rijst, rogge en veldboonen 10 pCt.

Er is ten slotte nog een ander uiterst belangrijk motief om de tarweteelt te bevorderen, nl. dat hierdoor de tarwe-invoer beperkt kan worden. Het is natuurlijk voor de nationalistische Italiaansche Regeering een kwestie van zeer groot belang zoowel in oorlogs- als ook in vreedstijd onafhankelijk van het buitenland te zijn wat de voedselvoorziening betreft. De grootte van den invoer, in vergelijking met de eigen productie moge blijken uit de volgende tabel,

¹⁾ Door een verandering in de classificatie van bepaalde widegronden is volgens de officiële statistiek dit percentage in 1929, 1930 en 1931 maar 35; zoo men de oude groepeerings handhaaft, vindt men slechts een uiterst geringe reductie.

waarin in duizenden centenaars (van 100 K.G.), naast deze productie voor ieder jaar het zuivere invoeroverschot in het daarbij behoorende handelsjaar (van 1 Augustus tot den daarop volgenden 31 Juli) is weergegeven.

	Productie	Invoeroverschot
1922.....	43.992	30.642
1923.....	61.191	19.138
1924.....	46.306	24.240
1925.....	65.548	18.504
1926.....	60.050	23.578
1927.....	53.291	23.895
1928.....	62.215	23.917
1929.....	70.820	11.522
1930.....	57.172	22.145
1931.....	67.477	—

Na de voorgaande inleiding is het begrijpelijk, dat de fascistische Regeering zich ten eerste ingespannen heeft — en zich nog steeds dezelfde moeite geeft — den tarweverbouw zooveel mogelijk tot ontwikkeling te brengen. Men heeft hierbij echter niet de bedoeling, steeds meer grond onder tarwe te brengen, zulks wegens de technische moeilijkheden (verdeling van den arbeid, vruchtwisseling), maar vooral, omdat ook voor vele andere producten een uitbreiding der productie wenschelijk wordt geacht. Het streven is dus: verhooging van de opbrengst per hectare. Om dit te bereiken is de bekende „battaglia del grano”, de veldslag van het graan, ingesteld.

De organisatie van dezen veldslag is in handen van het Permanente Graan-Comité, dat in Juli 1925 ingesteld werd en thans uit 18 leden bestaat met als voorzitter den Heer Mussolini zelf. Dit Comité geeft algemeene aansporingen en ook raad aan de Regeering betreffende de te treffen wettelijke maatregelen. Enkele dezer zal ik hieronder nog uitvoeriger behandelen, maar op deze plaats zij reeds gewezen op de volgende verbeteringen: de landbouwvoorlichtingsdienst werd zeer sterk uitgebreid (terwijl men voor personeel en bureelkosten in 1924—'25 op de begroting 6 miljoen Lire uitgetrokken had, werd dit later tot 16 miljoen verhoogd); 4 miljoen Lire wordt jaarlijks uitgegeven voor wetenschappelijke proeven aangaande de tarweteelt; groote sommen werden ter beschikking gesteld (in totaal 10 miljoen Lire) om te helpen bij den aankoop van machines voor diepere grondbewerking; voor deze bewerking worden ook premies gegeven (jaarlijks 3 miljoen Lire); graanselectiebedrijven worden ondersteund; enz. Hiernaast moet nog genoemd worden het beroemde, ieder jaar terugkerende „Concorso nazionale per la Vittoria del Grano”, de „Nationale wedstrijd voor de overwinning van het graan”, welke echter reeds van ouderen datum is: de eerste wedstrijd vond in het landbouwjaar 1923—'24 plaats, zoodat thans de negende begonnen is. Sedert het zesde wedstrijdjaar is de inrichting ervan in het kort als volgt: in verband met den vroegeren toestand van het bedrijf en de geheele organisatie ervan wordt in iedere provincie een drietal prijzen uitgekeerd aan degenen, die de grootste gemiddelde tarwe-opbrengst per hectare aanwijzen

kunnen, en wel één prijs voor de groote bedrijven, één voor de middelmatige en één voor de kleine. De winnaars in iedere categorie worden onderling voor het geheele land vergeleken, waarbij ook weer rekening gehouden wordt met de natuurlijke omstandigheden, zoodat een landbouwer uit de provincie Reggio Calabria, waar de gemiddelde opbrengst 1924 t.e.m. 1928 450 K.G. per H.A. bedraagt, even goed een eersten prijs kan krijgen als één uit de provincie Cremona, waar men op 2370 K.G. als gemiddelde voor dezelfde periode kan wijzen (voor 1931 wijzen deze twee uiterste provincies 500 en 3160 K.G. aan). Sedert 1923—'31 is in totaal aan premiën voor dezen wedstrijd uitgegeven ongeveer 20 miljoen Lire.

Om niet te eenzijdig den nadruk op tarweteelt te leggen en bovendien in verband met het feit, dat verbetering op ander gebied ook aan den graanverbouw ten goede komt, is ook nog een nationale wedstrijd voor de uitbreiding en verbetering van den veestapel georganiseerd. Deze wedstrijd duurt drie jaar, daar het onmogelijk is op zoötechnisch gebied eerder resultaten te bereiken. Er wordt trouwens niet alleen op den vooruitgang in den veestapel gelet, maar met de geheele bedrijfsinrichting, die tot verhooging der veevoederproductie kan bijdragen, wordt rekening gehouden. Ook dit geval is onderverdeeld in provinciale wedstrijden, welke winnaars weer voor het geheele land met elkaar om de nationale prijzen moeten wedijveren. Binnen de provincies en voor geheel Italië is weer ingedeeld in bedrijven van 3 verschillende grootten, terwijl als vierde categorie nog ontginningsbedrijven kunnen mededingen. Voor den eersten, thans loopenden wedstrijd op dit gebied is in totaal 8 miljoen aan premiën uitgetrokken.

Naast al deze, door het Centrale Graan-Comité uitgedachte maatregelen, zij ook met een enkel woord herinnerd, aan wat in de provincies op lokaal initiatief geschiedt. Er bestaan nl. ook nog „Provinciale Commissies voor graanpropaganda”. Haar werkzaamheden liggen meer op zuiver technisch terrein, al is daar den laatsten tijd ook economische actie aan toegevoegd. Wat de technische zijde betreft, mogen hier genoemd worden proef- en monstervelden, verspreiding van geselecteerd zaad, verspreiding van populaire literatuur over tarwebouw, lezingen, filmvoorstellingen, demonstraties in ploegen, enz.

Na de korte uiteenzetting van al deze technische maatregelen, die natuurlijk economische gevolgen hebben, iets over de economische ontwikkeling zelve. Uit den aard der zaak is het alleen mogelijk, den landbouwer ertoe te bewegen al zijn krachten in te spannen voor de tarwecultuur, als hij weet, dat dit ook zijn financiële positie ten goede zal komen. In dit verband zij onmiddellijk gewezen op den speciaal toestand, waarin Italië zich geplaatst ziet: terwijl het voor een handhaving van de graanteelt op haar tegenwoordig niveau absoluut noodig is, hooge prijzen te hebben, is het wat de handelsbalans betreft, gewenscht, dat de prijzen zoo laag mogelijk zijn. Men dient dus te hebben: hooge prijzen in het binnenland en lage in het buitenland. Bij verschillende gelegenheden is dan ook door vooraanstaande personen in Italië rondweg toegegeven, dat dit land geen direct belang heeft bij een verbetering van den toestand op de wereldmarkt van graan.

De prijzen zijn niet aldoor geheel bevredigend geweest. Vooral de oogsten van 1926 en 1927 hadden hieronder te lijden: in ieder dezer jaren stond de Lire veel hooger gedurende den tijd, waarin graan verkocht werd dan in de maanden, tijdens welke de productie-uitgaven plaats vonden. Ook al hadden de koersschommelingen slechts op een deel der onkosten invloed, de algemeene uitgaven waren vooral einde 1926 en begin 1927 veel hooger dan in evenredigheid stond met de tarweprijzen in het laatste deel van dat jaar: indien wij de prijzen te Milaan gedurende het vierde kwartaal van 1926 gelijk 100 stellen, is het

indexcijfer voor het eerste en tweede kwartaal van '27 (in welke periode de voorraden bij de boeren in het algemeen reeds zeer geslonken zijn) 90 resp. 73; in de maanden Juli tot en met September, die — in verband met de geldschaarschte — altijd de belangrijkste verkoopsperiode voorstellen, nog maar 61. Hierna trad een lichte verbetering op, die zich ook op de volgende jaren voortzette, zulks ten deele ten gevolge van de door de Regeering betoonde economische activiteit.

Onder de regeeringsmaatregelen op dit gebied zijn in de eerste plaats douanebepalingen te noemen.

In 1925 was het oorspronkelijke invoerrecht op tarwe, dat in 1921 tijdelijk buiten werking gesteld was weer bevestigd. Het bedroeg toen 7.50 goud-Lires. Voor goede kwaliteit glutenrijke inheemsche tarwe¹⁾ werd in Augustus '26 te Milaan betaald L. 206,90 (papier) per 100 K.G.; het invoerrecht, in papieren Lires omgerekend, kwam toen op L. 44,—; de prijs voor Manitoba No. 3, welke een niet veel hogere bakwaarde bezit en er ook verder mede te vergelijken is, was in dien tijd op dezelfde markt L. 246,10, wat dus beteekent, dat het invoerrecht nagenoeg niet van invloed was op het inheemsche product. Dit hangt voor een groot deel samen met den grooten verkoopdrang: hoewel de prijzen daarna daalden (in verband met de deflatie) handhaafde de Lombardysche tarwe zich veel beter dan de Manitoba, zoodat in Februari '27 het prijsverschil teruggelopen was van L. 39,20 tot L. 4,10 (inheemsche L. 179,30, No. 3 Manitoba L. 183,40). Daarna werd, onder invloed van termijnverkoop uit oogst 1927, het verschil weer grooter om in Augustus van dat jaar, toen het aanbod weer zeer groot was bij een buitengewoon slechten oogst bijna het invoerrecht te bereiken: dit bedroeg toen in papier omgerekend L. 26,60, terwijl de inheemsche tarwe met L. 117,70, de Manitoba No. 3 echter met L. 141,50 betaald werd (verschil L. 23,80). De Regeering, die alle krachten inspannen moest om de monetaire hervorming door te voeren, kon niet voldoende hulp bieden. Ook nu weer werd, bij een thans nagenoeg stabiele Lire, het prijsverschil geringer, waarbij in Juni 1928 de twee prijzen zelfs gelijk waren (L. 144,90 en L. 144,50), wat echter in de eerste plaats in verband staat met het feit, dat het zich toen reeds liet aanzien, dat de oogst vrij slecht zou worden. Waarschijnlijk waren toen de voorraden (mede tengevolge van de hausse op de buitenlandsche graanmarkten) zeer geslonken (zie tabel op p. 27). Bovendien werd een begin gemaakt met effectieven regeeringssteun door het bouwen van elevatoren en het geven van crediet op de daarin opgeslagen tarwe. Toen in Augustus de prijs toch weer vrij laag was (inheemsche L. 120,90, Manitoba L. 129,00) werd op 13 September het invoerrecht op 11 goud-Lire gebracht (na de definitieve stabiliteit op 31 December 1927 bedroeg het L. 27,52, wat nu L. 40,37 werd). Dit had een belangrijke prijsverhoging tengevolge: gedurende het laatste kwartaal van '28 betaalde men voor inheemsche tarwe ruim L. 131, voor Manitoba ruim L. 140. Daarna werd het prijsverschil echter weer grooter en terwijl No. 3 Manitoba steeg, viel de inheemsche tarwe na Februari 1929. Om deze daling op te vangen, werd 24 Mei het invoerrecht opnieuw verhoogd: tot 14 goud-Lires (51,38). Dit was, onder verwachting van een geweldigen oogst, echter van zeer weinig invloed: de prijs bleef dalen, maar die van No. 3 Manitoba steeg. In Augustus 1929 waren de twee prijzen L. 122,10 en L. 171,90 (verschil L. 49,80). Nadat de grootste schok voorbij was en het aanbod weer geleidelijker werd, kon de prijs weer iets verbeteren en in October was hij reeds weer nagenoeg op het niveau van het vorige jaar gekomen (L. 129.-).

¹⁾ Niet te verwarren met harde tarwe (*Triticum durum*). De Italiaansche „zachte” tarwe bevat, evenals La Plata, Manitoba, enz. veel meer gluten dan onze Nederlandsche variëteiten.

Hierna liepen de prijzen geregeld op, terwijl die van de buitenlandsche tarwe, tengevolge van den toestand van de wereldmarkt, zakten. Om den invloed daarvan niet op de binnenlandsche tarwe te doen overslaan, werd 5 Juni 1930 het invoerrecht nogmaals verhoogd: tot 16,50 goud-Lires (L. 60,60). Tengevolge van een kleinen oogst, verdere credieten en door het klaar komen van een groot aantal elevatoren, bleef het prijsverschil tusschen de twee behandelde kwaliteiten geringer (L. 18,60 in Juli en L. 16,30 in Augustus) om daarna in October zelfs tot L. 8,80 te verminderen. Het was echter niet mogelijk, bij de geweldige daling op de wereldmarkt een prijsniveau boven L. 120,— te handhaven, zoodat — na een aantal belangrijke schommelingen — half Juni van dit jaar voor ouden oogst nog L. 99,— betaald werd. Nieuwe oogst viel onmiddellijk tot L. 91,—, later zelfs tot L. 87,—. Thans deed de Regeering echter geen half werk met haar steun.

Deze effectieve steun was overigens al in December 1930 begonnen: de Regeering had de salarissen en loonen van alle van Staat of andere Openbare Lichamen afhankelijke personen met gemiddeld 10 pCt. verkort en een aansporing gegeven, dat ook anderen dit voorbeeld zouden volgen. Deze politiek had het driedelige doel de staatsbegroting sluitend te maken, de exportbedrijven door verlaging der onkosten beter tot concurrentie in staat te stellen en het geheele leven goedkooper te maken, zoodat deze daling van inkomsten weinig gevoeld zou worden. Waar alle groepen in fascistische corporaties georganiseerd zijn, werd deze reductie zooveel mogelijk overal toegepast en de corporatie van landbouwers kwam dan ook met die van landarbeiders overeen, ook de loonen van deze categorie met 10 pCt. te verminderen. Tegelijkertijd daalden de prijzen van vele grondstoffen voor het landbouwbedrijf, evenals die van een aantal menselijke voedingsmiddelen en gebruiksvoorwerpen. Er werd te zelfder tijd een heftige campagne ingezet tot verlaging van huishuren en pachten en ook hier kon in de meeste gevallen een reductie van 10 en soms zelfs wel meer procenten verkregen worden.

Natuurlijk speelde bij de verdere steunregeling verhooging van het invoerrecht, thans tot L. 75,—, weer een rol (19 Augustus), maar van meer belang is de geweldige credietverleening: hiervoor werd minstens 300 miljoen Lire gemobiliseerd (bij den toenemenden invloed van den Staat op het geheele bankwezen was het veel gemakkelijker dan vroeger, de banken tot deze credietverleening te overreden), zoodat een niet onbelangrijk deel van den nieuwen oogst daardoor opgevangen kon worden. Deze financiering is echter niet zoo mooi als het lijkt, daar slechts 60 pCt. van de oogenblikkelijke marktwaarde als crediet gegeven werd, welk bedrag — mede tengevolge van het dalen van den prijs — niet steeds voldoende was om de van te voren op korten termijn opgenomen credieten af te lossen. Verder kocht het Ministerie van Oorlog, om de markt te ontlasten, op het critiekste oogenblik 500 duizend centenaar inlandsch graan. Een zeer belangrijke beslissing was het invoeren op 1 Juli van een maal- en menggebod, volgens hetwelk minimum 95 pCt. inheemsche tarwe in het meel moet worden vermalen. Evenals in Nederland het geval was, kon deze bepaling ook in Italië niet onmiddellijk volledig effect ressorteeren: er was reeds een groote hoeveelheid meel voor den handel ter beschikking, waarbij een bewijs van herkomst zeer moeilijk of niet te leveren was. De bepaling hield overigens ook een voor den landbouw van Zuid-Italië schadelijke bepaling in: er was geen rekening gehouden met het onderscheid tusschen harde en zachte tarwe, welke eerste voor macaroni, griesmeel e.d. dient, terwijl de laatste voor brood (en banket) gebruikt wordt. Om goede macaroni (die onder het koken niet te week en te weinig elastisch wordt) te verkrijgen, schijnt het echter noodig minstens $\frac{1}{4}$ buitenlandsche

harde tarwe toe te voegen (vroeger de Russische Taganrog, thans hoofdzakelijk Amber Durum). Het was dus niet meer mogelijk, dit product van gewenschte hoedanigheid te maken, wat de fabrikanten ertoe bracht de kwaliteit van het meelmengsel geheel te veronachtzamen, iets wat hun des te welkomer was, waar voor harde tarwe steeds tot L. 20 per centenaar meer gevraagd wordt dan voor zachte. De Sicilianen bleven dus met hun harde tarwe zitten. Om dit te voorkomen, is thans nog een nieuw decreet uitgevaardigd, waarbij voorgeschreven wordt, dat te beginnen met 1 November 75 pCt. van de voor bedoelde producten gebruikte harde tarwe van inheemschen oorsprong mbet zijn.

Uit den aard der zaak brengt de mengverplichting voor de molenaars bepaalde kosten mede en het werd daarom urgent geoordeeld deze zooveel mogelijk te compenseeren. Dit zou het beste kunnen gebeuren door het verhoogen van het invoerrecht op tarwemeel. Nu was het oorspronkelijke tarief (van 1925) voor tarwe 7,50 goud-Lires geweest, voor tarwemeel 11,50, dus 53 $\frac{1}{2}$ pCt. meer. Deze verhouding werd later als maximum-verhouding in enkele handelsverdragen vastgelegd en, waar in Juni 1930 het invoerrecht op tarwemeel op L. 87,— (wettig betaalmiddel) tegenover L. 60,60 op tarwe was vastgelegd, kon dit eerste recht, zonder in strijd te komen met de tractaten, nog met L. 5,90 verhoogd worden, wat op 5 Juli geschiedde. Wanneer men rekent, dat uit 100 K.G. tarwe 75 K.G. meel en bloem gemaakt worden, moet dus — wanneer men met de maalkosten geen rekening houdt — het recht op 100 K.G. meel minstens gelijk zijn aan dat op 135 K.G. tarwe. Na de nieuwe bepaling was er dus een verschil voor den molenaar ten bedrage van L. 11,10. Toen nu 19 Augustus het recht op tarwe tot L. 75,— verhoogd werd, hield men met dit bedrag rekening en verhoogde het invoerrecht voor tarwemeel tot 135 pCt. van dat van tarwe plus L. 11,10, wat komt op L. 112,35.

Uit het voorgaande overzicht blijkt dus, welk een groot aantal, ten deele diep ingrijpende maatregelen, de fascistische Staat genomen en beïnvloed heeft alleen reeds in verband met de tarweproductie. Deze hebben weliswaar een gunstigen invloed op den prijs kunnen uitoefenen, maar verliezen, tengevolge van schommelingen en dalingen, volstrekt niet kunnen voorkomen. Trouwens de wetenschappelijke medewerkers van het „regime” erkennen ten volle, dat de economische wetten steeds hun geldigheid behouden.

AANTEKENINGEN.

De Koffiemarkt in 1931.

Aan het jaarverslag van de Vereeniging van den Goederenhandel te Rotterdam ontleenen wij het volgende:

Het jaar 1931 is voor den koffiehandel zeer moeilijk geweest.

De steeds verder om zich heen grijpende wereldcrisis, welke zich mede uitdrukte door eene prijsdaling van bijna alle goederen, welke, in October 1929 begonnen, zich ook dit jaar bijna onafgebroken voortzette, spaarde ook koffie niet. Wel trachtte de Regeering van Brazilië door allerlei maatregelen het voornaamste uitvoer-artikel te beschermen, zij vermocht echter niet, den invloed van overproductie teniet te doen en al toonen de prijzen in de consumptielanden aan het einde des jaars slechts onbeteekenende verschillen, vergeleken bij den aanvang, zoo beteekent dit toch voor den Braziliaanschen planter een gevoelige teruggang in opbrengst, daar in den loop van het jaar door Brazilië eene exportbelasting werd geheven, aanvankelijk van 10 goud-shilling, sedert begin December van 15 goud-shilling per baal, eene belasting, welke door de omstandigheden dus nagenoeg geheel op den planter kwam te drukken. Slechts heeft

de Regeering hiermede bereikt, dat de handelsbalans zich door de hogere exportwaarde gunstiger stelde, al kon niet voorkomen worden, dat men zich genoodzaakt zag, teneinde verdere verlaging van den wisselkoers tegen te gaan, einde September de betaling van interest en aflossing van verschillende buitenlandsche leeningen op te schorten. De financiële toestand van Brazilië laat zich dan ook weinig bemoedigend aanzien.

Aanvankelijk slaagde men erin, de exportbelasting van 10 shilling per baal op den consument af te wettelen, doch niettegenstaande de beperking der aanvoren, welke het geheele jaar werd betracht, in verhouding tot den export in de voorafgaande maand, werkten verschillende factoren mede, dit voordeel verloren te doen gaan; daling van den wisselkoers en een zeer groote oogst 1931/1932 dienen in de eerste plaats genoemd.

Het jaar opende op een termijnprijs van 20⁷/₈ cent per Maart 1931, terwijl de weinig bemoedigende vooruitzichten, o.a. een de consumptie met vele millioenen te boven gaande oogst 1931/1932, tot uitdrukking kwamen in de noteering door een déport van 2¹/₄ cent op December 1931.

Gedurende de eerste maanden ondergingen de prijzen slechts geringe veranderingen; de verlevendiging in zaken, welke van het nieuwe jaar was verwacht, bleef uit en een slepende gang van zaken bleef heerschen. Gebrek aan vertrouwen in de toekomst deed een ieder volharderen in de politiek, van de hand in den tand te koop.

Via Amerika kwam in het begin van Januari het gerucht, dat het Braziliaansche Gouvernement overwoog, de binnenlandsche voorraden van Sao Paulo over te nemen op basis van 80 Milreis per baal voor type 5, terwijl van 1 Juli af de planters de vrije beschikking zouden krijgen over den nieuwen oogst, doch het werd half Februari, eer hieromtrent iets definitiefs werd gemeld.

Met uitzondering van de koffie, dienende tot onderpand voor de bankiers tegen de leening van £ 20 miljoen van het vorige jaar, zou de Regeering per 1 Juli alle voorraden overnemen, behalve de kwaliteiten onder type 8; eene belasting op den export van 20 pCt., te betalen in koffie, zou gedurende de twee volgende oogsten worden geheven; planters zouden van 1 Juli af vrij zijn in het verhandelen van den nieuwen oogst, met dien verstande, dat de aanvoeren per maand beperkt zouden worden tot 1/24 gedeelte van de ramingen der eerstvolgende twee oogsten.

Dit bericht maakte weinig indruk en men vreesde integendeel, dat de vrijheid der planters zich zou uiten in grooteren druk in Juli.

In den loop van Maart toonde de Braziliaansche wisselkoers teekenen van zwakte; had deze zich tot nu toe kunnen handhaven, nu maakte deze stabiliteit voor eene geleidelijke verlaging plaats en de hiermede hand aan hand gaande lagere c. & f.-offerten deden de prijzen op de termijnmarkt voor de eerste maanden dalen en begin April was het déport verdwenen en noteerden alle maanden ongeveer gelijk.

Spoedig doken geruchten op, dat eene exportbelasting zou worden geheven van 10 of 20 shilling per baal, waartegenover de belasting van 20 pCt. in koffie zou worden afgeschaft, welke berichten niet nalieten, de markt vaster te stemmen.

Einde April werd officieel bevestigd, dat een onafhankelijke Koffie-Raad voor 4 jaren was benoemd, bijgestaan door een vertegenwoordiger der Federale Regeering; eene exportbelasting van 10 shilling per baal werd ingesteld, welke door bedoelden Raad zou worden geïnd en aangewend zou worden tot het aankopen en daarna vernietigen van ordinaire kwaliteiten, waartegenover de belasting, te betalen in koffie, werd ingetrokken.

Algemeen liepen de termijnmarkten hooger en toen de Braziliaansche offerten ook met pl.m. 8 shilling

per cwt. werden verhoogd en zich op de nieuwe basis eenigen tijd handhaafden, liepen de prijzen geleidelijk op tot 20¹/₄ cent voor de loopende maand. De wisselkoers herstelde zich met steun der Braziliaansche Regeering ook eenigszins en de noteering kwam weder op 4 d., hetgeen op de termijnmarkten eene verdere stijging in het leven riep en begin Juli werd de hoogste stand des jaars bereikt met 23¹/₄ cent voor de loopende maand.

De verbetering van den wisselkoers kon zich echter niet lang handhaven en de val tot 3¹/₈ d. bracht den termijnprijs weder op 19¹/₈ cent; einde Juli noteerde men met een klein report.

In het rapport omtrent den financiële toestand van Brazilië, op uitnodiging van de Braziliaansche Regeering door Sir Otto Niemeyer uitgebracht, werd als één der voornaamste middelen tot herstel, de oprichting van eene Centrale Reserve Bank bepleit, waartoe echter tevens eene groote buitenlandsche leening noodig zou zijn; ofschoon de eerste voorbereidselen tot oprichting door Brazilië werden getroffen, is het twijfelachtig, of Brazilië in de huidige omstandigheden er in zal slagen, eene buitenlandsche leening te verkrijgen.

Brazilië trachtte, den financiële toestand te verlichten en sloot met den American Farm Board een contract, waarbij op bepaalde voorwaarden eene hoeveelheid van 1.275.000 balen koffie werd geruild tegen 25 miljoen bushel tarwe, eene transactie, welke den wisselkoers ontlastte door betaling met gesloten beurzen.

Ook omtrent Roerkolen werden dergelijke onderhandelingen gevoerd, doch het protest uit planterskringen schijnt medegewerkt te hebben, dit plan op te geven.

Op 21 September kondigde Brazilië het reeds eerder genoemde moratorium af, tegelijk liet Engeland den gouden standaard los; de financiële toestand van Brazilië bleek van dien aard te zijn, dat daarvan voor het oogenblik niet kon worden geprofiteerd door aflossing van in Ponden gesloten leeningen.

Einde November had eene vergadering plaats van den Koffie-Raad met vertegenwoordigers van alle koffie produceerende Staten van Brazilië, waarbij ook het Federale Gouvernement vertegenwoordigd was.

Ofschoon geen officiële mededeeling volgde, bleek toch, dat de exportbelasting met 5 shilling werd verhoogd, terwijl als voornaamste besluit moge gelden, dat besloten werd binnen één jaar 12 miljoen balen koffie te vernietigen met 1 miljoen balen per maand als minimum. Hoewel de financiering tot aankoop der benodigde hoeveelheden koffie tot in alle onderdeelen werd geregeld, waarbij voorschotten door de Banken zouden worden verleend tegen verpanding van de exportbelasting, dient men af te wachten, of de benodigde kapitalen daarvoor beschikbaar zullen zijn.

De offerten van Brazilië werden met de meerdere exportbelasting verhoogd.

Waar Brazilië ruim ¹/₄ opbrengt van de totale wereldproductie van koffie, spreekt het vanzelf, dat dit land een overheerschenden invloed op den prijs van het artikel uitoefent.

De productie van de Centraal Amerikaansche landen, Columbia en Venezuela bleef de laatste jaren vrijwel stabiel, terwijl die van Nederlandsch-Oost-Indië de laatste jaren vrij gevoelig terugliep, zij het ook, dat de export gedurende dit jaar weder circa 125.000 balen grooter was dan in 1930. Door ongunstige weer-invloeden is de opbrengst, speciaal op Java, belangrijk verminderd, terwijl ook de lage prijzen van grooten invloed zijn en remmend op den ondernemingslust van den inlander werken.

De „Milds”, waarvan de productie nagenoeg geheel wordt verbruikt, konden zich het grootste deel des jaars vrij goed in prijs handhaven. Bij de huidige financiële omstandigheden in de geheele wereld werd

dit jaar slechts een klein deel vooruit op aflading verkocht, zoodat het aanbod uit deze oogsten wel niet zonder prijsverlaging zal kunnen worden ondergebracht. In de laatste maanden liepen dan ook de noteringen voor den nieuwen oogst niet onbelangrijk terug en de nieuwe aanvoeren zullen wellicht nog eenigen druk uitoefenen.

Wat betreft de toekomst voor de koffiemarkt in het algemeen, mag niet worden vergeten, dat koffieprijzen op het oogenblik laag zijn, terwijl het zeer goed mogelijk is, dat de wereld, uit vrees voor depreciatie van het geld, er de voorkeur aan geeft, goederen te kopen, welke niet aan bederf onderhevig zijn, goedkoop te houden zijn en een regelmatig afzet vinden; als zoodanig komt koffie zonder twijfel in aanmerking. Al wordt daarmee de groote moeilijkheid van het „te veel” aan koffie in de wereld niet opgelost, zoo zou eene dergelijke beweging toch zonder twijfel stimuleerend op de prijzen werken. Anderzijds zal er veel van afhangen, of Brazilië er in slaagt, door gedeeltelijke vernietiging de voorraden tot schappelijker verhouding terug te brengen en een systeem te vinden, waardoor paal en perk gesteld wordt aan de overproductie; in elk geval zal Brazilië in het komende jaar met minder moeilijkheden te kampen hebben, daar men in 1932/1933 een kleinen oogst tegemoet gaat.

Tot einde Juni werden totaal 559.000 balen koffie vernietigd; van 1 Juli tot 31 December 2.570.000 balen koffie, totaal-generaal 3.129.000 balen koffie.

De voorraad in Brazilië was in het begin en in het einde van het jaar als volgt:

	begin van het jaar balen	einde van het jaar balen
Voorraad Rio	196.000	165.000
„ Santos	1.060.000	1.177.000
„ binnenl. Brazilië ..	24.123.000	ca. 27.000.000
„ in handen der Re- reering van Sao Paulo ..	1.398.000	2.550.000
Totaal	26.777.000	totaal ca. 30.892.000

Uit de beschikbare statistiek kan het verbruik in Europa en Noord-Amerika voor 1931 worden aangenomen op 24.000.000 balen van 60 KG. Het geheele wereldverbruik (met uitzondering van wat de productielanden zelf verbruiken) zal waarschijnlijk ongeveer 1½ miljoen balen hooger zijn.

De wereld-opbrengst (onder aftrek van het in de productielanden voor eigen verbruik benodigde), herleid tot balen van 60 KG. wordt aangenomen als volgt:

	1928/'29	1929/'30	1930/'31	1931/'32
	Oogst	Oogst	Oogst	Raming
	in 1000 balen			
Santos	5.987	22.070	10.555	19.000
Rio	1.951	4.498	3.910	4.350
Victoria	1.016	1.666	1.818	1.700
Overig Brazilië	707	1.119	861	950
Nederl. Oost-Indië	1.851	1.369	1.048	1.150
Columbia	2.795	2.836	3.017	3.200
Venezuela	900	700	1.000	970
Overige Mids	4.718	4.631	5.190	4.595
	19.925	38.889	27.399	35.915

De zichtbare wereldvoorraad was op 31 Dec. 1931 ruim 4.5 miljoen balen grooter dan een jaar tevoren, zooals uit de volgende opstelling blijkt.

Zichtbare Wereldvoorraad op 31 December.

	1931	1930	1929
	balen	balen	balen
Voorr. volgens Statistiek ..	6.949.000	5.186.000	5.094.000
„ Binnenl. Brazilië ..	*27.000.000	24.123.000	19.969.000
*geraamd Totaal .. ca.	33.949.000	29.309.000	25.063.000

Tenslotte geven de volgende overzichten nog een beeld van de Invoeren, de Afleveringen en den Voorraad in Nederland:

Invoeren in Nederland:

Herkomst	1931	1930	1929
	balen	balen	balen
Nederlandsch Oost-Indië ...	475.600	391.800	545.100
Brazilië	1.109.800	841.000	796.500
Centr. Amerika en W.-Indië ..	680.300	660.300	732.200
Afrika	71.800	65.300	37.300
Verschillende landen	100.300	124.900	101.500
Tezamen	2.437.800	2.083.300	2.212.600

Afleveringen in Nederland:

	1931	1930	1929
	balen	balen	balen
Alle soorten	2.318.300	2.209.700	2.257.500

Voorraad in Nederland op 31 December:

Herkomst	1931	1930	1929
	balen	balen	balen
Nederlandsch Oost-Indië	76.100	64.100	103.300
Brazilië	185.400	111.600	147.100
Centraal Amerika en West-Indië ..	90.900	59.400	112.700
Afrika	4.000	6.700	4.300
Verschillende Landen	7.400	2.400	3.300
Tezamen	363.800	244.200	370.700

De omzet op de termijnmarkt te Rotterdam en Amsterdam bedroeg:

	1931	1930	1929
	balen	balen	balen
Rotterdam	141.500	375.500	605.000
Amsterdam	367.500	808.500	1.140.000
Totaal Nederland	509.000	1.184.000	1.745.000

MAANDCIJFERS.

EMISSIES IN DECEMBER 1931.

Prov. en Gemeentelijke Leeningen .. f 19.363.125,—
zijnde:

Nederland

Prov. Gelderland f 2.500.000	
4½% obl. à 98½% ... f 2.462.500	
Prov. Noord-Brabant	
f 2.000.000 4½% a	
98%	1.960.000
Gem. Arnhem f 4.000.000	
5 j. 5% obl. à 99⅞% ..	3.995.000
Gem. Delft f 2.000.000 5 j.	
5% obl. à 99%	1.980.000
Gem. Dordrecht f 2.000.000	
5 j. 5% obl. à 99¼% ..	1.985.000
Gem. Haarlem f 2.000.000	
5 j. 5% obl. à 98¼% ..	1.965.000
Gem. Leiden f 2.000.000	
5 j. 5% obl. à 100% ...	2.000.000
Gem. Nijmegen f 2.500.000	
3 j. 5% obl. à 99⅞% ..	2.490.625
Gem. Wageningen f 525.000	
5 j. 5% obl. à 100% ..	525.000
Diversen	350.000,—

zijnde:

Nederland

Aandeelen	
Algem. Handel Mij. v. on- roer. goederen f 250.000	
aand. à 100%	f 250.000
„Nieuw-Holland”, Mij. t.	
Expl. v. onroer. goed.	
f 100.000 aand. à 100% ..	100.000
Kerkelijke Leeningen	1.017.225,—
zijnde:	
Nederland	f 1.017.225

Totaal ... f 20.730.350,—

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegrafisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Andere opsch. schulden	Beschikb. metaal-saldo
9 Jan. 1932	159.200		236.400	22.300	55.720
2 „ 1932	158.800		232.000	25.600	55.760
26 Dec. 1931	159.600		229.600	27.600	56.720
12 Dec. 1931	124.676	45.603	237.482	31.709	62.602
5 „ 1931	132.121	45.577	238.229	32.520	69.399
28 Nov. 1931	132.125	45.548	234.226	29.004	72.381
21 „ 1931	132.119	44.754	234.994	28.189	71.599
10 Jan. 1931	138.542	41.291	257.333	45.924	58.530
11 Jan. 1930	139.384	28.685	292.071	37.715	36.155
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842

Data	Dis-conto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaald.	Beleeningen	Diverse rekeningen ¹⁾	Dek-kings-percentage
9 Jan. 1932		86.700		***	62
2 „ 1932		85.100		***	62
26 Dec. 1931		83.500		***	62
12 Dec. 1931	8.748	6.068	42.092	37.706	63
5 „ 1931	8.805	5.562	43.244	31.578	66
28 Nov. 1931	8.777	4.829	41.214	34.696	67
21 „ 1931	8.865	4.555	42.073	34.154	67
10 Jan. 1931	8.771	34.083	40.315	40.184	59
11 Jan. 1930	9.352	32.291	98.496	28.356	51
25 Juli 1914	7.259	6.395	75.541	2.228	44

¹⁾ Sluippost activa.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten in duizenden ponden sterling.

Data	Metaal	Bankblij. in circulatie	Bankblij. in Banking Departm.	Other Securities Disc. and Advances	Securities
6 Jan. 1932	121.324	362.859	32.891	19.899	35.789
30 Dec. 1931	121.349	364.150	31.596	27.291	37.613
23 „ 1931	121.353	370.031	25.688	13.537	36.076
16 „ 1931	121.428	363.534	32.180	12.872	34.209
9 „ 1931	121.517	358.850	36.862	12.551	31.401
2 „ 1931	121.599	358.458	37.253	12.344	31.407
7 Jan. 1931	146.558	363.505	42.412	14.358	22.912
22 Juli 1914	40.164		29.317		33.633

Data	Gov. Sec.	Public Depos.	Other Deposits		Reserve	Dek-kings-perc. ¹⁾
			Bankers	Other Accounts		
6 Jan. '32	64.891	15.681	81.824	38.503	33.465	2419/32
30 Dec. '31	95.341	7.733	126.398	40.341	32.199	1813/32
23 „ '31	67.606	14.641	72.282	38.721	26.322	2039/32
16 „ '31	61.466	12.027	73.338	38.179	32.894	2619/32
9 „ '31	60.616	10.674	75.140	38.543	37.667	3081/18
2 „ '31	70.016	8.594	86.176	39.296	38.142	2813/32
7 Jan. '31	53.081	13.206	68.875	33.293	43.053	379/16
22 Juli '14	11.005	13.736		42.185	29.297	52

¹⁾ Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in miljoenen francs.

Data	Goud	Zilver	Te goed in het buitent.	Wissels	Waarv. op het buitent.	Beleeningen	Renteloos voorschot a. d. Staat
30 Dec. '31	68.863	963	12.354	16.146	8.757	2.730	3.200
24 „ '31	68.481	959	13.040	15.529	8.406	2.717	3.200
18 „ '31	68.064	956	15.335	15.575	9.189	2.795	3.200
11 „ '31	67.994	947	15.779	15.176	8.984	2.836	3.200
2 Jan. '30	53.737	588	7.226	26.819	19.389	3.115	3.200
23 Juli '14	4.104	640	—	1.541	8	769	—

Data	Bons v. d. zelfst. amort. k.	Diver-sen ¹⁾	Circulatie	Rekg. Courant		
				Staat	Zelfst. amort. k.	Parti-culleren
30 Dec. '31	7.157	2.346	85.725	337	5.561	22.183
24 „ '31	7.157	2.167	83.547	340	5.533	23.639
18 „ '31	5.065	2.557	82.527	295	5.542	24.695
11 „ '31	5.065	2.462	82.650	657	5.640	24.080
2 Jan. '31	5.304	3.144	78.938	4.045	8.110	10.548
23 Juli '14	—	—	5.912	401	—	943

¹⁾ Sluippost activa.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN.

12 Januari 1932.

Nadat de tarwe-markten in Noord-Amerika den vorigen Maandag een vrij gevoelige verlaging ondergingen, zijn zij spoedig daarop weder gestegen en werd het geheele verlies ingehaald. De vraag in Europa was over het algemeen rustig en de vastere stemming werd voornamelijk veroorzaakt door exportzaken naar het Verre Oosten, de verwachting, dat Europa spoedig in meerdere mate als koper zou optreden en dat de exportzaken in vergelijking met het afgelopen halfjaar zullen vermeerderen. In Chicago was de markt bovendien vast ten gevolge van het in den Senaat genomen besluit om 40 miljoen bushels tarwe van den Farm Board te gebruiken tot leniging van den nood van werkloozen. De Russische verschepingen van tarwe waren in de afgelopen week niet groot en sterk aanbod wordt in de naaste toekomst van die zijde niet verwacht, hoewel verschillende booten bevracht werden ter belading in de Zwarte Zee. Het is echter zeer wel mogelijk, dat deze vrachtruimte gebruikt zal worden ter verscheping van de door de Duitse regering gekochte Russische tarwe, rogge en gerst. In de tweede helft der afgelopen week zijn in Noord-Amerika de prijzen aan de termijnmarkten weder gedaald, ten deele door verminderde exportvraag en anderdeels ten gevolge van ruimer aanbod van Argentijnsche tarwe. De berichten over den tarwe-oogst in Argentinië blijven gunstig luiden en in sommige streken wordt de tarwe binnengehaald met een buitengewoon hoog natuurgewicht. In handelskringen is men van meening, dat de laatste officieele schatting van de opbrengst te laag zal blijken te zijn geweest, indien tenminste niet in de late districten schade aan de tarwe wordt veroorzaakt door overvloedigen regen. Tot nog toe is dat niet het geval geweest, hoewel geregeld berichten over regen zijn binnengekomen. Het prijsverloop aan de termijnmarkten in Argentinië doet ook geen slechte gevolgen van regen vreezen; in Buenos Aires zoowel als in Rosario zijn de prijzen, na eenigszins gestegen te zijn weder gedaald. In Australië wordt goede voortgang gemaakt met het binnenhalen van den tarwe-oogst. De resultaten bij het dorschen geven alle reden tot tevredenheid en de vorige schattingen van de opbrengst bleven onveranderd. Over wintertarwe in de Vereenigde Staten luiden de berichten op het oogenblik vrij gunstig, mede tengevolge van het zachte weder. Daar de sneeuwbedekking echter gering is wordt gevreesd voor plotselinge strenge vorst. De conditie, waarin de planten zich bevinden, is niet gunstig en het is zeer de vraag, of zij eventueele strenge vorst zonder voldoende sneeuwbedekking zouden kunnen verdragen. Berichten over politiek in Duitschland hebben op de Noord-Amerikaansche termijnmarkten een deprimerenden invloed gehad. Het slot te Chicago was voor Maart 1 3/4 dollarcenten per 60 lbs. hooger dan een week geleden, te Winnipeg voor Mei 1 dollarcent hooger. Aan de termijnmarkt te Buenos Aires sloot de Februari-termijn 14 centavos, te Rosario 10 centavos per 100 KG. lager.

Op de rogge-markt hebben de prijzen in de afgelopen week weinig verandering ondergaan. Disponibele Russische rogge, welk zich in handen van importeurs bevindt, werd de geheele week tot nagenoeg onveranderde prijzen verkocht. De omzetten waren van matigen omvang. In Plata-rogge kwamen geregeld zaken tot stand en ook voor deze roggesoort kwamen geen groote fluctuaties voor. In den loop der week zijn de prijzen eenigszins gestegen. De Russen zijn, behalve de vermelde verkoopen aan de Duitse regering, niet met rogge aan de markt gekomen. Amerikaansche rogge staat op het oogenblik te hoog in prijs om zaken mogelijk te maken.

De verschepingen van Plata-mais, welke tengevolge van de vele feestdagen in de voorafgaande week klein waren, zijn deze week weder niet onaanzienlijk toegenomen. Toch zijn zij veel kleiner dan zij gedurende lange maanden waren en kleinere aankomsten in Europeesche havens kunnen binnenkort worden verwacht. Voorloopig is het aanbod van aangekomen en spoedig verwachte Plata-mais nog overvloedig en hebben de in het begin dezer week betaalde hoogere prijzen geen stand kunnen houden. De consumptievraag verminderde en houders van mais moesten lagere prijzen accepteren. Op het lagere niveau is weder voldoende vraag ontstaan en daartoe vonden de aankomende partijen weder geregeld haar weg naar het binnenland. Tegen het einde der week is weder eenige verbetering ingetreden en stegen de prijzen enkele guldens per last boven het laagste niveau. Afladers zijn niet dringend aan de markt, doch de vraag daarvoor is ook gering, daar voor latere aflading belangrijke premies boven spoedige worden gevraagd. Aan de termijnmarkt te Buenos Aires sloot mais voor Februari

AANVOEREN in tons van 1000 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	1-9 Jan. 1932	Sedert 1 Jan. 1932	Overeenk. tijdvak 1931	1-9 Jan. 1932	Sedert 1 Jan. 1932	Overeenk. tijdvak 1931	1932	1931
Tarwe	10.262	10.262	41.397	—	—	540	10.262	41.937
Rogge	9.757	9.757	8.667	—	—	—	9.757	8.667
Boekweit.....	—	—	168	—	—	—	—	168
Mais.....	68.571	68.571	36.195	10.416	10.416	7.236	78.987	43.431
Gerst	9.911	9.911	25.012	1.308	1.308	245	11.219	25.257
Haver	1.318	1.318	7.822	—	—	—	1.318	7.822
Lijnzaad	5.955	5.955	1.572	4.098	4.098	15.628	10.053	17.200
Lijnkoek	1.900	1.900	1.564	—	—	—	1.900	1.564
Tarwemeel	201	201	3.793	550	550	2.273	751	6.066
Andere meelsoorten	1.612	1.612	1.920	894	894	359	2.506	2.279

23 centavos en te Rosario voor Januari 10 centavos per 100 KG. lager. In Donaumais komen weinig zaken tot stand. Stoomende partijen worden tot eenige guldens beneden Platamais opgeruimd. Op latere aflading komen slechts zeer weinig zaken tot stand.

Gerst-prijzen hebben eenige verlaging ondergaan, doordat verschillende partijen Russische gerst aan de markt kwamen, welke tijdelijk het aanbod verruimden, terwijl ook Argentijnsche afladers de prijzen voor Platagerst verlaagden. De vraag voor gerst is in verhouding tot den zooveel lageren maïs prijs niet slecht.

De prijzen van Canadeesche haver-soorten zijn in den loop der week in verband met de verbetering aan de termijnmarkt te Winnipeg eenigszins gestegen. Tot de verhoogde prijzen was de kooplust niet groot en de zaken bleven beperkt. Het slot te Winnipeg voor haver was $1\frac{1}{2}$ dollarcenten hooger dan een week geleden. De prijzen voor Platahaver bleven de geheele week vrijwel onveranderd. Aan de termijnmarkt te Buenos Aires sloot haver op denzelfden prijs als een week geleden.

SUIKER.

De suikermarkten waren gedurende de afgelopen week over het algemeen zeer kalm gestemd in afwachting van de besluiten der a.s. internationale suikerconferentie, welke 5 dezer plaats zoude hebben, doch voor eenige weken uitgesteld werd.

In Amerika, waar dit uitstel alsmede de terugkomst van den Heer Chadbourne, zonder dat deze vooralsnog een resultaat bereikt heeft, een minder gunstigen indruk heeft gemaakt, was de markt aanvankelijk flauw. Nadat in de voorafgaande week nog 1.20 d.c. & fr. voor Cubasuiker betaald was, daalde de waarde deze week tot 1.12 d.c.; omzetten bleven echter binnen beperkte grenzen.

De noteringen op de New-Yorksche termijnmarkt brokkelden iets af, doch het einde der week gaf een licht herstel te zien. De slotnoteringen luiden als volgt: Jan. 1.05; Mrt. 1.09; Mei 1.14 en Juli 1.18, terwijl de laatste notering voor Spot Centr. 3.20 bedroeg.

De laatste Cuba-statistiek is als volgt:

	1931	1930	1929
	tons	tons	tons
Productie	3.122.000	4.671.260	5.156.315
Voorr. overgebracht per 1/1	1.390.000	321.928	131.044
Consumptie	168.000	172.000	130.315
Weekontv. afscheephavens	17.362	19.003	13.064
Totaal sedert 1/1	2.118.709	3.753.158	4.870.308
Weekexport	40.833	33.681	28.159
Totaal sedert 1/1	2.598.029	3.395.555	4.704.164
Voorraad afscheephavens	731.769	668.803	166.236
„ binnenland	1.014.202	746.102	155.692

F. O. Licht publiceerde zijne vierde raming van de Europeesche bietsuikerroogsten op totaal 5.874.000 tons tegen 6.100.000 tons vorige raming en 8.631.150 tons opbrengst 1930/31 voor Europa zonder Rusland. Voor Rusland wordt de opbrengst thans geraamd op 1.900.000 tons tegen 2.150.000 tons vorige raming en 2.010.000 opbrengst in 1930/31. Eveneens eene belangrijke vermindering dus.

In Engeland was de stemming uiterst kalm. Tengevolge van het geringe aanbod, waartegenover een matig doch geregelde vraag voor ruwsuiker stond, konden bevreemdende prijzen bedongen worden.

Ook op de Londensche termijnmarkt was een iets betere activiteit te bespeuren en trokken de noteringen aanvankelijk wat aan; slechts tegen het slot trad eene kleine reactie in.

Op Java verkocht de V.I.S.P. nog ca. 1500 tons tot geheime prijzen.

Hier te lande bleef de markt zeer rustig. De noteringen op de Amsterdamsche termijnmarkt luiden

gedurende de geheele week practisch onveranderd als volgt: Jan. $f 7\frac{1}{8}$ à 7 —; Mrt. $f 7\frac{1}{4}$ à $7\frac{1}{8}$; Mei $f 7\frac{1}{2}$ à $\frac{7}{8}$; Aug. $f 7\frac{7}{8}$ à $\frac{7}{4}$ en Dec. $f 8\frac{1}{4}$ à $\frac{1}{2}$.

KOFFIE.

De markt bleef in onveranderd kalme stemming verkeeren. De kost- en vrachtaanbiedingen van Brazilië waren voor Santos koffie in de meeste gevallen onveranderd en hier en daar een fractie hooger, doch voor Rio cer een fractie lager. Nederlandsch-Indië bleef met Robusta bijna geheel ongewijzigd.

Door den Koffie-Raad van Brazilië werd medegedeeld, dat in de vorige week vernietigd zijn 31.000 balen Rio en 58.000 balen Santos, tezamen 89.000 balen. De hoeveelheid, vernietigd van 1 Juli tot op heden, bedraagt 471.000 balen Rio, 1.938.000 balen Santos en 148.000 balen Victoria, tezamen 2.557.000 balen, waarbij nog te rekenen de hoeveelheid vóór 1 Juli vernietigd, bedragende 559.000 balen, hetgeen dus tezamen maakt 3.116.000 balen. Uit de cijfers van de afgelopen week blijkt nog niets van verwezenlijking der vroeger aangekondigde plannen om dit jaar minstens 1 miljoen balen per maand te vernietigen. Wel werd gemeld, dat de Braziliaansche Bank ten gunste van den Koffie-Raad een crediet geopend heeft van 300.000 contos (ruim 47 miljoen Gulden) voor den aankoop van voor vernietiging bestemde koffie, welk bedrag geleidelijk uit de opbrengst van het bekende uitvoerrecht zal moeten worden terugbetaald. Dat de vernietiging van een deel der voorraden, zolang zij niet op grooter schaal wordt uitgevoerd dan tot nu toe het geval is geweest, op de statistische positie van het artikel voorloopig niet veel invloed van betekenis kan uitoefenen, blijkt intusschen duidelijk uit de cijfers, opgenomen in het dezer dagen verschenen Overzicht van de Koffiemarkt in 1931 van de Vereeniging voor den Goederenhandel te Rotterdam. Hierin wordt de wereldvoorraad op 31 December l.l. aangegeven als te hebben bedragen circa 33.949.000 balen, waarbij nog gerekend moeten worden 2.550.000 balen, in handen der Regeering van Sao Paulo, zoodat de geheele wereldvoorraad aan het einde van het vorig jaar moet worden aangenomen op ongeveer 36.500.000 balen bij een wereldverbruik, geschat op ongeveer 25.500.000 balen. De wereldopbrengst van koffie wordt voor 1931/32 in hetzelfde Overzicht geraamd op 26.000.000 balen voor Brazilië en 9.915.000 balen voor de andere soorten (de zogenaamde Milds), dus voor alle productielanden tezamen op 35.915.000 balen tegen 27.399.000 balen in 1930/31 (alles omgerkend in balen van 60 K.G. netto).

Volgens dezer dagen ontvangen telegram bedroeg de voorraad in het binnenland van Rio teruggehouden, op 31 December 1.746.000 balen tegen 1.916.000 balen op 30 November, hetgeen een vermindering beteekent van 170.000 balen in de maand December.

De kost- en vrachtaanbiedingen van Santos, omgerkend in cents per $\frac{1}{2}$ K.G., komen op het oogenblik uit: voor gewoon goed beschreven Superior Santos op prompte verscheping op ongeveer $25\frac{1}{4}$ à $26\frac{1}{4}$ ct., voor dito Prime op ongeveer $26\frac{1}{2}$ à $27\frac{1}{2}$ ct. en voor Rio type New-York 7 met beschrijving, prompte verscheping, op ongeveer $20\frac{1}{2}$ à $21\frac{1}{2}$ ct.

In Nederlandsch-Indië zijn de prijzen voor Palembang Robusta in de meeste gevallen $\frac{1}{4}$ ct. hooger, doch de andere ongewasschen en gewasschen Robusta-soorten bleven onveranderd. De noteringen in de eerste hand zijn op het oogenblik:

Palembang Robusta, Januari-verscheping, $16\frac{1}{2}$ ct.; Benkoelen Robusta, Januari-verscheping, $17\frac{1}{2}$ ct.; Mandheling Robusta, Januari-verscheping, 19 ct.; W.I.B. f.a.q. Robusta, Januari-verscheping, $22\frac{1}{4}$ ct., alles per $\frac{1}{2}$ K.G., cif, uitgeleverd gewicht, netto contant.

Aan de Rotterdamsche termijnmarkt liepen de noteringen voor de dichtbijzijnde maanden $\frac{1}{8}$ ct. op, doch voor

de verder verwijderde maanden bleven zij onveranderd.

In loco was de afzet nog steeds onbevredigend. De officiële noteringen bleven gehandhaafd op 26 ct. per ½ K.G. voor Superior Santos en 23 ct. voor Robusta.

De slot-noteringen te New-York van het aldaar geldende gemengd contract (basis Rio No. 7) waren:

	Mrt.	Mei	Sept.	Dec.
11 Januari	\$ 5.83	\$ 5.93	\$ 6.12	\$ 6.22
4 Januari	„ 5.84	„ 5.96	„ 6.16	„ 6.23
28 December	„ 5.76	„ 5.89	„ 6.08	„ 6.15
21 December	„ 5.73	„ 5.86	„ 6.05	—

De dezer dagen verschenen Statistiek van de Firma G. Duuring & Zoon te Rotterdam geeft aan, dat in December de aanvoer geweest is als volgt:

	1931	1930	1929
	bn.	bn.	bn.
in Europa	1.021.000	922.000	840.000
„ Ver. Staten van Amerika	1.276.000	1.111.000	970.000
Totaal	2.288.000	2.033.000	1.810.000

De Aanvoeren in Europa en in Amerika tezamen gedurende het jaar 1931 bedroegen 25.368.000 balen tegen 22.827.000 balen in 1930 en 21.325.000 balen in 1929.

De Afleveringen in December waren:

	1931	1930	1929
	bn.	bn.	bn.
in Europa	984.000	915.000	894.000
„ Ver. Staten van Amerika	1.090.000	999.000	875.000
Totaal	2.074.000	1.914.000	1.769.000

De Afleveringen in Europa en in Amerika tezamen gedurende het jaar 1931 waren 23.833.000 balen tegen 22.603.000 balen in 1930 en 21.681.000 balen in 1929.

Vanaf 1 Juli tot 31 December waren de Aanvoeren in Europa en in Amerika tezamen 11.208.000 balen tegen 10.448.000 balen in 1930 en 10.039.000 balen in 1929, terwijl de Afleveringen bedroegen 10.965.000 balen tegen 10.892.000 balen in 1930 en 10.629.000 balen in 1929.

De zichtbare voorraad was op 31 December 1931 in Europa 2.238.000 balen tegen 2.201.000 balen op 1 December. In Amerika bedroeg hij 1.816.000 balen tegen 1.639.000 balen op 1 December. In Europa en in Amerika tezamen was de zichtbare voorraad dus op 31 December 1931 — 4.054.000 balen tegen 3.840.000 balen op 1 December. Hij bedroeg op 31 December 1930 — 2.519.000 balen en op 31 December 1929 — 2.295.000 balen.

De zichtbare wereldvoorraad was op 31 December 1931 — 6.949.000 balen tegen 6.767.000 balen op 1 December en 5.186.000 balen op 31 December 1930 (in deze cijfers zijn niet begrepen de voorraden in het binnenland van Brazilië, waarvan het cijfer van 31 December 1931 nog niet bekend is, doch die op 1 December bedroegen 26.492.000 balen en op 31 December 1930 24.123.000 balen).

Rotterdam, 12 Januari 1932.

(Mededeeling van de Vereeniging voor den Goederenhandel te Rotterdam.)

Noteeringen en voorraden in Brazilië.

Data	te Rio		te Santos		Wisselkoers te Rio op Londen
	Voorraad (In Balen)	Prijs No. 1 ¹⁾	Voorraad (In Balen)	Prijs No. 4 ¹⁾	
11 Jan. 1932	376.006 ²⁾	12.500	1.337.000	15.500	4 1/8 pence
4 „ 1932	159.000	12.500	1.219.000	15.400	4 1/8 pence
28 Dec. 1931	173.000	12.500	1.208.000	15.400	4 1/8 pence
11 Jan. 1931	222.000	11.575	1.139.000	15.500	4 1/8 pence

¹⁾ In Reis. ²⁾ incl. voorraad Nictheroy.

Ontvangsten uit het binnenland van Brazilië in Balen:

Data	te Rio		te Santos	
	Afgelopen week	Sedert 1 Juli	Afgelopen week	Sedert 1 Juli
9 Jan. 1932	98.000	2.213.000	325.000	7.509.000
9 Jan. 1931	103.000	1.937.000	195.000	6.032.000

THEE.

De theemarkt opende te Londen in een eenigszins onregelmatige stemming, welke voor wat Britsch-Indische en Ceylon-theeën betreft aan achteruitgang in kwaliteit moet worden toegeschreven, alsook aan de wetenschap, dat in de daarop volgende week groote hoeveelheden in veiling zullen komen.

Voor de Ned.-Indische soorten was de stemming prijs-houdend voor wat bladsoorten betreft en flauw voor fanings en stofthee. Overigens trokken vooral goedkope soorten de meeste belangstelling, mogelijk wegens sommiger verwachting, dat in April opnieuw invoerrechten zullen worden geheven.

In de Amsterdamsche veiling op 7 dezer viel de stemming niet mee. Er heerschte beperkte vraag en ook hier trokken de goedkope theeën en in het bijzonder de bladsorteeringen de meeste aandacht. De prijzen daarvoor waren ongeveer prijshoudend, doch overigens werd van 1—7 cts. lager vercocht.

Sumatra-theeën liepen in prijs minder achteruit. Verkoopters bleken niet steeds bereid in deze prijsvermindering te bewilligen en hielden per saldo ca. 5.000 kisten op. De middenprijs, berekend door Pakhuismeesteren van de Thee bedroeg 32 1/2 cts. per hKG., tegen 35 cts. in de laatste veiling van 1931. De eerstvolgende veiling op 21 dezer zal een aanbod van 18.000 kisten brengen.

De thee-uitvoer van N. Br.-Indië gedurende het seizoen April/November bedroeg 246 miljoen lbs. tegen 250 1/2 miljoen in 1930.

Zuidelijk Br. Indië voerde gedurende Januari/November 43 mill. lbs. uit tegen 42 1/2 mill. in het vorige jaar, terwijl Ceylon gedurende dat tijdvak met 225 miljoen lbs. vrijwel evenveel uitvoerde als in 1930.

De Londensche aanvoer was in December bijna 9 miljoen lbs. grooter dan in December 1930. Gedurende het jaar 1931 werd 476 1/2 miljoen lbs. aangevoerd tegen 470 miljoen in 1930. De afleveringen bedroegen resp. 493 1/2 miljoen lbs. en 469 miljoen lbs., terwijl de voorraden per ultimo December in de voornaamste pakhuizen worden opgegeven met 244 1/2 miljoen lbs. tegen 261 1/2 miljoen lbs. in het jaar tevoren.

De thee-uitvoer van Java bedroeg gedurende het jaar 1931 65.922.000 KG. tegenover 61.419.000 KG. in 1930.

Amsterdam, 11 Januari 1932.

KATOEN.

Ontvangsten in- en uitvoeren van Amerikaansche havens. (In duizendtallen balen).

	1 Aug. '31 tot 25 Dec. '31	Overeenkomstige periode	
		1930	1929
Ontvangsten Gulf-Havens.	6085	6928	6893
„ Atlant.Havens			
Uitvoer naar Gr. Brittannië	560	756	854
„ „ t Vasteland etc.	1643	2451	2637
„ „ het Orient	1596	705	725

Voorraden.

(In duizendtallen balen).

	25 Dec. '31	Overeenkomstig tijdstip	
		1930	1929
Amerik. havens.....	4636	4156	2643
Binnenland	2216	1777	1477
New-York	222	230	94
New Orleans	833	781	537
Liverpool	315	458	381

STEENKOLEN.

De toestand blijft nog steeds overal dezelfde, namelijk zeer onzeker. In Frankrijk en België wordt op verscherping van de contingentteering aangedrongen. Ook in Duitschland vraagt men steun, maar de Regeering heeft hiertoe nog niet kunnen besluiten. Of de steenkooldelegatie van het Economisch Volkenbondsc Comité, nu te Genève bijeen, er in slagen zal enige oplossing te vinden in het internationale kolenvraagstuk lijkt zeer de vraag onder de huidige omstandigheden, gezien de resultaten der onlangs in Londen gehouden kolencferentie.

Voor de Nederlandsche havens werden aan de reeders contracten aangeboden tegen current rate minus 1/—.

De Nederlandsche mijnen volgen in Duitschland de prijsverlaging voor Duitsche kolen.

De prijzen zijn:

Northumberland Ongezeefde	f 8.—
Durham Ongezeefde	„ 8.—
Cardiff 2/3 large 1/3 smalls	„ 9.50
Schotsche Gezeefde (Prime Lothians)	„ 7.90
Yorkshire gewasschen Singles	„ 7.75
Westfaalsche Veförder	„ 10.60
„ Vlamstukken I	„ 11.75
„ Smeenootjes	„ 11.50
„ Gasvlamförder	„ 11.—
„ Gietcokes	„ 14.—
Hollandsche Eierbriketten	„ 13.30

alles per ton van 1.000 KG. franco station R'dam/A'dam. Ongezeefde bunkerkolen f.o.b. R'dam/A'dam f 8.25. Markt flauw.

12 Januari 1932.

N.B. De prijsstatistiek is in de bijlage opgenomen.

DE TWENTSCHE BANK N.V.

GEVESTIGD TE AMSTERDAM

Maandstaat op 31 December 1931

DEBET

Aandeelhouders nog te storten 90 pCt. op aandelen B, waarvoor waarborg gedeponneerd	f	423.000,—
Deelnemingen in diverse ondernemingen	„	9.117.836,11
Effecten van Aandeelhouders ten eigen gebruike	„	33.327.450,—
Kassa en De Nederlandsche Bank	„	12.216.494,29
Nederl. Schatkistbiljetten en -Promessen	„	29.299.476,76
Wissels en Coupons	„	31.662.000,—
Bankiers in Binnen- en Buitenland	„	21.079.459,11
Eigen Effecten en Syndicaten	„	12.292.068,99
Prolongatiën gegeven	„	10.948.100,—
Debiteuren	f	153.719.172,48
af: loopende Promessen	„	19.219.500,—
		„ 134.499.672,48
Voorschotten tegen consignatiën	„	633.637,95
Gebouwen	„	8.000.000,—
		„ 8.000.000,—
Totaal	f	303.499.195,69

CREDIT

Kapitaal	f	40.000.000,—
Reservefonds	„	17.000.000,—
Aandeelhouders voor gedeponneerde Effecten als waarborg voor 90 pCt. storting op aandelen B	f	423.000,—
in Leen-Depot	„	32.904.450,—
		„ 33.327.450,—
Zieken- en Pensioenfonds	„	5.517.166,74
Deposito's	„	85.084.383,04
Saldo te ontvangen en te leveren Effecten	„	1.947.663,95
Crediteuren	f	103.493.218,70
„ voor gelden in het Buitenland	„	9.932.501,09
		„ 113.425.719,79
Te betalen Wissels	„	3.077.811,08
Geaccepteerd door derden	„	1.294.294,28
Diverse Rekeningen	„	2.824.706,81
Totaal	f	303.499.195,69

NEDERLANDSCH INDISCHE HANDELSBANK. N.V.**AMSTERDAM****'S-GRAVENHAGE****ROTTERDAM****BATAVIA**

AMOY, AMPENAN, BANDOENG, BOMBAY, CALCUTTA, CHERIBON, GORONTALO, HONG-KONG, KOBE, MAKASSAR, MEDAN, MENADO, PALEMBANG, PASSOEROEAN, PEKALONGAN, PROBOLINGGO, SEMARANG, SHANGHAI, SINGAPORE, SOERABAYA, TEGAL, TELOK BETONG, TJILATJAP, TOKIO, WELTEVREDEN

DE**NEDERLANDSCHE****WERKGEVER**

Wekelijksch Orgaan v/h. Verbond
van Nederlandsche Werkgevers

VERANTWOORDELIJKE REDACTIE:
Mr. P. W. J. H. CORT VAN DER
LINDEN EN Mr. A. N. MOLENAAR

ABONNEMENTS-
PRIJS VOOR
NIET LEDEN
f 6.— PER JAAR

Vraagt proefexemplaren bij het
Secretariaat: Kneuterdijk 8,
Telefoon No. 17510. Den Haag

Beëdigd translatrice

voor Duitsch en
Engelsch vraagt
Vertaalwerk
(ook Fransch)

LEA HAUSDORFF

Adr. Mildersstraat 79 b, Rotterdam

*Een spiegelbeeld van het politiek-
en geesteljk leven in Duitschland, een
betrouwbaar en kritisch waarnemer
van het Duitsche- en Internationale
zakenveten is de „FRANKFURTER
ZEITUNG“, Duitschland's toon-
aangevend zakenblad.*

Geïnteresseerden kunnen ver-
dere inlichtingen bekomen by
onzen Generaal-Vertegen-
woordiger voor Holland:
J. H. WEHN, VOORBURG (Z. H.)
Dr. BLOOKERSTRAAT 21

VERSCHENEN:

**De Haven van
Rotterdam**

Een onderzoek naar de
oorzaken van haar eco-
nomische beteekenis, in
vergelijking met die van
Hamburg en Antwerpen
door

Dr. J. PH. BACKX

PRIJS
f 5.50

NIJGH & VAN DITMAR N.V.
UITGEVERS — ROTTERDAM

Practisch Administratieboek voor Huiseigenaren

Prijs gecartonneerd f 2.25

Alom verkrijgbaar bij den Boekhandel en bij Nijgh & Van Ditmar N.V.
Uitgevers — Rotterdam.

Hier is de plaats om U als Abonné op te geven:

Gelieve mij vanaf heden te noteeren voor een abonnement op Economisch-Statistische Berichten (Algemeen Weekblad voor Handel, Nijverheid, Financiën en Verkeer) tegen den prijs van f 20.— per jaar (f 23.— buitenland).

Naam: .....

Adres: .....

Datum: .....

Economisch-Statistische Berichten

BIJVOEGSEL

WOENSDAG 13 JANUARI 1932

No. IV

STATISTISCHE GEGEVENS BETREFFENDE DEN ECONOMISCHEN TOESTAND.

Prijzen.

De algemeene prijsdaling heeft zich ook in het laatste kwartaal van 1931 voortgezet, zoodat het jaar geëindigd is met een prijsniveau, dat aanmerkelijk lager is dan een jaar geleden. In Nederland bedroeg de daling van groothandelsprijzen in 1930 20,7 pCt., een daling, die in het afgelopen jaar onafgebroken werd voortgezet en denzelfden omvang bereikte als in 1930, nl. 20,6 pCt. In twee jaar tijds is het prijsniveau hier te lande met niet minder dan 37 pCt. gedaald, nl. van 135 in Dec. 1929 tot 85 in Dec. 1931 (1913 = 100), zoodat het Nederlandsche indexcijfer thans 15 pCt. beneden het vóóroorlogsche ligt.

Kon in het jaar 1930 nog gesproken worden van een normaal verloop van de crisis, het afgelopen jaar heeft, veler verwachtingen ten spijt, een in alle opzichten catastrofaal karakter gedragen. De deflatie, mede in het leven geroepen door het alom heerschen- de wantrouwen, heeft op vrijwel elk gebied van het economisch leven haar ongunstige werking getoond. Zonder in discussie te willen treden over de vraag, aan welken factor nu speciaal de geweldige prijsdaling moet worden toegeschreven, zal men het er toch over eens moeten zijn, dat het volkomen gemis aan vertrouwen, tot uiting komende in een instorting van het internationale en in sommige landen ook van het nationale credietstelsel de prijsdaling ten zeerste heeft versterkt. Dat de huidige prijsdaling, vergeleken met vorige crises, in alle opzichten exceptioneel is, een feit, waarop reeds verleden jaar in dit weekblad werd gewezen ¹⁾, wordt nog eens bevestigd door het volgende overzicht ²⁾, waarbij wij opmerken, dat de indexcijfers voor de hausse niet een toevallig maximum, maar een gemiddelde van de gehele hausseperiode voorstellen.

Veranderingen in het niveau van de wereldmarktprijzen in verschillende depressieperiodes.

Indexcijfers van „The Statist”, 1913 = 100.

Gemiddeld prijsniveau gedurende de hausse		Laagste punt gedurende de depressie		Proc. veranderingen
Jaar	Indexcijfer	Jaar	Indexcijfer	
1870/73	122.3	1879	97.6	- 20.2
1879/80	100.5	1887	80.0	- 20.4
1887/90	83.0	1896	71.8	- 13.5
1896/1900	77.6	1903	81.2	+ 4.6
1903/07	86.6	1908	85.9	- 0.8
1908/13	93.2	1914	100.0	+ 7.3
1914/20	178.0	1922	140.4	- 21.1
1925/29	145.9	1931	90.0 *)	- 38.3

*) Raming.

Het ware uiterst wenschelijk, indien deze geweldige prijsdaling in 1932 tot staan zou komen en mogelijk voor eenige stijging zou plaats maken. Over dit punt valt thans nog niet veel te zeggen, al is bij de prijzen

¹⁾ Zie het artikel van Prof. Dr. G. M. Verrijn Stuart in E.-S. B. van 28 Jan. 1931, blz. 100.

²⁾ Ontleend aan publicatie No. 3 van het Institut für Konjunkturforschung.

van verschillende grondstoffen den laatsten tijd een neiging tot grootere stabiliteit op te merken. Veel zal er van afhangen, of het vertrouwen in het internationale credietwezen kan worden hersteld. Is dit het geval, dan zal men dit jaar met vrij groote zekerheid op een matig herstel kunnen rekenen.

Vorraden en Productie.

Een blik op onze voorraadstatistiek, die men op blz. XVI vindt opgenomen, toont, dat vergeleken met het vorige jaar, de voorraden vrijwel over de geheele linie sterk zijn toegenomen. In welke mate dit heeft plaats gehad blijkt uit het onderstaande overzicht:

Artikelen	Hoeveelheid	Voorraad a. h. einde van	1929	1930	1931
Koper	1000 tons	Sept.	326	545	623
Tin	1000 l. ts.	Dec.	32.4	46.6	59.2
Rubber	1000 tons	Oct.	291	448	583
Suiker	mill. tons	Dec.	6.4	7.9	8.0
Koffie	mill. bln.	Dec.	25.1	29.3	33.9*
Thee	mill. lbs.	Nov.	236	243	219
Tarwe	mill. qtrs.	Nov.	69.2	67.6	67.7
Katoen	mill. bln.	Dec.	7.2	9.4	10.7

*) Geraamd.

De voorraden zijn thans inderdaad bij enkele artikelen buitengewoon aanzienlijk en vormen zonder twijfel een belemmering voor een aanzienlijk prijs herstel in de naaste toekomst. Aan den anderen kant moet men niet uit het oog verliezen, dat de voorraden in de tweede en derde hand waarschijnlijk veel geringer zijn dan eenige jaren geleden, niet alleen als gevolg van het algemeene wantrouwen, maar ook door de credietbeperking van de banken. Bovendien hebben de abnormaal lage prijzen in zooverre een gunstigen invloed uitgeoefend, dat thans allerwegen de productie van grondstoffen en voedingsmiddelen wordt beperkt. Terwijl in 1930 en het begin van 1931 van een restrictie op eenigszins groote schaal nog geen sprake was — zelfs werd hier en daar o.a. bij tarwe en katoen de productie nog uitgebreid — wordt thans op bijna elk gebied naar een betere aanpassing tusschen voortbrenging en verbruik gestreefd. Om enkele voorbeelden te noemen. De wereldsuikerproductie voor het jaar 1931/32 wordt door Dr. G. Mikusch geraamd op 26.5 miljoen ton vergeleken met 30 miljoen ton in 1930/31, terwijl het wereldsuikerverbruik in het afgelopen oogstjaar nog met 700.000 ton tot 27.6 miljoen is gestegen. De productie van tin wordt thans door het Internationaal Tin Comité geregeld, die reeds enkele malen de quota, met het oog op het afnemende verbruik, heeft herzien. Ook tusschen de groote koperproducenten is onlangs een overeenkomst tot stand gekomen, volgens welke de productie dit jaar met 26½ pCt. zal worden verminderd. Terwijl in het afgelopen jaar, ondanks den lagen prijs, de Ver. Staten nog een recordoogst voor tarwe en katoen hebben geleverd, is in dit jaar ook voor deze artikelen een aanzienlijk lagere productie te verwachten. Een uitzondering vormt nog steeds de rubber, welks productie vrijwel op het oude peil gehandhaafd blijft.

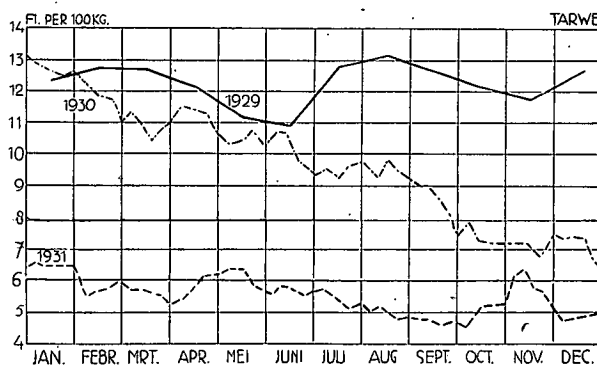
(Vervolg op pag. XV.)

HET PRIJSVERLOOP VAN GROOT-HANDELSARTIKELLEN GEDURENDE HET VIERDE KWARTAAL VAN 1931.

TARWE.

In den aanvang van het laatste kwartaal van 1931 zijn voor tarwe de prijzen eerst langzaam, later in sneller tempo gestegen, tot op 6 November de December-termijn te Chicago sloot op 66% dollarcent per 60 lbs. tegen 45 dollarcent op 5 October (de laagste prijs, die tot nog toe was voorgekomen). Aan de Rotterdamse termijnmarkt steeg de prijs van November-tarwe van f 3,55 (6 October) tot f 5,30 (5 November) per 100 KG. Tot deze zeer sterke prijsstijging hebben een aantal factoren meegewerkt, waarvan vermindering der Russische verschepingen, de eerste berichten over aanzienlijke vermindering in den uitzaai van wintertarwe in de Vereenigde Staten en nu en dan zeer levendige vraag in Europa, en wel speciaal in Engeland, de voornaamste zijn geweest. Die groote Engelse vraag echter hield gedeeltelijk verband met de daling van den wisselkoers nadat de gouden standaard was opgegeven en de vrees voor verdere daling, die tot inkoop van eigenlijk abnormaal grooten omvang heeft geleid. De verwachting van kleinere oogsten dan verleden jaar in Australië en Argentinië werkte de prijsstijging in de hand. Tenslotte ontwikkelde zich in Amerika ook buiten den eigenlijken graanhandel een krachtige speculatieve kooplust voor tarwe in de verwachting, dat, nu het Russische aanbod verminderde, Europa wel spoedig meer tarwe in Amerika zou kopen. Ook verminderde de enorme voorraad van den Federal Farm Board eenigszins door verkopen op gemakkelijke betalingsvoorwaarden naar Duitschland en China. Op de snelle en krachtige prijsverhoging is spoedig weder een sterke inzinking gevolgd, toen de Engelse kooplust zeer sterk verminderde en gedurende geruimen tijd zelfs bijna geheel verdween. Werkelijk bleven de Russische tarweverschepingen klein, en in November en December zijn ook de totale wereldverschepingen naar Europa van bescheiden omvang geweest, doch de vele Europeesche landen, die den invoer van tarwe zoo sterk

belemmeren, brachten daarin geen wijziging en vermeerderden dus hun inkoop nog niet. Ondanks de omstandigheid, dat ook werkelijk het Zuidelijk half-rond minder tarwe heeft geoogst dan in het vorige seizoen (al zijn de hoeveelheden vergeleken bij vorige jaren nog zeer groot) en het Verre Oosten weer geregeld veel Australische tarwe kocht, bleef de markt gedurende de laatste zeven weken van het jaar lusteloos en een prijsherstel van eenige beteekenis trad na de sterke inzinking die zich van 10 tot 27 November ontwikkelde, niet meer in. De enorme voorraden, die in de Vereenigde Staten beschikbaar waren bij den Farm Board en uit den record-oogst van wintertarwe (787 miljoen bushels tegen 604 miljoen in 1930) bleven de markt drukken, evenals de groote hoeveelheden tarwe, die voor Russische rekening in nazomer en herfst naar West-Europa waren gebracht. Op 27 November stond December-tarwe te Chicago op 52 1/2 cent en gedurende de rest van het jaar kwam de prijs slechts een enkele keer weer op omstreeks 55 cent. Te Rotterdam waren op 27 November de November-

en Januari-termijnen weer gedaald tot f 4,17 1/2. In December bleef ook hier een herstel uit en het jaar sloot op ongeveer f 4,—. Al is dus de voorafgegane prijsstijging grotendeels weer verdwenen, zoo bleven de prijzen toch aanmerkelijk boven het laagte-record van begin October. Aan het einde van het jaar was de grondtoon der markt beter dan eenige maanden tevoren, omdat binnen afzienbaren tijd eenige afne-

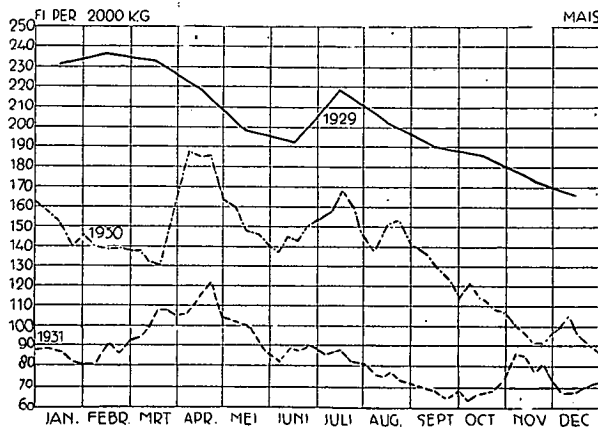
STATISTISCH OVERZICHT

Table with columns: GRANEN EN ZADEN (Tarwe, Rogge, Mais, Gerst, Lijnzaad), ZUIVEL EN EIEN (Boter, Kaas, Eieren), and MINERALEN (Steenkolen, Petroleum). Rows list months from 1925 to 1932 with various price metrics.

1) Men zie voor de toelichting op dezen staat de nummers van 8 en 15 Augustus 1928 (No. 658 en 659) pag. 689/90 en 709. 2) 79 Kg. La Plata. 3) = Western vóór ring van de huidige offic. not.wijze (Jan. 1928); vanaf 9 Febr. 1931 64/5 Z.-Russ.

en de verschepingen handhaafden zich tot in het begin van December op den ongekend grooten omvang, dien zij dit jaar wegens den zeer grooten Argentijschen oogst reeds dadelijk in het begin van het verschepingsseizoen hadden bereikt. Daartegenover stond weliswaar steeds een zeer groot maïsverbruik in Europa (behalve in Duitschland, dat immers den invoer van maïs ten zeerste bemoeilijkt), waardoor de enorme aanvoer van Platamaïs steeds werd opgenomen, doch dikwijls werden de prijzen toch door den omvang der aanvoeren sterk gedrukt. Dit was vooral in het begin van October het geval, toen aan de termijnmarkt te Rotterdam de November-termijn daalde tot f 59,— per 2.000 KG., den laagsten prijs, die tot nog toe was voorgekomen. Nog in den loop dier maand is echter ondanks de verwarring, welke door

het opgeven van den gouden standaard in Engeland en eenige andere landen werd veroorzaakt, een krachtig herstel gevolgd. De prijsstijging was het gevolg van de door de lage prijzen toegenomen vraag, den zeer grooten Engelschen kooplust, vooral tweeweggevoeren door de kans op voortgaande daling van den sterlingkoers, alsmede van de vaste stemming der andere graansoorten. Op 3 November stond de November-termijn te Rotterdam op f 90,—, al had de

markt aan het eind van October een enkelen keer een wat weifelende houding aangenomen door de zeer groote aanvoeren, die in het begin van November in Europa werden verwacht en de berichten van een record-oogst in Roemenië. Vooral die nieuwe groote aanvoeren zijn het geweest, die na 3 November een hevige reactie met zich brachten. Alom verminderde weder de ondernemingslust, waartoe ook de moeilijkheden bijdroegen, welke in verschillende landen de betaling van den invoer met zich bracht. In de tweede helft van November kon de markt zich wat herstellen, nadat de groote aanvoeren plaatsing hadden gevonden, doch de Roemeensche oogst bleek geraamd te worden op bijna 8 miljoen ton tegen 4½ miljoen in 1930, en Roemenië toonde zich bereid om tot voortdurend lagere prijzen af te geven, welk voorbeeld ook Argentië moest volgen. Engeland trad voor maïs al evenmin als koper op als voor tarwe en de verschepingen van Platamaïs bleven groot. Omstreeks 10 December stond Januari-maïs te Rotterdam dan ook op f 63½ per 2.000 KG. Wederom zeer groote aanvoeren in Europa in het begin van December hadden daartoe meegewerkt. Nogmaals volgde een herstel, toen in Duitschland de belemmering van den maïsimport wat werd getemperd en eindelijk de Argentijsche verschepingen aanmerkelijk verminderden. Met zekerheid meende men te kunnen aannemen, dat in de resterende maanden de verschepingen niet weder sterk zouden toenemen en tot stijgende prijzen werd overal in Europa veel maïs gekocht. Dat uit Roemenië, vooral wegens de lage prijzen, doch ook door het intreden van den winter, slechts weinig werd afgeladen, werkte de vaste stemming in de hand. Toen echter na enkele dagen bleek, dat Duitschland niet tot groote maïsaankopen overging en ook elders de zaken door de gevolgen der crisis belemmerd werden, ging er van de groote hoeveelheden maïs, die naar West-Europa onderweg waren en waarbij zich ook vrij wat Donaumaïs bevond, spoedig weer een zoodanige druk uit, dat de juist ontstane verbetering weder grootendeels verloren ging. De verschepingen uit Argentië bleven de geheele maand klein, doch op 29 December stond Januari-maïs te Rotterdam weder op f 65½.

Vervolg STATISTISCH OVERZICHT VAN GROOTHANDELSPRIJZEN.

	DIVERSEN		KOLONIALE PRODUCTEN										INDEXCIJFERS			
	VURENHOUT basis 7" f.o.b. Zweden/ Finland	RUBBER ¹⁾ Standaard Ribbed Smoked Sheets loco Londen per lb.	SUIKER Witte kristal- suiker loco R'dam/A'dam. per 100 K.G.	KOFFIE Robusta Locoprizen Rotterdam per ½ K.G.	THEE Af. N.-l. thee v. A'dam gem. pr. Java- en Suma- trathee p. ½ K.G.	COPRA Ned.-Ind. f.m.s. per 100 K.G. Amsterdam	Bruto- gewicht v. d. buit. handel Nederland 1925 = 100		Centr. Bureau v.d. Statistiek van 1913 = 100 tot 1925 = 100	The Economist berleid van 1927 = 100 tot 1925 = 100	In- voer	Uit- voer	100,0	100,0		
							f	%							Sh.	%
1925	159,75	100	2/11,625	100,0	18,75	100,0	61,375	100,0	84,5	100,0	35,87 ⁵	100,0	100	100	100,0	100,0
1926	153,50	96,1	2/-	67,4	17,50	93,3	55,375	90,2	94,25	111,5	34,—	94,8	112	128	93,2	92,9
1927	160,50	100,5	1/6,375	51,6	19,12 ⁵	102,0	46,875	76,4	82,75	97,9	32,62 ⁵	90,9	113	116	95,4	89,5
1928	151,50	94,8	-10,75	30,2	15,85	84,5	49,625	80,9	75,25	89,1	31,87 ⁵	88,9	118	128	96,4	87,6
1929	146,00	91,4	-10,25	28,8	13,—	69,3	50,75	82,7	69,25	82,0	27,37 ⁵	76,3	122	132	91,6	82,6
1930	141,50	88,6	-5,875	16,5	9,60	51,2	32	52,1	60,75	71,8	22,62 ⁵	63,1	124	135	75,5	69,4
1931	110,75	69,3	-3	8,4	8,—	42,7	25	40,7	42,50	50,3	15,37 ⁵	42,9	—	—	—	—
Jan. 1930	147,50	93,9	-7,375	20,7	11,67 ⁵	62,3	35	57,0	60,50	71,6	26,87 ⁵	74,9	128	136	84,5	76,9
Febr. "	147,50	92,3	-8	22,5	11,40	60,8	35	57,0	58,25	68,9	26,37 ⁵	73,5	112	126	81,3	75,2
Maart "	147,50	92,3	-7,625	21,4	10,70	57,1	35	57,0	62,25	73,7	25,25	70,4	125	131	78,7	74,2
April "	147,50	92,3	-7,375	20,7	10,55	56,3	35	57,0	59,50	70,4	26,12 ⁵	72,8	115	127	78,7	72,8
Mei "	145,00	90,8	-6,875	19,3	9,80	52,3	34,75	56,6	58	68,6	25,50	71,1	132	132	76,1	72,0
Juni "	145,00	90,8	-6,125	17,2	9,77 ⁵	52,1	33	53,8	58	68,6	22,87 ⁵	63,8	131	133	76,1	70,4
Juli "	142,50	89,2	-5,625	15,8	9,27 ⁵	49,5	31,50	51,3	55,50	65,7	21,75	60,6	138	141	74,2	69,3
Aug. "	142,50	89,2	-4,875	13,8	8,50	45,3	29,50	48,1	55,25	65,4	20,—	55,7	129	145	73,5	67,9
Sept. "	140,00	87,6	-4,125	11,6	7,97 ⁵	42,5	28,25	46,0	59,50	70,4	19,25	53,7	122	126	72,3	65,4
Oct. "	132,50	82,9	-4	11,2	8,62 ⁵	46,0	29	47,3	66,50	78,7	18,75	52,3	128	152	71,6	64,6
Nov. "	130,00	81,4	-4,375	12,3	8,75	46,7	29	47,3	68,25	80,8	19,37 ⁵	54,0	121	139	71,0	63,3
Dec. "	130,00	81,4	-4,375	12,3	8,20	43,7	29	47,3	66,75	79,0	19,—	53,0	105	129	69,0	61,3
Jan. 1931	125,00	78,2	-4,25	11,9	8,20	43,7	28	45,6	66,25	78,4	18,25	50,9	121	132	67,7	59,2
Febr. "	125,00	78,2	-3,875	10,9	8,20	43,7	26,25	42,8	53	62,7	18,12 ⁵	50,7	96	121	67,1	59,4
Maart "	125,00	78,2	-3,75	10,5	8,30	44,3	25,50	41,5	45	53,3	18,62 ⁵	51,9	107	140	66,5	59,1
April "	125,00	78,2	-3,125	8,8	8,57 ⁵	45,7	24,75	40,3	43	50,9	17,50	48,8	110	138	65,8	58,4
Mei "	125,00	78,2	-3,125	8,8	8,50	45,3	25	40,7	40,25	47,6	15,37 ⁵	42,9	114	141	65,8	56,8
Juni "	110,00	68,9	-3,125	8,8	8,57 ⁵	45,7	25,75	42,0	39,50	46,7	14,12 ⁵	39,4	127	133	64,5	56,8
Juli "	110,00	68,9	-3	8,4	8,77 ⁵	46,8	27	44,0	38,25	45,3	15,—	41,8	138	153	62,6	55,8
Aug. "	100,00	62,6	-2,5	7,0	7,90	42,1	25,50	41,5	38,50	45,6	14,12 ⁵	39,4	122	142	60,6	55,6
Sept. "	100,00	62,6	-2,375	6,7	7,52 ⁵	40,1	23,75	38,7	37,50	44,4	13,37 ⁵	37,3	125	146	58,7	58,1
Oct. "	100,00	62,6	-2,375	6,7	7,55	40,3	23	37,5	37,75	44,7	13,25	36,9	119	146	58,7	58,5
Nov. "	100,00	62,6	-2,25	6,3	7,15	38,1	23	37,5	37	43,8	13,75	38,3	113	132	58,7	58,8
Dec. "	82,50	51,6	-2,25	6,3	6,75	36,0	23	37,5	35	41,4	12,75	35,5	—	—	54,8	—
4 Jan. 1932	82,50	51,6	-2,1875	6,1	7,50	40,0	23	37,5	32,50 ²	38,5	12,87 ⁵	26,9	—	—	—	—
11 " "	82,50	51,6	-2,1875	6,1	7,37 ⁵	39,3	23	37,5	—	—	12,87 ⁵	36,9	—	—	—	—

¹⁾ Jaar- en maandgem. afger. op ¼ pence. ²⁾ 7 Jan.

N.B. Alle Pondennoteringen vanaf 21 Sept. zijn op goudbasis omgerekend

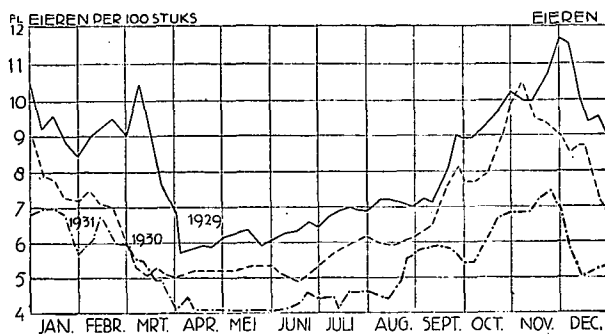
het vertrouwen in de ontwikkeling van de markt verdwenen is. De prijs bereikte op het laatst van December een stand van f 21 per 50 KG., een prijspeil, dat 35 tot 40 pCt. lager is dan in 1930.

De volgende tabel geeft een overzicht van den in- en uitvoer van kaas in 1931 vergeleken met 1929 en 1930.

Kaas in tons.

	Invoer			Uitvoer		
	1929	1930	1931	1929	1930	1931
Iste halfj.	271	308	274	45.206	44 031	41.364
Juli	65	60	48	9.329	10.218	8.916
Augustus	58	58	54	9.526	8.729	7.716
Sept.	71	64	56	9.056	8.120	7.538
October	76	76	63	9.164	9.208	8.058
November	54	57	57	7.296	7.119	7.229

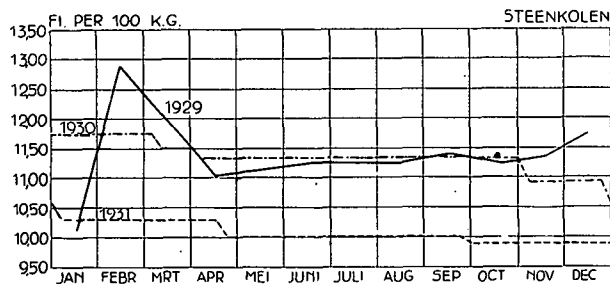
EIEREN.

STEENKOLEN.

In de drie laatste maanden van het vorige jaar is van verbetering van de vraag naar industrie- en bunkerkolen geen sprake geweest. De vermeerderde vraag naar huisbrandkolen kwam niet boven de gewone jaarlijksche seizoensopleving uit, tengevolge van het zachte weer.

In Engeland bracht de depreciatie van het Pond Sterling geenszins die opleving, die men er aanvankelijk van verwacht had, doordat men in vele landen door represaillemaatregelen Engeland het voordeel hiervan ontnam. Vooral de surtaxe van 15 pCt. op Engelsche kolen, tezamen met de contingentieering in Frankrijk wordt zwaar gevoeld. De productie bleef dan ook beneden het peil van het derde kwartaal 1930. In den loop van de berichtperiode werden de oorspronkelijk voor dezen tijd toegewezen productie-

quota vermeerderd met ruim drie millioen tons, op aandringen van meerdere districten. Van schaarschte was echter alleen maar sprake in de maand December in Schotland. Men hoopt nu op betere tijden in Engeland op grond van het feit, dat nu de jaarcontracten van 1931 afgelopen zijn. In het algemeen valt ook dit niet mee, daar de onzekerheid in den economischen toestand vele koopers huiverig maakt voor een heel jaar of althans voor langen tijd af te sluiten. Met verlangen ziet men de verbetering van de binnenlandse markt tegemoet, die men van de opleving der binnenlandse industrieën tengevolge van de protectionistische maatregelen verwachten kan.

In Duitsland poogt men zich op alle mogelijke manieren aan den ontwrichtten toestand aan te pas-

sen. Men doet inderdaad het uiterste om den uitvoer op peil te houden, in het bewustzijn, dat het punt bereikt is, waarop de geringste vermindering van dezen en dus vermindering der productie en vermeerdering der productiekosten, het stilleggen van vele mijnen noodzakelijk zal maken. De Umlage, in Januari nog R.M. 2.25, was in November tot R.M. 3.72 gestegen. Wel bracht de noodverordening van 8 December een loonsverlaging van 10 pCt. vanaf 1 Januari 1932, en tevens bracht zij een prijsverlaging van 10 pCt. en bovendien een verhooging van de Umsatzsteuer van 0.85 pCt. tot 2 pCt., wat weer bij elkaar een vermindering van opbrengst beteekent van 11.15 pCt. De afzet van het Syndicaat gemiddeld per dag verminderde van pl.m. 191.000 ton in November tot pl.m. 169.000 ton in December.

De vermeerdering der productie in Nederland ging onverdroten voort, niettegenstaande de toenemende moeilijkheden, die ook onze export in den weg gelegd worden.

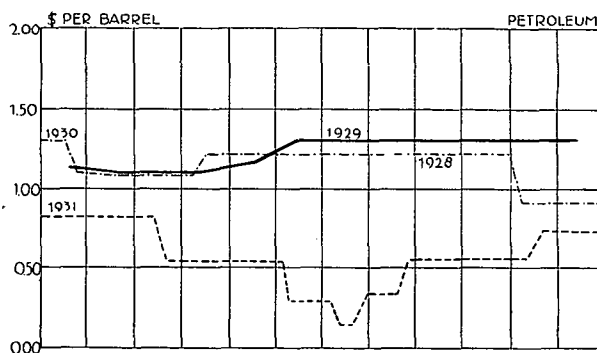
PETROLEUM.

Onder de gebeurtenissen der laatste drie maanden neemt op *internationaal* gebied ongetwijfeld de publicatie van het z.g. „Kessler-plan”, waaraan in deze kolommen een uitvoerige beschouwing werd gewijd, de eerste plaats in, al zijn tot nu toe de praktische resultaten daarvan zeer bescheiden gebleven.

Weliswaar heeft de Association des Industriels de Pétrole de Roumanie zich gehaast, haar principieele instemming met de in dit plan vervatte denkbeelden uit te spreken, en in een, aan het Amerikaansche Petroleum-Instituut gezonden telegram voor te stellen, dat dit Instituut een internationale petroleumconferentie bijeenroep, waar de productie-regeling op den grondslag van het Kessler-plan zou kunnen worden besproken, echter heeft de nieuw gekozen president van het A. P. I. gemeend, daarop te moeten antwoorden:

dat de leidende gedachte van het Kessler-plan in strijd is met de Amerikaansche Anti-Trust-Wetgeving, reden waarom de Amerikaansche petroleumindustrie het plan niet als grondslag der discussies kan aanvaarden;

dat echter de leiding van het A. P. I. bereid is, indien de Roemeensche petroleum-industrie hiervan eenig nut verwacht, een wereldconferentie ter bespreking van den algemeenen toestand en om de wederzijdsche opvattingen te leeren kennen, bijeen te roepen.

Uit het daarop gegeven antwoord der Roemeensche petroleum-industriëlen blijkt, dat deze een enigszins ander antwoord hadden verwacht en derhalve voorstelt, dat het A. P. I. met een tegenvoorstel moge komen. Daarom staat het nog niet vast, dat de internationale conferentie, die men voor begin Januari dacht te kunnen voorspellen, inderdaad binnen korten tijd zal kunnen plaats hebben.

De *Amerikaansche* petroleum-industrie mocht echter ook vernemen, wat de Amerikaansche regering alsook onder de vigeerende wetten der Ver. Staten door haar aanvaardbaar, en zelfs wenschelijk geacht programma beschouwt. Niemand minder dan den Staatssecretaris van den Handel, Lamont, heeft dit programma op het jaarlijksche Congres van het A. P. I. ontvouwd, en zijn uitvoerige redevoering zelf aldus geresumeerd:

„... This three-point program — co-ordination of state production by an interstate compact, uniformity of conservation principles by a compact or otherwise, and equation of foreign and domestic production by a joint federal-state board created by a compact — can be accomplished just as quickly as necessity demands.”

Een „compact”, d.w.z. een verdrag tusschen verschillende in de Unie samengesloten Staten, bestaat reeds, al is het maar tijdelijk, door de regeling der productie, waartrent de drie Staten Kansas, Oklahoma en Texas zijn overeengekomen. Staatssecretaris van Binnenlandsche Zaken Dr. Wilbur, Voorzitter van de Federal Oil Conservation Board heeft in zijn jaarverslag eveneens een nieuwe kans voor de afsluiting van een dergelijk compact gebroken.

Wat Oklahoma betreft, zoo heeft de gouverneur ten slotte erin toegestemd, dat de bronnen heropend worden, al was de oorspronkelijk daarvoor als voorwaarde geldende prijs van \$ 1 per barrel niet bereikt; in Oost-Texas werd de toegestane productie per bron successievelijk op 110 barrels verlaagd, en daardoor de bedreiging met een nieuwe overproductie te niet gedaan.

De Amerikaansche petroleumproductie beliep gedurende de eerste tien maanden van 1931 703 miljoen barrels, of 51 miljoen barrels minder dan in 1930; de productie van Venezuela daalde van 119 tot 100 miljoen barrels, terwijl Rusland met een productie van 129 miljoen barrels in tien maanden haast evenveel produceerde als in de twaalf maanden van het geheele jaar 1930. De productie van Roemenië nam ongeveer in dezelfde verhouding toe, en bereikte met 38.9 miljoen barrels nagenoeg de totale productie van 1930 (39.9 miljoen gedurende het geheele jaar).

Terwijl de prijzen op de Amerikaansche markt in de eerste helft van de verslagperiode nog vrijvast waren; zijn zij sindsdien voor tal van artikelen belangrijk gedaald, zooals uit de volgende cijfers blijkt:

Ruwe olie (barrel)	Einde Juni	Medio Sept.	Medio Nov.	Medio Dec.
Oklahoma 36°	\$ 0.33	\$ 0.62	\$ 0.77	\$ 0.77
Pennsylvania	„ 1.50	„ 1.95	„ 2.00	„ 2.00
Geraffin. producten (gall.) Okla:				
58—60° U. S. motor gasoline	d.c. 27/16	3 3/4	4 9/16	3
72—72.9° Aardgasbenzine	„ 1 15/16	3 15/16	4 5/8	27/8
41—43° water white kerosene	„ 1 15/16	2 1/16	2 3/16	2 3/16
24—26° stookolie (barrel)	„ 42 1/2	35	42 1/2	37 1/2
32—36° gasolie ..	„ 0 7/8	1 3/16	1 7/16	1 7/16
64—66° benzine exportprijs, Gulf ..	„ 3 3/4	5 1/2	4 1/2	4 3/4

De Russische ruwolie-verwerking heeft van Januari t/m. September 14.505.200 ton bedragen en daarmede de verwerking gedurende hetzelfde tijdvak van 1930 met 25.1 pCt. overtroffen; bijzonder opmerkelijk is de toeneming der benzinewinning, die 1.875.400 ton tegen 1.314.100 ton in 1930 bereikte. Echter moet worden bijgevoegd, dat de ruwolie-productie en verwerking belangrijk ten achter blijven bij de in het gerevideerde vijfjarenplan voorgeschreven cijfers. De uitvoer van petroleumproducten beliep van Januari t/m. September 3.834.500 ton, of 6.2 pCt. meer dan in 1930.

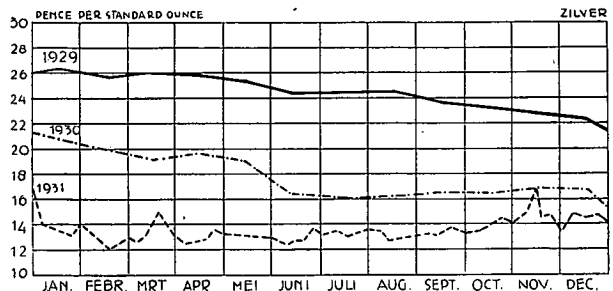
De Roemeensche petroleumproductie bleef gedurende de laatste maanden iets onder het record-cijfer van Mei, is echter nog steeds veel te hoog. De prijzen van petroleumproducten waren vrij vast.

Op het gebied van distributie moet vooral de nauwere samenwerking van de Anglo-American Oil (Standard Oil Co.), Anglo-Persian Oil Co., Burmah Oil Co., Mexican and Canadian Eagle Oil Companies (Koninklijke Shell) en de z.g. „Shell”-maatschappijen op de Britsche markt worden gereleveerd. Daarop

volgde vrij spoedig de oprichting van een gemeenschappelijke verkoopsorganisatie door de Koninklijke Shell en de Anglo-Persian, hetgeen als een voorlooper tot een algeheele fusie der distributie-organisaties dezer twee groepen werd beschouwd. De Anglo-American neemt echter aan deze nauwste samenwerking niet deel.

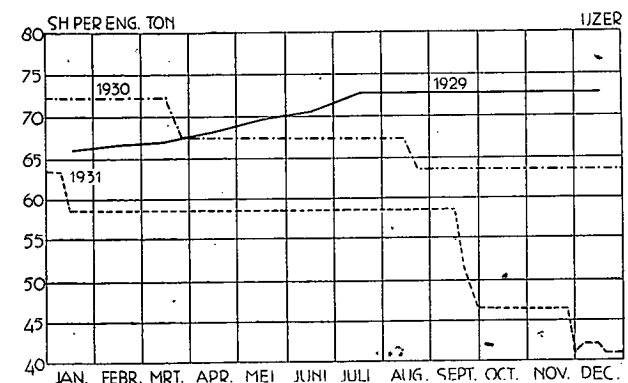
In Nederland werd de benzine-belasting met f 6.— per 100 KG. (pl.m. 4 1/2 cts. per Liter) aangenomen, terwijl het f 1.— per 100 KG. bedragende invoerrecht tengevolge van de algemeene tariefsverhoging met 25 pCt. op f 1.25 per 100 KG. (0.94 cts. per L.) wordt gebracht. Een en ander was voor de groote maatschappijen aanleiding, de benzineprijzen van f 8.— op f 13.— per 100 Liter te verhooogen; echter bleven de „inofficiële” prijzen nog pl.m. 2 à 3 cts. lager.

ZILVER.

IJZER.

Het laatste kwartaal van 1931 werd, wat de exportmarkt voor ruwijzer betreft, gekenmerkt door een verdere daling van het prijsniveau. Behalve de sterk gedaalde vraag tengevolge van den zeer slechten gang van zaken (ook in Frankrijk) van de gieterij-industrie, hebben eenige andere factoren tot de verdere depressie bijgedragen. In de eerste plaats de depreciatie van het Engelsche Pond, welke tot gevolg heeft gehad, dat Engeland en Schotland als afzetgebied voor Lux. 3 verloren zijn gegaan. De prijsnotering voor Cleveland No. 3 was gedurende het geheele kwartaal 58/6 fot./hoogoven en fob. Middlesbrough (papier) tegen 58/6 in goud in de eerste drie kwartalen van 1931, beide voor het Tees-district en den export. Er heeft in dit geval dus zelfs niet een gedeeltelijke compensatie van het koersverschil plaats gehad. Niettemin bleef de vraag na een opleving in October beperkt; de export is niet noemenswaardig gestegen en het opnemingsvermogen aan de Tees bleef door de malaise bij de werven en in de machinefabrieken gering. Dit laatste geldt eveneens voor Schotland. Voor levering naar Schotland, waar de verbruikers steeds lagere prijzen betaalden, werd de

notering begin October met 5 sh. tot 62 1/2 sh. fot. Grangemouth verhoogd, begin November daarna evenwel weer met 1 sh. verlaagd. Het werkelijke prijsniveau zou echter reeds eenigen tijd een paar sh. lager liggen. Ondanks de verwachting, dat de depreciatie van het Pond een flinken voorsprong aan de producenten zou geven, hebben zij tot dusver aan de

productie geen uitbreiding kunnen geven. Alleen is men erin geslaagd den voorraad Cleveland-ijzer tot een kleinen omvang beperkt te houden.

Een andere factor, die op het marktpeil van invloed is geweest, is de onderlinge concurrentie der producenten van Lux. 3, na het uittreden van een der voornaamste hunner uit het Comptoir Belge. Dit gepaard aan de steeds afnemende vraag van de gieterijen in Frankrijk en België, bracht de prijs op de Fransche markt in den loop van het kwartaal met 20 à 25 Frs. tot 250 Frs. for Longwy voor levering in December en Januari omlaag. Er zouden echter een enkele maal reeds offertes gemaakt zijn tegen 235—240 Frs. Na de scherpe daling in September heeft de prijs van Lux. 3 zich tot dusver vrij aardig kunnen handhaven, over het geheele kwartaal bedroeg de vermindering slechts 10 à 15 B. Frs. De huidige notering is 380—390 B. Frs. fob. grens. Door de verdere depreciatie van het Pond is het den Cleveland producenten op het oogenblik mogelijk tegen denzelfden prijs cif. Antwerpen aan te bieden. De daling van de exportnotering heeft zich in een langzaam tempo voortgezet. De notering van even voor het verlaten van den gouden standaard in Engeland (21 September), welke 46/6—47/- fob. Antwerpen bedroeg, zakte in den loop van het kwartaal tot 43 sh. goud.

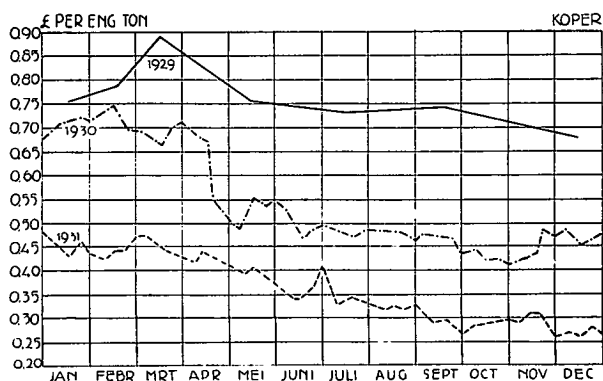
KOPER.

Onze vrees, in het vorige overzicht geuit, dat de koperprijs zich niet zou handhaven, werd helaas waarheid.

Het Kartel heeft den officiëlen prijs in de laatste maanden tot \$7.- c.i.f. Continent verlaagd, terwijl deze notering door de tweede hand in Amerika onderboden en een notering van \$6.50 bereikt werd, (de laagste, die ooit is voorgekomen).

Ten einde raad is het Kartel voor de zooveelste maal bijeengekomen. De conferentie bood nu niet, wat men noemt, een verheven schouwspel. Het leek meer op een markt: loven en bieden was schering en inslag, totdat het den Belgen begon te vervelen en deze vertrokken met achterlating van hun eischen, waaraan men al dan niet kon voldoen.

Tot overmaat van ramp besloot Phelps Dodge als lid van het Kartel te bedanken, zoodat het erop leek, dat een uiteenvallen van het Kartel nog slechts een kwestie van eenige weken zou zijn. Men is er tenslotte in geslaagd een basis te vinden, waarop Katanga verder wilde werken, terwijl Phelps Dodge zijn opzegging heeft ingetrokken.

Als gevolg van een en ander liep de koperprijs eenigszins op, zoodat het Kartel zijn prijs op \$7.50 bracht.

De Londensche markt reageerde de laatste week van December al weer flauwer en de Standard notering in Londen daalde van £41.5.- op 22 December tot £38.2.6 op 4 Januari, bij een Pondenkoers van circa f 8.45.

De positie van het metaal is nog ongunstiger geworden. De laatste statistische opgave van September vertoont een toeneming van den voorraad met ruim 26.000 ton vergeleken met Augustus.

Productie geraff. koper	86.700
Uitvoer	22.100
Binnenl. lev.	40.500
Voorr. geraff. koper	480.100
Voorr. ongeraff. koper	178.405
Totale voorraad	658.505

Men ging toen tot de struisvogelpolitiek over om geen cijfers meer te publiceeren, omdat men, zoolang men geen cijfers ziet, kan aannemen, dat de marktpositie nog even slecht is.

De totale voorraad koper boven den grond wordt, volgens een artikel in het Mining Journal van 12 December op rond 800.000 ton geschat, welk kwantum met de consumptie van een jaar overeenkomt.

Het restrictiepercentage der besprekingen vormde het moeilijke punt. Oorspronkelijk had Katanga, wat de productie betreft, geheel de vrije hand; onder deze voorwaarde was zij tot het Kartel toegetreden. Men heeft thans een z.g. „gentlemen-agreement” tot stand gebracht, waarbij de productie, ingaande 1 Januari 1932 tot ca. 26½ pCt. zal worden teruggebracht. Er is dus geen dwingende overeenkomst tot stand gekomen; wel is de bepaling gemaakt, dat de restrictie zou worden opgeheven, indien de voorraad zou zijn gedaald tot circa 3 maanden consumptie, terwijl er tevens bij een prijs van \$12.- een verandering zal intreden. Voorloopig blijft dit nog een vrome wensch.

Er doen zich verschillende moeilijkheden voor; naast Katanga komt nu de Engelsche groep met de Rhodesia productie; er zijn ook al koperertsen in de Fransche Afrikabezittingen ontdekt.

Alles wijst erop, dat de overheerschende positie, welke Amerika tot voor eenige jaren op de kopermarkt innam, danig aan het tanen is en dat België, Engeland en nu ook Frankrijk zullen trachten zich een eigen positie op de kopermarkt te verschaffen. Een moeilijk punt voor Engeland is, dat tot nu toe zeer veel Canadeesch koper in Engeland wordt verwerkt; een groote aanvoer uit Rhodesia zal op den duur tot wrijving tusschen twee belangengroepen aanleiding geven.

Naar verluidt, verkeert de grootste koperproducent, de Anaconda Copper Mining Company, in financiële moeilijkheden. Een jaar geleden was de waarde van haar kopervoorraad tot haar bankschuld als 1:1; deze verhouding is nu 1:3 geworden. De totale bankschuld bedroeg in September 1931 ca. \$60 miljoen en is nu tot \$70 miljoen gestegen. Een obligatieleening was niet onder te brengen; de voorraden worden geschat op circa 180.000 ton; dit is ongeveer ¼ van den totalen Amerikaanschen voorraad.

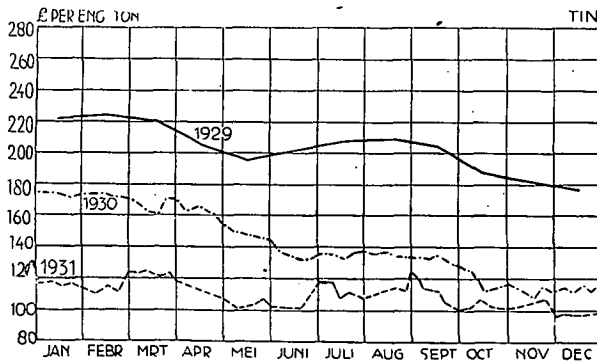
In Amerika tracht men de Regeering ertoe te brengen een invoerrecht te gaan heffen op koper. Hierbij doen zich natuurlijk verschillende moeilijkheden voor, nl. de invoer uit Chili, Canada, etc. Vermoedelijk zal men er toch wel in slagen, dezen eisch door te drijven, waardoor de Amerikaansche consumenten de kosten te dragen krijgen der ondernemingen met een hoogen exploitatieprijs.

TIN.

In de statistische positie van dit metaal kwam in het afgelopen kwartaal weinig verandering. De Visible Supply steeg van ulto. September tot ulto. December met rond 700 ton. Volgens de laatste publicatie van de Internationale Tin Pool, was deze in December reeds houder van 19.000 ton tin, welke hoeveelheid is inbegrepen in de „zichtbare voorraden”, en bevindt het gepoolde tin zich op zoodanige wijze in vaste handen, dat de deelnemers in de pool niet meer de vrije beschikking hebben over het door hen ingebrachte tin; met de gepoolde hoeveelheid kan dan ook slechts gehandeld worden overeenkomstig de voorwaarden van de pool-overeenkomst.

Intusschen achtte het Internationaal Tin Comité het noodig aan de betrokken regeeringen drastischer maatregelen voor te stellen, welke inmiddels zijn aan-

vaard, zoodat van 1 Januari 1932 af de quota van Malaya, Bolivia, Nederl.-Indië en Nigeria andermaal zoodanig worden beperkt, dat de producties dezer landen samen per jaar 15.000 ton tin minder zullen bedragen.

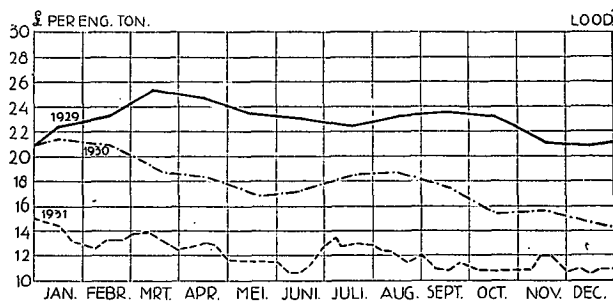
Dat in het afgelopen kwartaal geen vermindering der voorraden plaats had, moet uitsluitend daaraan worden toegeschreven, dat het wereldverbruik van tin belangrijk beneden de verwachting bleef, hetgeen wederom voortspruit uit de steeds meer om zich heen grijpende crisis. Vooral bleven de hoeveelheden, welke Amerika in November en December uit de markt nam, ver beneden het gemiddelde van de vorige maanden. Voor deze laatste maanden bedroegen de „Deliveries” in de Ver. Staten resp. 3.550 en 3.380 tons, de laagste cijfers sedert Februari 1922 (nl. 3.220 tons).

Wat den tinprijs betreft, deze liep in het afgelopen kwartaal voor Standard tin op van £ 120¼ tot £ 141¼, doch daar inmiddels de koers van het Pond verder daalde, blijkt bij omrekening tegen de goudwaarde, dat per saldo deze prijs slecht steeg van £ 97.-/9 per 1 October tot £ 98.17/6 per ulto. December 1931.

LOOD.

Tot dusverre handhaaft de loodprijs zich betrekkelijk goed. De Loodpool had op 1 Mei besloten om voor 1930 een restrictie toe te passen van 15 pCt. op basis van de productie van 1930. Op 1 Juli is dit percentage tot 20 pCt. verhoogd.

In Engeland is in November een groote loodraffinaderij met een capaciteit van 6000 ton per maand in bedrijf gesteld. Er worden hoofdzakelijk Australische ertsers verwerkt.

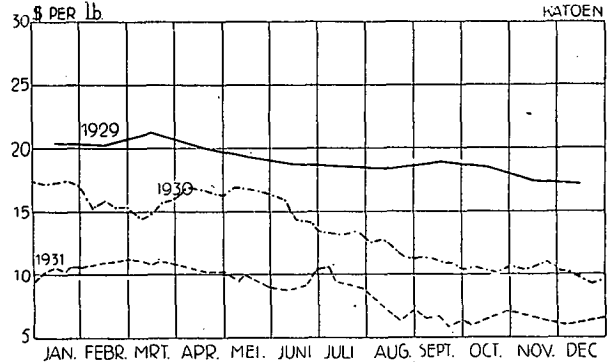

Zooals boven reeds gezegd, handhaaft de loodprijs zich betrekkelijk; vermoedelijk zal een dalende koperprijs echter de loodnoteering meeslepen, zoodat een verlaging van den loodprijs ook verwacht mag worden. Bij een Pondenkoers van ca. 8.40 noteert lood in Londen begin Januari £ 15.3.9.-.

De twee grootste loodconsumenten, nl. de automobielen- en de kabelindustrie, zijn ook door de crisis genoodzaakt, hunne orders te beperken. Daarnaast is de nieuwbouw in alle landen sterk achteruitgegaan. Deze groepen zijn de grootste afnemers en zoolang er in deze industrieën geen opleving komt, blijft ook de positie van dit materiaal ongunstig.

KATOEN.

Prijzen voor ruwe katoen hebben in het afgelopen kwartaal weinig gefluctueerd en waren einde December slechts een fractie hoger dan begin October jl. In de tweede helft van October vond een tijdelijke stijging plaats tengevolge van betere vraag uit de industrie, speciaal in Lancashire, waar na de koersdaling van het Pond een tijdelijke opleving in de industrie plaats vond. Het bleek al spoedig, dat deze opleving niet het gevolg was van een duurzame verbetering

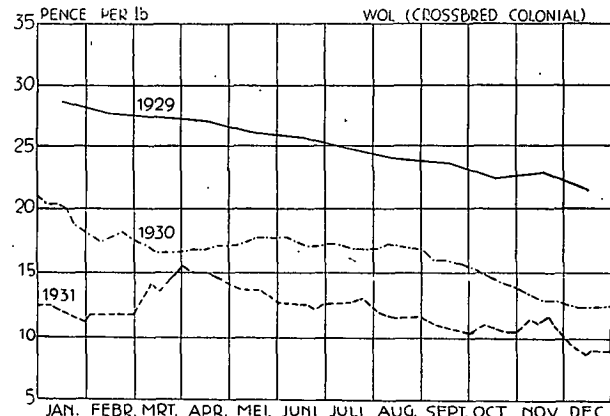

van de vraag naar manufacturen, doch hoofdzakelijk van de boycot van Japansche goederen in China. Toen dan ook deze boycot verminderde, nam de vraag uit de industrie weer af en gedurende de tweede helft van November daalden de prijzen voor ruwe katoen weer langzaam tot het vorig niveau. Gedurende de maand December waren de fluctuaties uiterst gering en ook de speculatie nam een afwachtende houding aan.

De berichten uit de katoenindustrie, ook uit de Vereenigde Staten, zijn onbevredigend en niettegenstaande den grooten oogst en de zeer lage prijzen, ziet het er niet naar uit, alsof de consumptie van ruwe katoen belangrijk grooter zal worden dan in het vorig seizoen.

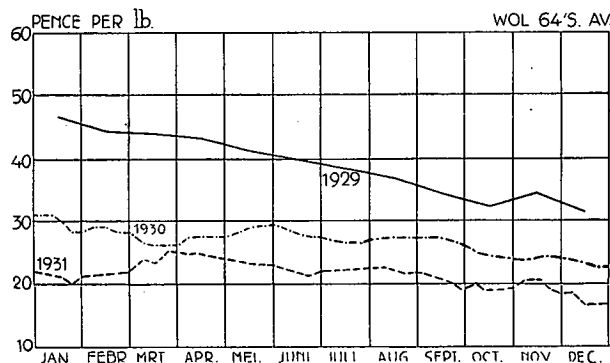
WOL.

De wolmarkt begon het jaar 1931 in gedemoraliseerden toestand, waarna echter plotseling zonder verklaarbare oorzaak een opleving volgde, welke tot eind April 1931 aanhield. Gedurende den geheelen zomer was toen de gang van zaken betrekkelijk rustig, waarna in October/November 1931 weer een opleving volgde, waarbij Engeland en Japan op den voorgrond traden; in December werd de toestand op de wolmarkt weer rustiger.

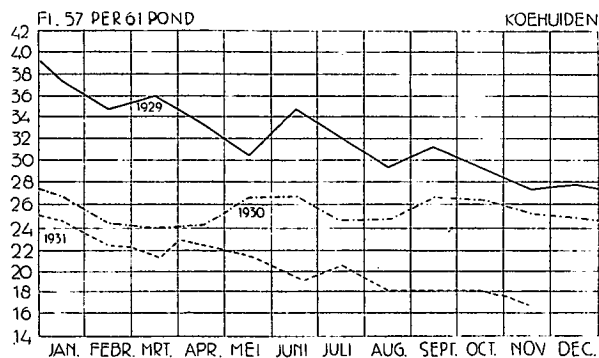
De prijzen voor alle soorten bereikten in Januari 1931 een sedert 30 jaren niet gekend laagtepunt, stegen in de daarop volgende maanden tot April, al naar gelang van de fijnheid met 20 tot 50 pCt., om dan tot in den loop van November langzaam af te brokkelen. Vanaf de tweede helft van November tot aan het eind van het jaar volgde een verdere scherpe prijsdaling, voornamelijk tengevolge van de depreciatie van het Pond, welke niet door een evenredige verhoging van de prijzen in Engeland en de productiegebieden van het Britsche Rijk gecompenseerd werd.

Het vierde kwartaal gaf in het begin een zeer groote bedrijvigheid te zien, welke langzamerhand verflauwde met in goud voortdurend afbrokkelende prijzen, totdat men aan het eind van het jaar op een prijsniveau in goud was aangekomen, zooals men dit — zoolang wol een wereldproduct is — nog nooit heeft meegemaakt. Verder kenmerkte zich het vierde kwartaal door een sterke verschuiving van de bedrijvigheid als gevolg van de depreciatie van het Pond

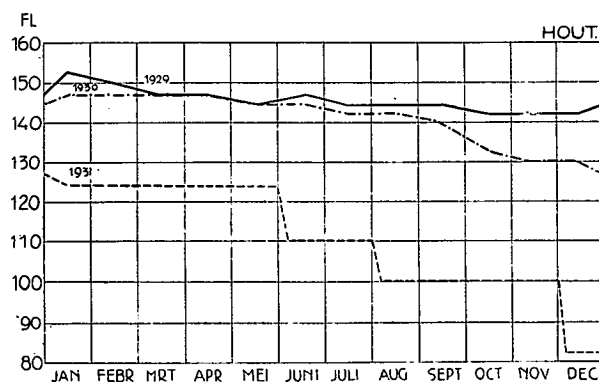

en de invoering van protectionistische maatregelen. Engeland opereerde zeer sterk, het zal echter nog moeten blijken, of Engeland's verwachtingen, op betere beheersching van de binnenlandsche markt en het terugwinnen van de verloren exportmarkten in vervulling zullen gaan. Duitschland kon tengevolge van zijn bekende financiële moeilijkheden slechts beneden normaal werken, en de overige continentale landen, in het bijzonder Frankrijk, Italië, Tsjecho-Slowakije en Polen ondervonden in hevige mate den terugslag van de protectionistische maatregelen in Engeland.

KOEHUDEN.

HOUT.

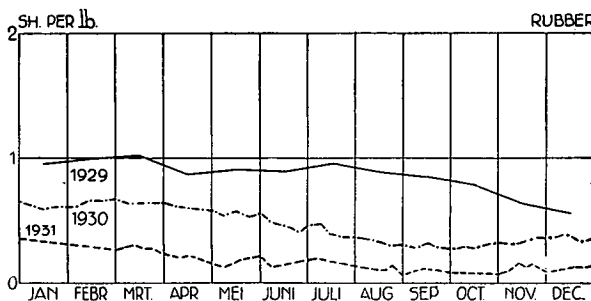

RUBBER.

De laatste maanden van 1931 deden verschillende berichten de ronde over onderhandelingen tusschen de Nederlandsche en de Britsche producenten betreffende een restrictieplan. Na vrij langdurige besprekingen te Londen en in Den Haag, waaraan als „waarnemers” ook vertegenwoordigers der betrokken Ministeries van Koloniën deelnamen, moet een restrictieschema ontworpen zijn, dat op den grondslag van het

oude „Verubo”-plan¹⁾ werd opgebouwd, echter een restrictie van 45 in plaats van (oorspronkelijk) 25 pCt. moet behelzen, terwijl ook de uitvoer van de inlandsche productie, die volgens het Verubo-plan 90.000 tons jaarlijks had mogen beloopt, vrij sterk moet worden ingekrompen. Dit plan moet, naar verluidt, per vliegpost aan den G.-G. ter goedkeuring zijn gezonden. Andere berichten luiden echter minder positief.

Een werkelijk belangrijke invloed op het prijsniveau is inmiddels van deze besprekingen niet uitgegaan, al was de stemming op de rubbermarkt den laatsten tijd over het algemeen wat aangename. Aan het einde van het jaar beliepen de noteringen te Amsterdam, die, onder de gegeven omstandigheden uit den aard der zaak een nauwkeuriger beeld van den toestand geven dan de Londensche, voor loco hevea

sheets 12½ cts.; voor loco hevea crêpe 14½ cts., levering Januari/Maart 13 cts., April/Juni 14 cts. en Juli/Sept. 15 cts.; deze prijzen zijn iets hoger dan die van drie maanden geleden, terwijl de hoogere termijnnoteringen geen ongunstig beeld van de verwachtingen voor de toekomst geven. De uitwerking der berichten en geruchten betreffende de restrictie ware ongetwijfeld sterker geweest, indien zij iets positiever waren geweest, en indien de rubbervoorraden — al liepen deze te Londen en Liverpool den laatsten tijd wat terug — niet zóó groot waren, dat zij onvermijdelijk vrij lang een remmenden invloed op elke prijsstijging, die door eene restrictie zou kunnen worden bereikt, moeten oefenen. Toch mag ook niet uit het oog worden verloren, dat per einde November de Amerikaansche voorraden 127.482 tons méér beliepen dan het vorige jaar, en men meent dit daarmee te kunnen verklaren, dat ondanks de ongunstige ontwikkeling van het verbruik blijkbaar de Amerikaansche handel aankoop van rubber tot de lage thans geldende prijzen niet als onvoordeelig heeft beschouwd — anders ware een zóó groote toeneming niet te verklaren.

De wereldproductie van plantage-rubber beliep volgens Wijnand & Keppler's Rubberbericht gedurende de maanden Januari—October 653.815 tons; de productie der laatste twee maanden van het jaar op 136.000 tons ramende, kan men een vermoedelijke productie van 790.000 tons voor het geheele jaar 1931 berekenen, hetgeen geen noemenswaardig verschil tegenover 1930 beteekent (800.808 tons).

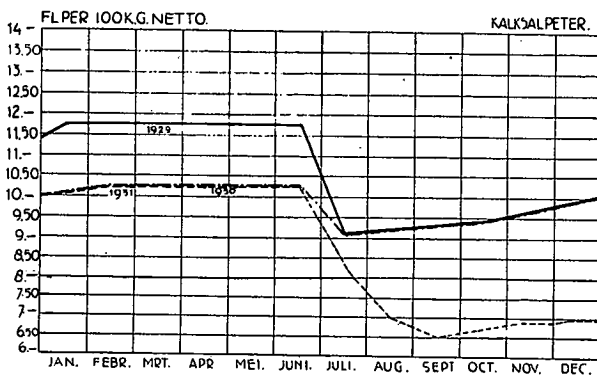
De uitvoer van Ned.-Indië heeft gedurende de eerste tien maanden van 1931 209.577 tons droge rubber, tegen 196.863 tons een jaar geleden; deze toeneming met 12.714 tons (6 pCt.) is verkregen door een toeneming der productie van plantage-rubber met 14.171 tons en van een afnemende der productie (uitvoer) van inlandsche rubber met 1457 tons.

Het Amerikaansche verbruik in 1931 kan op 350.000 tons worden getaxeerd, hetgeen 30.000 tons minder is dan in 1930 en 130.000 tons minder dan in 1929. Waar het verbruik buiten de Ver. Staten ruwweg op 300.000 tons per jaar kan worden geschat, zou men op een wereldverbruik van slechts pl.m. 650.000 tons komen. Hoe groot ook de uiteindelijke

¹⁾ Zie „Ec.-Stat. Ber.” 14 Oct. 1931, Bijvoegsel, blz. XXXV.

productie- en verbruikscijfers mogen zijn — het staat vast, dat de optimistische meening van het Nederlandsche producenten-comité, dat betrekkelijk kort geleden op een evenwicht tusschen winning en verbruik durfde te hopen, niet zal worden verwezenlijkt. Deze cijfers toonen ook aan, dat voor de rubberproducenten feitelijk geen keus meer is tusschen vermindering der productie en onbeperkt voortwerken, maar slechts tusschen vrijwillige, voor allen gelijke beperking of sluiting van tal van ondernemingen met dienovereenkomstig kapitaalvelies.

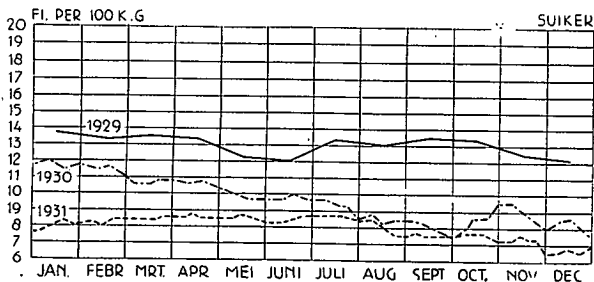
KALKSALPIETER.

SUIKER.

Alweer zijn het de economische en financiële gebeurtenissen, welke in hoofdzaak den loop der suikerprijzen gedurende het afgelopen kwartaal bepaalden.

Terwijl de statistische positie van het artikel zich langzaam aan aan het verbeteren is door bevredigende consumptiecijfers en productiebeperkingen, waarbij in de naaste toekomst nog verdere belangrijke oogstbeperkingen zullen volgen, wellicht nóg ingrijpender dan die volgens de Chadbourne-overeenkomst, zijn de prijzen gaandeweg ingezakt, in Europa tot een ongekend laag peil. Een nieuwe poging der Amerikaansch-Cubaansche Suikerbelanghebbenden tot

steun van de prijzen werd aangewend door een bespreking van alle internationale belanghebbenden in Parijs te beleggen, waar de Heer Chadbourne eene verdere belangrijke inkrimping bepleitte. Men kon er nog niet tot een resultaat komen en men hoopt de onderhandelingen eind Januari of begin Februari weder op te nemen.

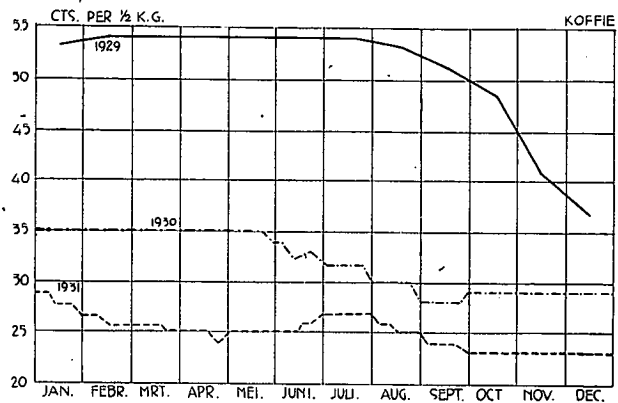
De opbrengst van den bietoogst is volgens de laatste raming nog verder tegengevallen. Duitschland zal bijvoorbeeld volgens Dr. Mikusch slechts 1.600.000 tons produceeren tegen eene oorspronkelijke raming van 1.850.000 tons en een opbrengst gedurende verleden jaar van 2.547.000 tons, terwijl van Rusland thans niet meer dan 1.800.000 tons verwacht worden. Verdere export van Russische suiker wordt daardoor onwaarschijnlijk.

Voor de totale wereldooft en consumptie zij verwezen naar de cijfers van Dr. Mikusch, die in extenso opgenomen zijn in het nummer van 23 Dec. van dit blad.

Java verkocht vrij geregeld verdere partijen tot meestal geheime prijzen, doch de afschepingen bleven ver beneden die van verleden jaar.

KOFFIE.

In den loop van het vierde kwartaal bleef de notering van loco Robusta alhier onveranderd 23 ct. per $\frac{1}{2}$ K.G., doch die van loco Santos steeg van 25 ct. op 26 ct. per $\frac{1}{2}$ K.G. Ook de aanbiedingen uit Brazilië liepen hooger, namelijk in goudhillings voor vol beschreven Superior Santos van 37/- op 43/- per cwt. en voor Rio type No. 7 van 28/6 op 35/6 per cwt. De betrekkelijk groote stijging in Brazilië was aanvaankelijk het gevolg van een iets vastere stemming, waardoor de prijzen ongeveer 2/- opliepen en daarna van een verhooging van het uitvoerrecht aldaar te lande met 5/- per cwt. Deze verhooging van het uitvoerrecht kwam toen in de vraagprijzen van Rio geheel tot uitdrukking, doch in de prijzen van Santos slechts voor 4/-.

Dat de Santos-prijzen in Nederland in dien tusschentijd slechts met 1 ct. per $\frac{1}{2}$ K.G. stegen, was uitsluitend te wijten aan den loomen gang van zaken in de consumptielanden en aan het in Europa en in Amerika heerschend wantrouwen ten opzichte van de Braziliaansche plannen om uit de opbrengst van het verhoogde uitvoerrecht in 1932 groote hoeveelheden koffie op te koopen en te vernietigen (1 miljoen balen per maand). Bovendien spreekt het vanzelf, dat ook de nog steeds alom bestaande onzekerheid op politiek en op economisch gebied hiertoe het hare heeft bijgedragen.

De noteringen aan de Rotterdamsche termijnmarkt liepen ongeveer $3\frac{1}{2}$ ct. per $\frac{1}{2}$ K.G. op.

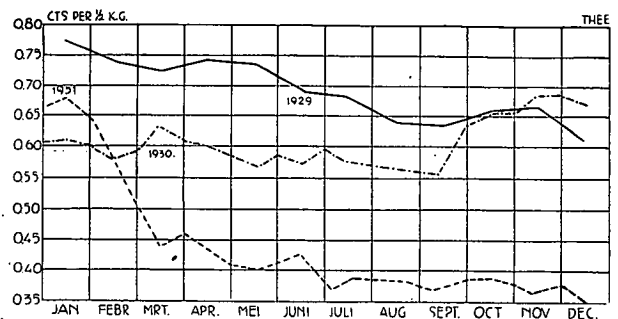
THEE.

Gedurende het vierde kwartaal is eenige verbetering op de theemarkt uitgebleven. De reeds zeer lage gemiddelde veilingprijs te Amsterdam vertoonde eerder een verdere lichte daling.

Bedroeg de gemiddelde veilingprijs over de eerste drie kwartalen nog $44\frac{1}{4}$ cts. per h.KG. in entrepôt, zoo beliep hij voor de veilingen in het vierde kwartaal onderscheidelijk:

$38\frac{1}{2}$ cts., 37 cts., $36\frac{1}{2}$ cts., $37\frac{1}{4}$ cts. en 35 cts.

Hierdoor stelde zich het gemiddelde voor het geheele jaar op slechts 43 cts. tegen $59\frac{1}{2}$ cts. in 1930. Dat het jaargemiddelde voor 1931 nog betrekkelijk hoog ligt, vindt zijn grond in de betrekkelijk hoge prijzen in de beide eerste maanden van het jaar, toen de gemiddelde veilingprijzen nog $67\frac{1}{4}$, $64\frac{1}{4}$, 56 en 50 cts. bedroegen.

Uiteraard heeft de waardedaling van het Pond de

theeprijzen in het vierde kwartaal geen goed gedaan. De stijging der Londensche theeprijzen heeft echter voor een deel tegen die waardedaling opgewogen.

Het veilingaanbod te Amsterdam beliep gedurende 1931 in totaal 321.540 kisten Ned.-Indische thee tegen 339.783 kisten in het voorafgaande jaar. Daarentegen bedroeg de totale aanvoer van Ned.-Indische thee in Nederland gedurende Januari t/m. November ad 16.834.000 KG. ongeveer een miljoen pond méér dan in 1930. Er staat tegenover, dat de aanvoer van Ned.-Indische thee in Groot-Brittannië en N.-Ierland gedurende Januari t/m. November is teruggelopen ten opzichte van 1930 (bijna een miljoen Engelsche Ponden minder).

Wanneer men verder bedenkt, dat de uitvoer van Java en Sumatra gedurende het tijdvak Januari t/m. November onderscheidenlijk ca. 10 en 4 miljoen Pond méér heeft bedragen dan in 1930, dan ligt de conclusie voor de hand, dat dit overschot voor het overgrote deel zijn weg gevonden heeft naar niet-Europeesche afzetgebieden. Immers, de Europeesche afzetgebieden worden in hoofdzaak bestreken door de distributie-centra te Amsterdam en Londen.

Het feit, dat de uitvoer van Ned.-Indië in 1931 die van het vorige jaar zoozeer overtroffen heeft, wijst er op, dat — afgezien van daarvoor gunstige weersinvloeden — de oogstbeperking in 1930 toch van grooten invloed is geweest.

Voor Noordelijk Britsch-Indië, het voornaamste productiegebied, geldt dit niet. Aanvankelijk is de oogst in 1931 aanzienlijk bij dien van het restrictiejaar 1930 ten achter gebleven. Deze achterstand werd later ingehaald, zoodat de oogst per ultimo November, toen het oogstseizoen een einde nam, nog iets grooter was dan in 1930. Hij wordt opgegeven te hebben bedragen 326.464.720 Eng. Ponden tegen 322.039.120 Eng. Ponden per ultimo November 1930.

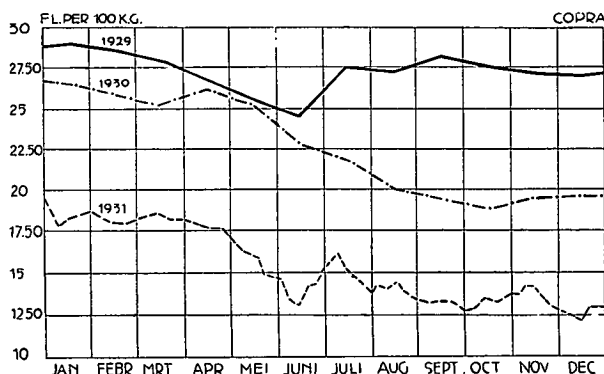
De voorraden van alle thee te Londen (90 pCt.) be-

droegen per ultimo November 219½ miljoen Eng. Ponden tegen 243½ miljoen Eng. Ponden in het vorige jaar.

De voorraden Ned.-Indische thee te Amsterdam beliepen toen 3,6 miljoen KG. tegen 3.4 miljoen KG. in 1930.

COPRA.

De prijzen bleven zich op een ongekend laag niveau bewegen, hoewel het aanbod uit de verschillende productielanden bepaald merkbaar kleiner begint te worden. De vraag van fabrieken was buitengewoon klein. De markt, welke aanvankelijk opende op f 12½, liep op tot ca. f 14½, doch reageerde daarna weer tot ongeveer f 12½. Amerika kocht in Singapore en Ne-

derlandsch-Indië tamelijk groote quantiteiten, daar de aanvoeren op de Philippijnen geringer waren dan gewoonlijk. Ceylon verkocht sinds ½ November vrijwel in het geheel geen copra meer, daar de inlandsche oliemolens alle aanvoeren opnamen. De vraag voor olie op Britsch-Indië schijnt momenteel bijzonder groot te zijn.

INDEXCIJFERS VAN GROOTHANDELSPRIJZEN.

„The Economist” schrijft: In vergelijking met drie weken geleden heeft de pondenkoers een kleine stijging ondergaan. Ons indexcijfer voor Engelsche groot-handelsprijzen gaf een dalende tendens te zien, wat ons geheele indexcijfer, gebaseerd op de prijzen voor 58 artikelen, betreft. Het indexcijfer in Ponden voor 17 grondstoffen is bijna onveranderd, terwijl het indexcijfer volgens de goudprijzen van dezelfde reeks artikelen een stijging van bijna 1½ pCt. vertoont vergeleken met 9 Dec., hetgeen uit tabel I blijkt.

De volgende tabel toont de vergelijkende cijfers van onze geheele index:

Engelsche groothandelsprijzen.		1927 = 100.					
		Einde 18	Einde 9	30			
		Sept. 1930	Aug. 1931	Sept. 1931	Sept. 1931	Dec. 1931	Dec. 1931
Granen en Vleesch	79.5	69.7	64.5	68.0	70.2	69.0	
Andere Voed. en Genotm.	74.5	63.5	62.2	68.1	66.3	65.7	
Weefstoffen	56.9	44.1	43.7	49.5	55.0	52.8	
Delfstoffen	79.5	70.0	67.4	72.9	75.4	76.7	
Diversen	76.7	66.2	65.8	68.9	67.0	66.2	
Totaal	73.2	62.3	60.4	65.1	66.6	65.8	
1913 = 100	100.8	85.7	83.1	89.6	91.7	90.6	
1924 = 100	63.3	53.8	52.2	56.3	57.6	56.8	

	Ver. Staten ¹⁾	Frankrijk	Italië	Duitsch-land ²⁾	Zwitserland	Zweden	Nederland ³⁾	Japan
November 1913..	70 ⁴⁾	100 ⁶⁾	100	100	100 ⁷⁾	100	100	100
November 1918..	358	438	438	..	325	367	392	214
Hoogste 1920..	591	679	679	..	325	366	297	322
Gemiddelde 1925..	104 ⁸⁾	547	646	142 ⁵⁾	—	161	155	202
” 1926..	100 ⁶⁾	703	654	134	145	149	145	179
” 1927..	95	618	527	138	142	146	148	170
” 1928..	98	621	491	140	145	148	149	171
” 1929..	96	611	481	137	141	140	142	166
” 1930..	86	533	411	125	126	122	117	137
October ..	83	509	387	120	122	118	111	124
November ..	80	494	379	120	120	117	110	123
December ..	78	488	369	118	117	117	107	121
Januari 1931..	77	484	362	115	115	115	105	120
Februari ..	76	482	358	114	115	114	104	119
Maart ..	75	472	356	114	114	113	103	120
April ..	73	484	353	114	112	112	102	119
Mei ..	71	470	347	113	111	111	102	116
Juni ..	70	467	339	112	110	110	100	114
Juli ..	70	456	337	112	110	110	97	116
Augustus ..	70	446	331	110	108	109	94	115
September ..	69	428	330	109	106	107	91	113
October ..	69	414	330	107	106	108	89	111
November ..	408	329	107	..	..	..	85	..

¹⁾ Bureau of Labour. ²⁾ Stat. Reichsamt. ³⁾ Sedert 1922 gebaseerd op 48 artikelen. ⁴⁾ 1926 = 100. ⁵⁾ Jaargemiddelde. ⁶⁾ Sedert October 1923 Juli 1914 = 100. ⁷⁾ Midden 1914 = 100.

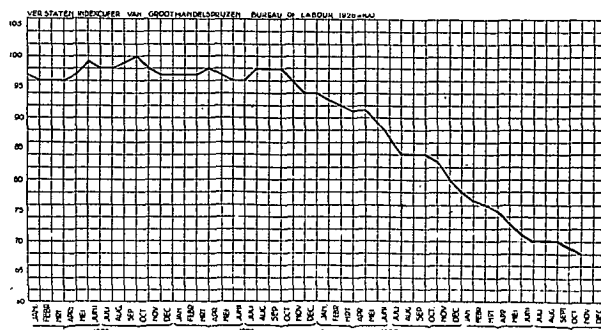
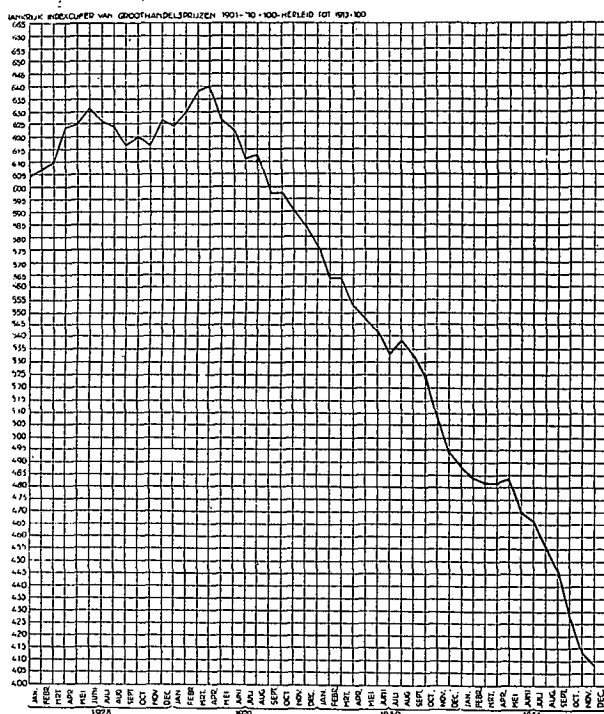
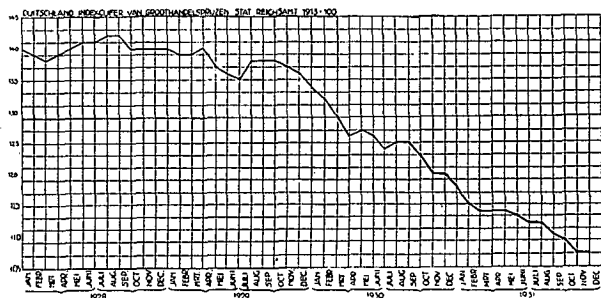
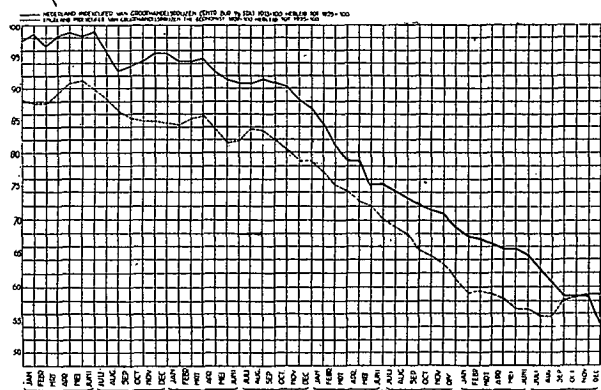
Een jaar geleden bedroeg ons indexcijfer 68.7 (1927 = 100) in vergelijking met 88.3 aan het einde van

TABEL I 18 September 1931 = 100.

Data	Indexcijfers „The Economist”			Irving Fisher Ver. Staten	Statistique Générale Frankrijk	Kamer v. Koophandel, Milaan, Italië	Statistisches Reichsamt Duitschland
	Totaal index in f	Grondstoffen in f	Goud-prijzen				
30 Sept. '31	107.8	112.0	94.7	98.7	96.9	98.8	98.9
14 Oct. ”	108.3	114.3	95.7	98.9	96.9	99.7	98.0
28 Oct. ”	108.4	114.4	101.4	99.3	95.6	99.9	98.7
11 Nov. ”	110.3	119.3	103.5	99.3	96.0	99.3	98.3
25 Nov. ”	109.1	114.8	98.0	98.3	94.2	98.8	97.6
9 Dec. ”	110.3	117.3	93.0	97.3	93.3	97.1	96.1
30 Dec. ”	108.9	117.1	94.4				

1929. Niettegenstaande de depreciatie van het Pond, zijn de groothandelsprijzen dus ruim 4 pCt. lager dan een jaar geleden.

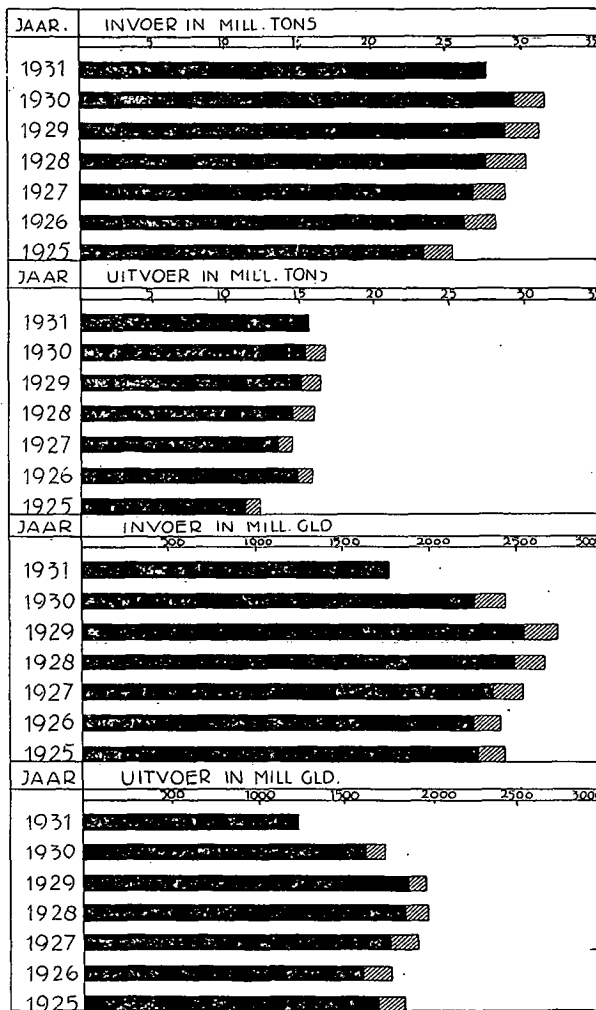
De derde tabel vertoont het prijsverloop in een aantal belangrijke landen (zie vorige pagina).

DE HANDELSBEWEGING VAN NEDERLAND IN DE EERSTE ELF MAANDEN VAN 1931*).

Gedurende de eerste elf maanden van het afgelopen jaar werd 27,5 miljoen ton goederen met een waarde van 1.753 miljoen gulden in het vrije verkeer van Nederland ingevoerd en voerden wij 15,6 miljoen ton goederen met een waarde van 1.231 miljoen gulden uit. Een vergelijking met het vorige jaar en het jaarlijksche gemiddelde van het tijdperk 1925—'29 geeft het volgende beeld:

Tijdperk	Invoer (X miljoen)		Uitvoer (X miljoen)	
	KG.	Gulden	KG.	Gulden
1931	27.490	1.753	15.643	1.231
1930	29.175	2.253	15.284	1.601
1925—'29 gem.	26.307	2.365	13.661	1.735

Het invoeroverschot beliep, naar de waarde, in het tijdperk 1925—'29 gemiddeld 630 miljoen gulden per jaar, in 1930 652 miljoen en in het afgelopen jaar 522 miljoen. Het percentage van den invoer, dat door uitvoer werd gedekt, beliep in deze tijdperken onderscheidenlijk 72,2, 71,1 en 70,2. De uitvoer is dus slechts in zeer geringe mate tegenover den invoer verzwakt. In 1931 was de onderlinge verhouding voor den uitvoer iets ongunstiger dan in 1930, doch van maand tot maand was het beloop zeer onregelmatig en tot het eind van November kon zeker niet van een voortschrijdende verslechtering worden gesproken. Het invoersaldo (volgens de waarde) van grondstoffen, berekend op den grondslag van het maandelijksch gemiddelde gedurende 1922—'25, stond in 1929 op 161 en daalde, via 146 gedurende 1930, tot 139 in Januari van het afgelopen jaar. Sindsdien daalde het onafgebroken tot 117 in September, waarna de gewone seizoensstijging tot 119 in October en 124 in November intrad. Deze laatste stijging was zwakker dan die in de overeenkomstige maanden van

* Het onderstaande is ontleend aan de rede van den heer E. Heldring.

het vorige jaar en bracht het verhoudingsgetal niet hooger dan den in 1930 voorgekomen laagsten stand (October met 124).

De achteruitgang van de waarde van den in- en uitvoer was zoowel van het dalen der prijzen als van het verminderen van het gewicht van de meeste goederen het gevolg. Wat dit laatste betreft, blijkt het be- loop uit het hieronder staande overzicht:

	Gemiddeld 1925—'29	1930	1931
Invoer	100	111	105
Uitvoer	100	112	115

Het gewicht van den invoer stond in het afgelopen jaar dus nog slechts 5 pCt. boven het gemiddelde der jaren 1925—'29, terwijl dat van den uitvoer 15 pCt. hooger dan dit gemiddelde was. Schijnbaar heeft de omvang van den uitvoer zich tegenover het vorige jaar niet ongunstig ontwikkeld, doch de tot uitdrukking komende toeneming berust voornamelijk op het grooter worden van den uitvoer van enkele zware goederen als geroost pyriet, steenkool (behalve bunker- kool), steenkoolbriketten, kooks, ruw ijzer en voorts van zwavelzuren ammoniak.

De veranderingen in de waarde en het gewicht van brengen. Het zwarte gedrukte gedeelte van de kolom- staande grafiek beter tot uitdrukking trachten te brengen. Het zwart gedrukte gedeelte van de kolom- men heeft betrekking op een periode van elf maanden.

(Vervolg van pag. I.)

Tenslotte volgen hiernevens de productie-indices van enkele belangrijke industrielanden, die aangeven in welke mate de industriele bedrijvigheid is afge- nomen (zie tweede kolom bovenaan).

Het spreekt vanzelf, dat deze productie-indices niet alle op dezelfde basis zijn berekend, hetgeen boven- dien niet goed mogelijk zou zijn, gezien de verschil- lende economische structuur van de genoemde landen. Niettemin wijst de aanzienlijke daling van alle in- dices, — ook de Franse index is sedert de tweede helft van 1931 sterk gedaald — op een groote vermin- dering van de bedrijvigheid in de industrie.

Geld- en Kapitaalmarkt.

De gebeurtenissen, die zich in de laatste maanden op de geldmarkt hebben afgespeeld, staan geheel in het teken van het algemeene wantrouwen. Het terug- trekken van gelden door de crediteurlanden, hetgeen op groote schaal heeft plaatsgevonden, heeft de crisis in de debiteurlanden aanzienlijk verscherpt. Een groot aantal landen heeft dientengevolge den gouden stan- daard moeten loslaten, terwijl andere landen strenge bepalingen betreffende het deviezenverkeer hebben

Indexcijfers van de industriele bedrijvigheid 1928 = 100.

	Duitsch- land	Engel- land	Frank- rijk	Oosten- rijk	Ver. Staten	Canada
1929	101.4	107.9	109.4	99.5	107.2	111.6
1930	83.6	96.1	110.2	82.1	86.5	94.9
Jan. '31	67.8	83.0	104.7	64.6	73.9	82.0
Februari	69.2		104.7	64.5	78.4	84.2
Maart	73.5	78.5	103.9	67.8	80.2	88.6
April	76.3		103.1	70.9	81.1	84.3
Mei	73.9	79.5	101.6	71.2	78.4	91.6
Juni	74.4		99.2	64.9	74.8	77.5
Juli	71.7 v	75.1	81.7	61.2	74.8	80.2
Augustus	66.4 v		71.6	62.0	71.2	76.6
Sept.	66.3 v	70.2	75.1	63.9	68.5	79.5
October					65.8 v	

v = voorloopig.

uitgevaardigd. Terwijl aan den eenen kant in alle debiteurlanden de spanning op de geldmarkt een hoogtepunt bereikte, waren de geldmarkten in de crediteurlanden zeer ruim, tengevolge van de groote onttrekkingen aan het buitenland en voor een deel ook door de kapitaalvlucht, die een ongeken- den omvang schijnt te hebben aangenomen. Deze verschijn- selen weerspiegelen zich in de geldrente in de ver- schillende landen.

Particulier disconto.

	Amsterdam	Berlijn	Londen	New-York	Parijs
1925	3.08	7.62	4.15	3.32	5.77
1926	2.88	4.91	4.49	3.59	5.66
1927	3.76	5.49	4.24	3.51	2.91
1928	4.18	6.54	4.16	4.17	3.02
1929	4.82	6.87	5.31	5.10	3.44
1930	2.06	4.43	2.62	2.53	2.31
Jan. '31	1.32	4.75	2.17	1.65	1.89
April	1.61	4.65	2.61	1.50	1.43
Juli	1.43	6.09	2.14	0.94	1.34
Aug.	1.21	—	4.31	0.94	1.50
Sept.	2.07	7.94	4.28	1.04	1.54
Oct.	3.07	8.00	5.71	2.59	1.85
Nov.	1.— ¹⁾	8.00	5.76	3.07	
Dec.	2.70 ¹⁾	7.00 ¹⁾	5.84	3.10 ¹⁾	

¹⁾ Einde van de maand.

Alleen de Ver. Staten hebben als crediteurland belangrijke bedragen aan goud moeten afgeven, welke waarschijnlijk nog grooter geweest zouden zijn, indien Frankrijk niet van verdere omwisseling van deviezen in goud had afgezien. De toestand in de Ver. Staten vertoonde in zooverre overeenkomst met dien in En- geland, dat ook daar de verplichtingen grooter waren

Emissies (maandgemiddelden)

Jaar	Ver. Staten			Duitschland		Engeland			Frankrijk		Nederland		
	Aan- deelen	Obli- gaties	Buiten- land	Aan- deelen	Obli- gaties	Binnen- land	Kolo- niën	Buiten- land	Totaal	Aan- deelen	Aan- deelen	Obli- gaties	Buiten- leen- ings
	in mill. \$			in mill. R.N.		in mill. £			in mill. Frs.		in mill. guldens ¹⁾		
1925 ..	101	417	125	55	90	11.0	4.8	2.5			5	19	10
1926 ..	98	430	95	82	298	11.7	4.4	5.0			6	33	23
1927 ..	524	126	130	120	237	14.7	7.3	4.2	619	338	8	33	28
1928 ..	256	420	110	112	242	18.3	7.1	4.8	844	543	28	27	25
1929 ..	508	341	64	82	129	13.3	4.5	3.3	1.249	708	24	14	11
1930 ..	129	458	84	46	222	10.6	5.8	3.2	1.827	314	2	47	21
Jan. '31	45	421	132	75	226	7.8	1.1	3.4	484	110	0.3	10.4	0.2
Febr.,...	27	179	4	48	146	6.0	13.6	—	4.228	215	0.2	13.5	2.5
Maart	10	556	16	14	184	7.4	3.6	2.4	1.304	174	1.0	31.3	5.9
April..	102	284	18	14	251	1.4	—	0.3	1.163	179	0.7	21.5	17.4
Mei ..	29	314	10	260	449	0.9	10.1	—	1.457	231	6.3	101.0	5.9
Juni ..	6	245	27	57	115	4.4	5.4	3.1	1.619	426	2.0	6.3	1.3
Juli ..	2	224	—	20	90	2.3	2.9	—	1.002	149	—	26.0	7.0
Aug. ...	12	108	—	214	65	1.6	—	—	351	48	1.0	18.3	0.1
Sept. ...	12	256	51	23	52	1.3	—	—	341	173	—	3.5	0.4
Oct. ...	4	40	—	8	36	2.5	—	—	3.545	88	—	0.3	—
Nov. ...	24	85	—	—	—	4.3	0.1	—	—	—	0.5	6.9	—
Dec. ...						2.7	—	—	—	—	0.4	20.3	—

CONJUNCTUURGEGEVENS BETREFFENDE DUITSCHLAND.

Main table with columns: Datum, Productie-index van (Steenkolen, IJzer, Staal, Machine-industrie, Katoen-industrie), Aantal verkoozen, Buitenlandse handel (Invoer, Uitvoer), Invoer resp. Uitvoer-overschot, Scheepvaart-verb. v. d. be-langr.havens, Ontvangsten van de spoorwegen. Includes a detailed monthly data series from 1925 to 1931.

1) De indexcijfers van de productie zijn ontleend aan de publicaties van het Institut für Konjunkturforschung. 2) Deze cijfers, ontleend aan Wirtschaft und Statistik, zijn voor de jaren 1925-1929 maandgemiddelden. 3) De cijfers 1925-1929 zijn maandgemiddelden. v) voorloopig.

Table titled 'Kapitaalmarkt 1)' with columns: Datum, Effectenbeurs (Indexcijfer van: Aandeelen, Credit-banken, Steenkolen, Metaal-industrie, Electro-techn., Chemische ondern., Goud-pandbr., Hyp.bank), Emissies (Totaal, Binnenlandse, In het buitenland opgenomen), Geldmarkt (Callrente, Particulier Disconto, Rente van maanggeld), Prijzen (Indexcijf. v. Groothandl., Kosten van Levens-onderhoud), Aantal Failissementen. Includes a detailed monthly data series from 1925 to 1931.

1) De cijfers betreffende de kapitaal- en geldmarkt zijn ontleend aan „Wirtschaft und Statistik“. 2) De cijfers van 1925-1929 zijn maandgemiddelden. Een scheiding tusschen privaatrechtelijke ondernemingen en publiekrechtelijke lichamen is voor Duitschland uiterst moeilijk. Wij hebben getracht deze zoo zuiver mogelijk weer te geven. 3) De cijfers hebben betrekking op het einde van de maand, resp. van het jaar. a) waarvan 5, b) 1, c) 2 buitenl. em. in Duitschland. 4) 30 Juni. 5) 6-11 Juli. 6) 18 September. 7) 14-19 September.

